

Ukradené v telo

Herbert George Wells

UKRADENÉ TĚLO

HERBERT GEORGE WELLS

eknizky.sk

Josef R. Vilímek

Ukradené tělo by Herbert George Wells is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License, except where otherwise noted.

Obsah

UKRADENÉ TĚLO	1
KŘIŠŤÁLOVÉ VEJCE	15
STONÁSOBNÝ ŽIVOT	31
MUŽ KTERÝ UMĚL DĚLATI DIVY	45
PRAVDA O PEYCRAFTOVI	61
PAN SKLEMERSDALE V ŘÍŠI VIL	73
HVĚZDA	85
KOUZELNÝ KRÁM	95
JIMMY GOGLES, BŮH	105
PÁNĚ LEDBETEROVY PRÁZDNINY	117
NEZKUŠENÝ DUCH	133

UKRADENÉ TĚLO

Pan Bessel byl starším společníkem firmy: Bessel, Hart a Brown, a po mnoho let byl dobře znám v kruzích, které se za bývaly psychickými výzkumy, jako štedrý a svědomitý badatel. Nebyl ženat a místo aby bydlel v předměstích, dle zvyku své třídy, obýval pokoje v Albany, poblíž Piccadilly. Zvláště zajímaly ho otázky přenášení myšlenek a zjevování se živých. A v listopadu roku 1896 počal řadu pokusů, spolu s panem Vinceyem ze Staple Innu, aby dokázal, že je možno, jak se tvrdí, mocí vůle promítnouti prostorem svůj zjev.

Jejich pokusy byly prováděny následujícím způsobem: v ustanovenou hodinu pan Bessel zavřel se v jednom ze svých pokojů v Albany a pan Vincey ve své komnatě ve Staple Innu; každý z nich upjal pak svou mysl co možná pevně na druhého. Pan Bessel osvojil si umění hypnotisovati sama sebe a pokud bylo mu možno, pokusil se nejprve zhypnotisovati a pak se promítnouti jako přízrak „živé osoby“ prostorem skorem dvou mil do světnice páně Vinceyovy. Několik večerů dály, se po kusu bez uspokojivého výsledku, avšak po páté nebo šesté pan Vincey skutečně spatřil, nebo se domníval viděti zjev páně Besselův ve svém pokoji. Tvrdí, že tato vidina, ač krátká, byla velmi živá a skutečná. Povšiml si, že tvář páně Besselova je bledá, jeho výraz úzkostlivý a mimo to, že jeho vlasy jsou v nepořádku. Na okamžik byl pan Vincey, ač na tento zjev čekal, tak překvapen, že nemohl ani mluvit, ani se pohnouti; zdálo se mu, že postava hledí mu přes rameno a neprodleně na to zmizela.

Bylo umluveno, že učiní pokus fotografovati přízrak, který uvidí, avšak panu Vinceyovi nedostávalo se přítomnosti ducha, aby stisknul přístroj, který ležel pohodově na stole vedle něho, a když tak učinil, bylo příliš pozdě. Nesmírně rozradostněn i tímto částečným úspěchem, zaznamenal si přesně dobu, ve které se to přihodilo, a najal si ihned drožku do Albany, aby zpravil pana Bessela o tomto výsledku.

Byl překvapen, když shledal, že vnější dveře páně Besselova bytu jsou otevřeny do tmy, pokoje osvětleny a v neobyčejném nepořádku. Prázdna velká láhev šampaňského ležela roztráštěna na podlaze; hrdlo její bylo uraženo o kalamář na psacím stole a leželo vedle něho. Osmihranný příruční stolek, na němž stála bronzová soška a vybrané knihy, byl násilně převržen a světlé čalouny

2 Ukradené tělo

na stěně potřísnil někdo inkoustovými pruhy, jak se zdálo, z pouhé záliby v nečistotě.

Jedna z jemně vzorkovaných záclon byla prudce stržena ze závěsů a hozena na krb, takže doutnavý zápach naplňoval světnici. Skutečně celá místnost byla znešvařena nejpodivnějším způsobem. Po několik minut pan Vincey, který vstoupil přesvědčen, že nalezne pana Bessela sedícího ve své lenošce a očekávajícího jej, stěží věřil svým očím a stál zíraje bezradně na tento nepředvídaný nelad.

Pojal nejasné tušení, že se stalo neštěstí a vyhledal vrátného v komůrce u vchodu.

„Kde je pan Bessel?“ tázal se. „Víte, že všechnen nábytek ve světnici pana Bessela je rozbit?“ Vrátný neodpověděl, ale poslouchaje jeho pokynů odebral se ihned do bytu páně Besselova, aby shlédl, co se stalo.

„Teď již chápu,“ pravil, přehlížeje šílený zmatek. „Nevěděl jsem o tom. Pan Bessel odešel – zešlel!“

Jal se na to vyprávěti panu Vinceyovi, že asi před hodinou, totiž asi v době, kdy se pan Bessel objevil v komnatách páně Vinceyových, pohřešovaný gentleman vyběhl ze vrat domu na Vigo Street bez klobouku, rozčuchán a zmizel směrem k Bond Streetu.

„Když utíkal kolem mne,“ pravil vrátný, „smál se – takovým vzlykavým smíchem, ústa měl otevřená, oči se mu leskly – říkám vám, pane, pořádně mne vyděsil a smál se takto.“

Podle toho jak vrátný tento smích napodobil, nebyl to nikterak projev radosti.

„Mával rukou, prsty měl zkřiveny a zahnuty takhle a šeptal si tak náruživě: „Život!“ Jen to jediné slovo: „Život!“

„Probůh,“ pravil pan Vincey. „Ale, ale,“ a „Pro bůh“ na nic jiného se nezmohl. Není divu, že byl velice překvapen. Obracel svůj pohled z nespořádaného pokoje na vrátného a s vrátného na pokoj v největším zmatku. Mimo poznámku, že se snad pan Bessel brzy vrátí a vysvětlí, co se přihodilo, nevypravil ze sebe nic jiného.

„Možná, že ho náhle přepadlo bolení zubů,“ pravil vrátný, „Nenadálé a prudké bolení zubů, které ho z čista jasna chytilo a rozzuřilo. Já také jsem v podobném případě rozbíjel, co mi do ruky přišlo,“ uvažoval. „Ale jeli tomu tak, proč by mně byl říkal „Život“, když šel kolem!“

Pan Vincey nevěděl. Pan Bessel se nevracel a konečně pan Vincey, když se dosti bezradně vynadával, napsal krátký dopis a položil jej na nápadné místo na psacím stole, vrátil se velice rozhárán do svého obydlí ve Staple Innu. Tato událost ho ohromila. Nemohl si chování páně Besselovo nijak rozumně vysvětliti. Snažil se čísti, ale nemohl; vyšel si na krátkou procházku, ale byl tak roztržit, že ho div nepřejela drožka na rohu Chancery-Lane; a konečně – celou hodinu před svým obvyklým časem – šel spát. Značnou dobu nemohl usnouti, poněvadž ho pronásledovala vzpomínka na mlčelivý zmatek v bytě páně Besselově, a když konečně upadl v neklidný spánek, vyrušil ho velmi živý a trapný sen o panu Besselovi.

Viděl pana Bessela, činícího divoké posunky, tvář jeho byla bledá, ztrhaná a v nevylicitelné souvislosti s jeho zjevem, snad účinkem jeho posunků byl napjatý strach a naléhavé úsilí. Tvrdí také, že slyšel hlas svého druhu v pokusech, volajícího na něho žalostně, ačkoliv se tehdy domníval, že je to přelud. Živý dojem zůstal i když pan Vincey procitl. Procitnuv, ležel chvíli a chvíl se ve tmě, zmítán neurčitou nevysvětlitelnou hrůzou před neznámými možnostmi, kterou vnukají sny i nejstatečnějším mužům. Konečně se však z toho probral, obrátil se a usnul znova, jen proto, aby snil opět se stupňovanou živostí.

Procitl v tak pevném přesvědčení, že pan Bessel přemáhá útrapy a potřebuje pomoci, a nemohl již usnouti. Nepochyboval o tom, že přítel jeho jde vstříc nějaké děsné pohromě. Chvíli ležel, vymlouvaje si nadarmo toto své přesvědčení, nakonec se mu však poddal. Vstal, nedbaje rozumových důvodů, rozsvítil plyn, oblékl se a pustil se do opuštěných ulic – opuštěných, mimo tise krácející strážníky a časně vyjíždějící povozy – k Vigo-Streetu, aby se poptal, zdali se pan Bessel vrátil.

Ale nedošel tam vůbec. Když krácel po Long Acre, přiměl ho nějaký nevysvětlitelný pud, aby zahrnul z této ulice ze Covent-Gardenu, který právě procitoval ze své noční činnosti. Před sebou viděl trh – zvláštní obraz plápolajících žlutých světel a čilých černých postav.

Zaslechl pokřik a spatřil, že kolem rohu u hotelu zahýbá postava a běží přímo k němu. Poznal ihned, že je to pan Bessel. Byl to však pan Bessel přeměněný. Byl bez klobouku, rozcuchán, límec utržený, třímal hůl s kostěnou rukojetí a šklebil se příšerně. Běžel rychlým krokem. Jejich setkání bylo výsledkem okamžiku.

„Bessele,“ volal Vincey.

4 Ukradené tělo

Utíkající muž nedal na sobě znáti, že poznává pana Vincey nebo své vlastní jméno. Místo toho udeřil divoce holí po svém příteli, zasáhl ho do tváře asi na palec pod okem. Pan Vincey ohromen a vyděšen se zapotácel ztratil rovnováhu a padl ztěžka na dláždění. Zdálo se mu, že pan Bessel přes něj skočil, když padal. Když se opět rozhlédl, pan Bessel zmizel; strážník, množství zahradnických pomocníků a prodavačů přeběhlo kolem něho k Long Acre pronásledující horlivě útočníka.

Přispěním několika mimojdoucích – neboť celá ulice náhle ožila pobíhajícími lidmi – pan Vincey se postavil. Ihned se octl uprostřed davu, chtivého spatřiti jeho poranění. Druh přes druhu jej ujišťoval, že je v bezpečí a vyprávěli mu, jak si počínal šílenec, za nějž pokládali pana Bessela. Objevil se prý uprostřed trhu a křičel „Život!“

„Život!“ tloukl na levo a na pravo holí, tančil a hlasitě se smál při každé podařené ráně. Nějaký mladík a dvě ženy měli rozbité hlavy a jeden muž po chroumanou pěst; jedno dítě poranil, že zůstalo bez vědomí, a chvíli hnal kde koho před sebou; tak vztekla a rozhodně si počínal. Vpadl do skladu kávy, uchopil tam hořící petrolejovou lampu a mrštil jí oknem do poštovního úřadu a – prchal, směje se, omráčiv před tím dva strážníky, kteří se odvážili ho zadržovati.

První popud nabádal pana Vinceye, jak přirozeno, aby se připojil k pronásledování svého přítele a bude-li možno, aby ho zachránil před násilím pohněvaných lidí. Jeho pohyby však byly zdlouhavé, rána ho napolo omráčila, a když ještě rozvažoval, co činiti, rozkřikla se zástupem zpráva, že pan Bessel unikl svým stíhatelům. Zprvu tomu pan Vincey nechtěl věřit, avšak souhlasné zprávy ze všech stran a důstojný návrat dvou nepochodivších strážníků ho přesvědčil. Po několika bezúčelných dotazech vrátil se k Staple Innu, tiskna si kapesník na pokravněný nos.

Byl rozlícen, udiven a zmaten. Pokládal za nepochybné, že pan Bessel náhle zešílel uprostřed svého pokusu o přenášení myšlenek, ale proč se potom objevoval se smutnou bledou tváří v páně Vinceyových snech, zdálo se mu nerozluštitelnou záhadou. Marně si lámal hlavu, aby si to vysvětlil. Na konec se mu zdálo, že nejen pan Bessel, nýbrž i celý světový řád se pomátl. Nedovedl si však vymyslet, co podniknouti. Zavřel se pečlivě do své světnice, zapálil si oheň – byla to plynová kamínka z asbestových desek – a z obavy před novými sny, kdyby šel spát, zůstal vzhůru, omýval si poraněnou tvář, pře vracel knihy

a do svítání marně pokoušel se čisti. Po celou tuto dobu bdění byl ku podivu přesvědčen, že pan Bessel usiluje o to, aby s ním mluvil, on však nechtěl se poddat takovému pocitu. Přihlásila se tělesná únava, pan Vincey šel na lůžko a usnul přece, nedbaje snů.

Procitl pozdě, neuklidněn, úzkostliv a trpě bolestí v tváři. V ranních novinách nebylo zpráv o poblouznění páně Besselovu – přišly již příliš pozdě. Rozpaky páně Vinceyovy, k nimž přidružila se podrážděnost následkem horečky z rány, staly se konečně nesnesitelnými a když učinil marnou návštěvu v Albany, zašel si na St. Paul's Churchyard k panu Hartovi, společníku Besselově a pokud panu Vinceyovi bylo známo, jeho nejlepšímu příteli.

Užasl, když slyšel, že pan Hart, ač ničeho nevěděl o záchvatu, byl také znepokojován vidinou, touž vidinou, která se zjevovala panu Vinceyovi přízrakem pana Bessela bledého a rozčuchaného – žádajícího důrazně posunky o pomoc. Takový měl dojem o smyslu jeho znamení.

„Právě jsem ho chtěl vyhledati v Albany, když jste přišel,“ pravil pan Hart. „Jsem jist, že se mu přihodilo něco zlého.“

Výsledkem porady těchto dvou pánů bylo, že se rozhodli poptati ve Scotland Yardu na novinky o svém pohřešovaném příteli.

„Nepochybně ho už polapili,“ pravil pan Hart. „Takto nemohl dlouho řádit.“

Ale policejní zřízení dosud pana Bessela nepolapili; potvrdili noční zkušenosti páně Vinceyovy, přidali nové podrobnosti, některé i vážnějšího rázu, než byly události dosud známé – celá řada rozbitých tabulí skla na Tottenham Court Roadu; útok na policistu v Hampstead Roadu a vzteklé přepadení nějaké ženy. Všechny tyto výtržnosti byly spáchány od půl jedné do tří čtvrtí na dvě z rána a v této době – v pravdě již od onoho okamžiku, kdy pan Bessel nejprve vyběhl ze svých komnat o půl desáté večer – bylo možno sledovati stoupající zuřivost jeho fantastického putování. – V poslední hodině, totiž nejméně od jedné do tří čtvrtí na dvě, běžel ve vražedném opojení Londýnem, unikaje s úžasnou čilostí kaž dému pokusu zastaviti nebo zajmouti ho.

Ale po třech čtvrtích na dvě zmizel. Až do této chvíle bylo hojnost svědků. Množství lidí ho vidělo, prchalo před ním, nebo ho pronásledovalo a pak nastal náhlý konec. Ve tři čtvrti na dvě byl spatřen, jak běží po Euston Roadu k Baker-Streetu, točil konvicí hořícího řepkového oleje a vrhal z ní plameny do oken domů, podle nichž šel.

6 Ukradené tělo

Avšak, žádný strážník na Euston Roadu za panoptikem a nikdo v postranních ulicích, jimiž musel proběhnouti, když opustil Euston Road, ho nespatriil, zmizel rázem. Z dalších jeho činů nevyšlo nic najevo, ač vyšetřování konáno bylo velmi horlivě.

To bylo nové překvapení pro pana Vinceye. Utěšoval se dosud přesvědčením páně Hartových: „Nepochybně, že ho co nejdříve lapí“, a toto ujišťování přispívalo k umírnění jeho duševního rozruchu. Ale nový vývoj záležitosti, jak se zdálo, připojoval nové nemožnosti ke spoustě záhad již nakupených, na něž jeho chápavost již nestačila.

Shledal, že sám již pochybuje o tom, neoklamala-li ho paměť groteskním způsobem a nebyl si již jist, zdali se tyto věci skutečně mohly přihoditi; a odpoledne vyhledal opět pana Harta, aby s ním sdílel nesnesitelné starosti, jež ho tížily. Zastihl pana Harta, když jednal s pověstným soukromým detektivem, ale poněvadž onen pán v tomto případě ničeho nedokázal, nemusíme se zde šířiti o jeho činnosti.

Po celý den byla otázka, kde zdržuje se pan Bessel podnětem neúnavného a horlivého pátrání; a tak i po celou další noc. A po celý onen den nemohl se zbaviti pan Vincey přesvědčivého pocitu, že pan Bessel hledá jeho pomoci a po celou noc pronásledoval ho pan Bessel s tváří úzkostlivou a slzami skropenou všemi jeho sny a kdykoli ve spánku užírl pana Bessela, viděl také množství jiných tváří, nejasných, avšak zlovorných, jež, jak se zdálo, pronásledovaly pana Bessela.

Bylo to následujícího dne v neděli, kdy pan Vincey vzpomněl si na jisté pozoruhodné zprávy o paní Bullockové, mediu, které tehdy poprvé vábilo na sebe pozornost Londýna. Rozhodl se, že se s ní poradí. Bydlela v domě onoho známého badatele, Dr. Wilsona Pageta. Pan Vincey, ačkoliv jakživ tohoto pána neviděl, odebral se k němu okamžitě, aby ji žádal za přispění. Ale sotva že pronesl jméno Nessek, přerušil ho doktor Paget. „Včera v noci – zrovna na konci,“ pravil, „měli jsme sdělení.“

Opustil pokoj a vrátil se s břídlíkovou tabulkou, na níž bylo napsáno několik slov, rukopisem sice třeslavým, avšak nade vši pochybnost písmem páně Besselovým!

„Kdo vám to dal?“ tázal se pan Vincey. „Či snad...?“

„Dostali jsme to včera v noci,“ pravil Dr. Paget. Za častého přerušování panem Vinceyem, vykládal doktor, jak získali tento rukopis.

Vyprávěl, že paní Bullocková upadá při seancích ve stav transu, oči se jí pod víčky podivně ztočí a tělo ztuhne. Nato mluvívá velmi rychle, obyčejně různými hlasy. Touž dobou počne pohybovatí jednou rukou, a jsou-li pohotově psací potřeby, píše vzkazy současně a zcela nezávisle na proudu slov, který plyne jí z úst. Mnozí ji pokládají za medium ještě znamenitější než je slavná paní Piperová. Bylo to jedno z oněch poselství, napsané její levou rukou, jež měl pan Vincey nyní před sebou. Záleželo z osmi nesouvislých slov: „George Bessel... pokusná prohl... Baker-Street... pomoz... vyhledování.“

Je ku podivu, že ani doktor Paget ani druzí dva přítomní badatelé neslyšeli o zmizení páně Besselové – zprávy o něm byly jen v sobotních večernících – a odložili tento vzkaz k mnoha jiným neurčitým a záhadným projevům, které paní Bullocková časem činila.

Když doktor Paget vyslechl zprávu páně Vinceyovu, chopil se s velkou horlivostí této nitky vedoucí k objevení pana Bes sela. Nemělo by účelu vypisovati zde, jak pan Vincey a on pátrali. Stačí, že stopa byla správná, a že se podle ní pana Bessela podařilo najítí.

Nalezli ho na dně osamělé jámy, jež byla vykopána a opuštěna při početí prací pro novou elektrickou dráhu poblíž Baker-Streetské stanice. Ruku, nohu a dvě žebra měl zlomená. Šachta je chráněna lešením dvacet stop vysokým, přes které, ač je to neuvěřitelné, pan Bessel, tlustý muž prostředního věku, vylezl a spadl do prohlubně.

Byl prosáklý řepkovým olejem, a rozbitá cínová nádoba ležela vedle něho. Plamen uhasl na štěstí při pádu a všechno šílení ho naprosto opustilo ovšem, že strašlivě zeslábl. Když spatřil své záchrance, vypukl v hysterický pláč.

Ponevadž jeho obydlí bylo v žalostném stavu, byl převezen do domu Dr. Hattona v Upperbaker Streetu. Zde podrobili ho utišujícímu léčení a bylo pečlivě opomíjeno všeho, co by mu mohlo připomenouti prudkou krizi, kterou prožil. Avšak druhého dne vyprávěl sám o své vůli vše.

Od té doby pan Bessel několikrát opakoval své údaje – mně i jiným lidem, vždy s různými podrobnostmi, jak činí vypravovatelé skutečných událostí, při žádné příležitosti si však ani v nejmenším neodporoval. A jeho výpověď je v podstatě následující.

Abychom ji pochopili jasně, je nutno, abychom se vrátili k jeho pokusům s panem Vinceyem, které se daly před oním pozoruhodným záchvatem. První pokusy páně Besselovy, aby se promítnul před pana Vinceye,

8 Ukradené tělo

jak se čtenář asi pamatuje, se nezdařily. Po celou tu dobu soustřeďoval celou svou sílu a vůli, aby vystoupil ze svého těla. –

Konečně, skorem proti očekávání, dostavil se úspěch. A pan Bessel ujišťuje, že jsa živ, mocí vůle skutečně opustil své tělo a přišel do nějakého místa nebo stavu mimosvětského.

Tvrdí, že toto uvolnění bylo okamžité. „Ve chvíli, kdy jsem seděl ve své lenošce, maje oči pevně zavřeny, svíraje rukama opěradla lenošky a všemožně soustřeďuje svou mysl na Vinceye, postřehl jsem, že jsem se octl mimo své tělo – viděl jsem své tělo na blízku, ale bylo jisto, že již v něm nejsem. Ruce byly skleslé a hlava nachýlená ke hrudi.“

Nic neotřese jeho přesvědčením o tomto odloučení. Popisuje klidným, strážlivým způsobem dojmy, které zažil. Cítil, že pozbyl tělesnosti – tolik očekával, nebyl však připraven na to, že bude tak nesmírně velikým. Aspoň se mu tak zdálo.

„Byl jsem velkým oblakem – smím-li se tak vyjádřiti, – zakotveným ve svém těle. Nejprve se mi zdálo, že pozoruji na sobě zmohutnění své osobnosti, proti níž mé dřívější vědomí bylo nepatrné. Viděl jsem Albany, Piccadilly a Regent-Street. „Všechny pokoje a místnosti v domech prostíraly se velmi podrobně, jasně a určitě pode mnou, jako když se díváme na malé město z balonu. Každou chvíli mlhavé postavy podobné poháněným kroužkům kouře, zastíňovaly mi poněkud výhled.“

Z počátku jsem se jich však málo všímal. Co mne nejvíce překvapilo a nad čím žasnu doposud, bylo, že jsem viděl úplně zřetelně vnitřek domů právě tak, jako ulice; viděl jsem, jak drobouncí lidé obědvají a hovoří ve svých příbytcích, jak mužové a ženy jedí, hrají kulečnick, pijí v hostincích a hotelích a několik zábavních místností naplněných lidmi. Bylo mi, jako bych pozoroval hemžení ve skleněném úlu.“ To byla přesná slova páně Besselova, jak jsem si je napsal, když mně vyprávěl tuto povídku. Na pana Vinceye úplně zapomněl a chvíli pozoroval tyto nové zjevy. Puzen zvědavostí prý sestoupil a zachtělo se mu dotknouti se svým mátožným ramenem muže jdoucího Vigo-Streetem. Nemohl toho však učiniti, ač se zdálo, že jeho prsty pronikly oním člověkem. Cosi mu v tom zabránilo, je však prý nesnadno vylíčiti, co to bylo. Přirovnává tuto překážku k tabuli skla.

„Bylo mi jako kotěti,“ pravil, „když po prvé ohledává tlapkou svůj obraz v zrcadle.“ Znova a znova, kdykoli jsem ho slyšel vyprávěti tento příběh,

pan Bessel se vracel k onomu přirovnání k tabuli skla. Není to sice zcela přesné, neboť – jak se čtenář za krátko doví – tento neproniknutelný odpor časem povolil, a bylo možno proniknouti hradbou opět do hmotného světa. Jest ovšem velmi nesnadno vystihnouti tyto neslýchané dojmy jazykem všední zkušenosti.

Okolnost, která působila na něj ihned a skličovala ho po celou dobu této příhody, byl klid, který panoval na onom místě. Byl ve světě, kde nebylo zvuku.

Zprvu jímal pana Bessela tupý údiv. Přemýšlel hlavně na to, kde asi je. Byl dojista mimo své tělo – mimo své hmotné tělo – to však nebylo vše. Domnívá se a já s ním souhlasím, že byl někde vůbec mimo prostor, jak my jej chápeme. Mocným úsilím své vůle unikl ze svého těla do světa, který je za tímto světem, o němž se nám ani nesní a přece je nám tak blízký a v tak podivuhodné spojitosti s námi, že všechny věci na této zemi jsou jasně viditelné i na onom druhém světě. Po dlouhou dobu, jak se mi zdálo, zabýval se tímto poznatkem, nedbaje ničeho jiného; pak si vzpomněl na své pokusy konané s panem Vinceyem, k nimž tato úžasná zkušenost byla přece jen pouhou předehrou.

Obrátil svou pozornost k otázce, jak se bude moci pohybovati v tomto novém těle. Chvilí byl neschopen uvolniti své spojení se svou tělesnou schránkou. Pak se toto jeho nové, podivně oblačné tělo zmítalo, stahovalo, rozptylovalo, vířilo a svíjelo, usilujíc, aby se uvolnilo. Na mžik pokryla vše jakási krouživá oblaka černých par, a když se mlhy na okamžik pro trhly, spatřil, jak jeho ochablé tělo bezvládně se skroutilo, viděl, jak jeho hlava sklesla bez života na stranu, a seznal, že pluje prostorem, jsa velikým mrakem ve velkém množství temných oblaků, a že ozářená spleť londýnských ulic rozkládá se pod ním jako model.

Nyní však zpozoroval, že plynoucí páry kolem něho nejsou jen pouhými oblaky a k šílenému vzrušení jeho prvního pokusu přimísil se strach. Zpozoroval, zprvu nejasně a pak náhle zcela zřetelně, že je obklopen tvářemi! Že každý závitok a chumáč zdánlivých oblaků je tváří. A jaké tváře! Tváře mdlých stínů, tváře přízračné průhlednosti, tváře podobné obličejům, které zárají s nesnesitelně cizím výrazem na spícího ve chvíli zlého snu. Zlé, lačné oči, které byly plny chtivé zvědavosti, tváře se svaštěným obočím a nevraživými úšklebnými rty; jejich mlhavé ruce lapaly po panu Besselovi, když je mýjel a konec jejich těl byl pouze šálivým pruhem vlekoucí se tmy.

10 Ukradené tělo

Nepromluvíly ani slova. Nebylo slyšeti jediného zvuku z jejich úst, jež jakoby ustavičně repetila. Tísnilo se kolem něho ze všech stran v onom příšerném mlčení, procházejíce volně šedou mlhovinou, jež byla jeho tělem, a hromadily se kolem něho v počtu stále větším. A stín pana Bessela zachvácen náhlým děsem, prodral se mlčenlivým pohyblivým množstvím očí a lapajících rukou.

Tak nelidské byly tyto tváře, tak zlovolné jejich civící oči i mlžné, dravé posunky, že panu Besselovi ani nenapadlo, aby se pokusil o sblížení s těmito poletavými tvory. Zdáli se nepřítčnými vidinami, dětmi marnivé touhy, bytostmi nezrozenými, jimž nebylo dopřáno blaha jsoucnosti a jejichž výraz a posunky vyprávěly jen o závisti a žádostivosti života, která byla jim jediným pojítkem s naším světem.

Svědčí o jeho odhodlanosti, že v tomto hemživém oblaku nemluvných, zlovolných duchů mohl ještě myslet na pana Vinceye.

Napjal mocně svou vůli a shledal, nevěda ani jak, že se sklání nad Staple Innem a viděl, jak Vincey pozorný a čilý sedí ve své lenošce u ohně.

A kolem něho nahromadilo se – jako se kupí vždy a všude kolem všeho, co žije a dýchá – jiné množství oněch tichých tupých stínů, toužíce a hledající nějakou skulinu, kterou by vnikly do života.

Dlouhou dobu pokoušel se pan Bessel marně, aby vzbudil pozornost svého přítele. Snažil se mu postavit před oči, pohybovati předměty v jeho světnici, dotýkati se ho. Ale pan Vincey zůstal nevzrušen, nevěda, že nějaká bytost stojí tak blízko něho. Ono nezvyklé něco, jež pan Bessel přirovnává k tabuli skla, dělilo je neproniknutelně.

A na konec pan Bessel učinil zoufalý pokus. Vyprávěl jsem již, že jaksi viděl nejen zevnějšek člověka, jak my jej vidíme, ale i nitro.

Natáhl svou oblačnou ruku a prostrčil své mlhavé černé ruce, jak se zdálo, jeho nic netušícím mozkem.

A tu náhle sebou pan Vincey trhl, jako člověk, který ze snění vrací se ke skutečnosti. A panu Besselovi se zdálo, že malé temně rudé tělíčko, umístěné uprostřed mozku páně Vinceyova, se při tom zvětšilo a zazářilo. Po této zkušenosti dal si ukázati anatomické modely mozku a ví nyní, že je to ústrojí bezúčelné, jak je lékaři nazývají, šišinka. Do té doby neměl o ní jakož i o celé anatomii mozku ani potuchy. Mnohým bude se zdát podivným, že v tomto ústrojí, hluboko v našem mozku – kam nemůže proniknouti žádné pozemské

světlo – máme oko! A vida, že výraz jeho tváře se změnil, posunul dále svůj prst a dotkl se tohoto místa, ač se poněkud obával neblahých následků. Pan Vincey náhle sebou trhl a pan Bessel poznal, že byl spatřen.

A v této chvíli napadlo pana Bessela, že neštěstí stihlo jeho tělo a hle! Veliký vítr zavanul tímto světem stínů a uchvátil ho s onoho místa. Tak pevné bylo toto přesvědčení, že již nemyslel na pana Vinceye, ale spěchal kupředu, žena před sebou nesčíslné tváře, jako vichřice pohání listí. Ale vrátil se příliš pozdě. Ve chvílce spatřil, že tělo, které opustil, nehybné a shroucené – ležící jako tělo člověka, který právě zemřel – povstalo, zvedlo se silou, mocí a vůlí, jež nebyla jeho. Stálo s vyjevenými zraky, roztahujíc údy prazvláštním způsobem.

Chvilí pozoroval je s nesmírnou nechutí. Sehnul se nad ním, avšak skleněná tabule octla se opět před ním a odrazila ho. Vrhla se vášnivě na ně, avšak zlí duchové nakupivší se kolem něho šklebili se, ukazovali na něj a vysmívali se mu. Dal průchod zuřivému vzteku.

Počínal si prý jako pták, který neopatrně vletěl do světnice a tluč se o okenní tabule, jež mu brání dostati se na svobodu.

A hle! Malé tělo, které bylo kdysi jeho, dalo se radostí do tance.

Viděl, jak křičí, ačkoliv nemohl slyšet jeho výkřiků; pozoroval, jak prudkost jeho pohybů vzrůstá. Viděl, jak poráží jeho oblíbený nábytek v šílené radosti ze života, rozhazuje knihy, rozbíjí láhve, pije bezstarostně z ostrých střepů, skáče a buší, těšíc se vášnivě z daru života.

Hleděl na toto počínání ohromen úžasem. Ještě jednou vrhl se proti neproniknutelné hradbě, načez provázen davem vysmívajících se příšer, chvátal v čirém zmatku k Vinceyovi, aby mu vyprávěl o bezpráví, které se mu stalo.

Avšak Vinceyův mozek byl nyní uzavřen zjevením a odhmotněný pan Bessel pronásledoval ho nadarmo, když vyběhl na Holborn, aby přivolal drožku.

Bezmocen a zdrcen hrůzou vrátil se kvapně pan Bessel, ale shledal, že jeho znesvěcené tělo třeští, jása a poskakuje po Burlingborských arkádách...

A nyní snad pozorný čtenář již chápe výklad páně Besselův o první části tohoto podivného příběhu. Osoba, jejíž šílený běh Londýnem způsobil tolik zločinu a nehod, měla páně Besselovo tělo, ale pan Bessel to nebyl.

Byl to zlý duch z onoho podivného světa, žijícího mimo náš život, v němž se pan Bessel tak náhle ocitl. Po dvacet hodin měl je ve své moci, a

12 Ukradené tělo

po celých těchto dvacet hodin tělesná duše páně Besselova zbavená své vlády, probíhala po onom ne slýchaném mezisvětí stínů, hledajíc nadarmo pomoci.

Strávil mnoho hodin, aby vnukl své myšlenky panu Vinceyovi a svému příteli panu Hartovi. Oba, jak víme, byli vzrušeni jeho pokusy, neznal však jazyka, kterým by mohl vypovědět svou situaci těmto pomocníkům přes propast dvou světů. Jeho chabé prsty tápaly marně a bezmocně v jejich mezích. Jednou skutečně, jak jsme již vyprávěli, podařilo se mu odvrátiti pana Vinceye z cesty tak, aby se setkal s ukradeným tělem, běžajícím po městě, ale nemohl mu objasnit, co se přihodilo. Toto setkání nepřineslo mu užitku...

Po všechny tyto hodiny převládalo v panu Besselovi přesvědčení, že jeho tělo bude náhle zabito svým zuřivým držitelem, a že bude mu zůstat navždy v tomto světě stínů. A tak vzrůstal ustavičně jeho strach po všechny tyto dlouhé hodiny. A vždy, když tak pobíhal v marném vzrušení, vysmívali se mu nesčíslní duchové a mátlí jeho mysl. A rovněž tak proudilo za jejich šťastným druhem, když konal svou slavnou pout, závistivé a pochvalující množství příznaků.

Neboť takovým, jak se zdá, jest život oněch netělesných bytostí onoho světa, který jest stínem našeho světa. Ony vždy jsou na stráži a číhají, aby si našly cestu do smrtelného těla, kamž vnikají, jako vzteklé a šílené myšlenky, jako náruživé a hřřivé choutky, podivné pudy, a třeští v těle, kterého se zmocnily. Neboť pan Bessel nebyl jedinou lidskou duší v onom světě. Důkazem toho je, že potkal nejprve jeden, a později několik lidských stínů, lidí, kteří asi jako on ztratili svá těla a bloudili zoufale v tomto odlehlem světě, který není ani životem, ani smrtí. Nemohli mluvit, poněvadž v onom světě není zvuku; on však poznal, že jsou to lidé, podle jejich lidských těl a podle smutných tváří.

Ale jak se dostal do onoho světa, nemůže říci. Ani kde jsou jejich ztracená těla, zda dosud třeští po zemi a nebo zdali jsou mrtva, a návrat jim znemožněn. Že by to byli duchové mrtvých, nevěříme, ani on, ani já. Avšak doktor Wilson Paget se domnívá, že jsou to rozumové duše lidí, kteří na zemi propadli šílenství.

Konečně pan Bessel octl se náhodou v místnosti, kde se kupil dav odhmotněných mlčenlivých bytostí, a když se jimi protlačil, spatřil pod sebou jasně osvětlený pokoj, čtyři nebo pět pánů a přítlostlou ženu, v šatech z černého hedvábí, sedící ztrnule na židli, s hlavou na zad skloněnou. Poznal podle podobizen, že je to paní Bullocková, medium. A zpozoroval, že rýhy

a závitky v jejím mozku zářily a chvěly se podobně, jako šišinkové oko v mozku pana Vinceye. Světlo bylo velmi proměnlivé; chvíli bylo pouhým mdlým vyzařováním, jež pro stupovalo zvolna mozkiem.. A pan Bessel pozoroval, že stíny lidí kupící se kolem něho i velké množství přízračných duchů, tlačí a dere se, aby vniklo do ozářených okrsků jejího mozku.

Když některý pronikl k mozku, nebo jiný byl odstrčen, změnil se její hlas a písmo její ruky. A proto vše, co mluvila, bylo většinou nespořádané a zmatené. Tu úryvek poselství jedné duše a hned úryvek druhé a na to projevy nezdravých představ duchů marné touhy. Tu pan Bessel pochopil, že žena mluví za duchy, kteří se jí dotkli, i jal si zuřivě raziti cestu k ní. Byl však na kraji zástupu a v tu chvíli nemohl k ní proniknouti; konečně pojala ho jakási úzkost, i odešel, aby se podíval, co zatím děje se jeho tělu.

Po dlouhou dobu pobíhal s místa na místo, hledaje nadarmo.

Obával se, že je zabito, až je našel konečně na dně jámy v Backer-Streetu. Svíjelo se divoce a klelo bolestí. Jeho noha, ruka, a dvě žebra zlomila se pádem. A mimo to zlý duch se vztekal, že mu byl popřán čas tak krátký a že trpí takovou bolest. Činil prudké pohyby a tloukl tělem.

Tu se pan Bessel vrátil se zdvojenou vážností do světnice, kde se konala séance. Sotva se octl na tomto místě, spatřil že jeden z mužů, kteří stáli kolem media, pohlédl na své hodinky, jako by chtěl naznačiti, že séance právě skončí. Na to velký počet stínů, které se tam tlačily, odvrátil se v zoufalství.

Avšak myšlenka, že séance je již skorem skončena, utvrdila pana Bessela ve vážnosti; protlačil se násilně mocí své vůle ostatními a dosáhl mozku oné ženy. Náhodou v této chvíli zazářil tento velmi jasně a tehdy napsala žena poselství, které doktor Wilson Paget schoval. A pak ostatní stíny a oblak zlých duchů ho obkličujících odstrčil pana Bessela od ženy a po celou zbývající dobu séance se již k ní nedostal.

A tak vrátil se a sřežil po dlouhé hodiny na dně jámy své ukradené tělo, které zlý duch zmrzačil, tělo se svíjelo a duch proklínal, plakal, vzdychal a seznamoval se s bolestí. A za svítání stalo se, co očekával; mozek vzplanul jasně, zlý duch vyšel a pan Bessel vstoupil do těla, do něhož již nedoufal vkročiti. Když tak učinil, přestalo ticho – ono dumavé ticho; slyšel ruch povozů; hlasy lidí nad sebou a onen podivný svět – temný a mlčící svět bezmocných tužeb a stínů ztracených lidí – zmizel nadobro.

Ležel zde asi po dobu tří hodin, než ho našli. Ač trpěl bolestí i

14 Ukradené tělo

trýzní působenou ranami a zvyšovanou vlhkostí temné prohlubně, ve které ležel; ačkoliv tělesné útrapy vynutily mu slzy z očí – jeho srdce bylo plno radosti, když poznal, že se přece ještě jednou vrátil do přívětivého světa lidí.

KŘIŠŤÁLOVÉ VEJCE

Před necelým rokem byl poblíž Seven Dials malý, bídný krámeček, nad nímž byl oprchalý žlutý nápis:

„C. Cave, obchodník přírodninami a starožitnostmi.“ Obsah výkladu jeho byl neobyčejně pestrý. Bylo tam několik sloních klů, neúplná šachová hra, růžence a zbraně, krabice skleněných očí, dvě tygří a jedna lidská lebka, několik vycpaných opic rozežraných moly (jedna držela lampu), staromódní skříňka na listiny, mušinami potřísněné pštrosí vejce nebo cosi podobného, trochu rybářského náčiní a neobyčejně špinavá a prázdná skleněná nádržka na ryby. V době, kdy tato povídka začíná, byl tam také kus křišťálu vybroušený ve tvar vejce a skvěle vyleštěný. A na něj dívali se dva lidé, stojící venku před oknem; jeden z nich byl štíhlý, hubený duchovní a druhý černobradý mladý muž temné pleti a nenápadného oděvu. Snědý mladík hovořil, tváře se žádostivě a zdálo se, že naléhá na svého společníka, aby onen předmět koupil.

Zatím co tam stáli, vešel pan Cave do krámků a zpracovával dosud čelistmi chléb s máslem, který měl k svačině. Když spatřil tyto muže a zjistil, co upoutalo jejich pozornost, prodloužila se mu tvář.

Ohlédl se ustrašeně přes rameno a zavřel potichu dveře. Byl to malý mužík, bledých tváří a podivných vodnatě modrých očí; vlasy jeho byly špinavě šedé, na sobě měl vetšy, a modrý šosatý kabát, starý cylindr a střevíce z kobercové látky, důkladně sešlapané. Neustával sledovati oba hovořící muže. Duchovní zajel velmi hluboko do kapsy svých kalhot, prohlížel plnou hrst peněz a zubil se přívětivě. Pan Cave stal se ještě stíněnějším, když vešli do krámu.

Duchovní otázal se bez okolku na cenu křišťálového vejce. Pan Cave pohlédl nervosně na dveře vedoucí do obytného pokojíku a řekl: pět liber. Duchovní odporoval jak svému společníku tak i panu Caveovi, tvrdě, že cena je příliš vysoká a vskutku byla mnohem větší, než pan Cave zamýšlel žádati, když tento předmět získal – a následoval pokus o smlouvání. Pan Cave přistoupil ke dveřím krámků a nechal je otevřené.

„Pět liber je má cena,“ pravil, jako by se chtěl zbýti námahy nevýnosné rozepře. A když tak učinil, objevila se svrchní část ženské tváře nad

16 Ukradené tělo

záclonou zakrývající skleněnou výplň dveří, které vedly do světnice, a hleděla zvědavě na oba zákazníky.

„Pět liber je má cena,“ pravil pan Cave chvějícím se hlasem.

Snědý mladík, jenž byl dosud divákem, pozoroval Cavea pronikavě.

Nyní promluvil.

„Dejte mu těch pět liber,“ pravil.

Duchovní pohledl na něj, aby seznal, míní-li to vážně, a když se opět obrátil k panu Caveovi, seznal, že tvář tohoto zbledla.

„Je to spousta peněz,“ řekl duchovní a hrabaje se v kapse; přepočítával svou zásobu.

Měl o málo více než třicet šillingů a obrátil se na svého soudruha, s nímž byl zřejmě v důvěrných stycích.

Tím dostalo se panu Caveovi příležitosti, aby sebral své myšlenky, i jal se vykládati rozrušeně, že křišťál není vskutku zcela volně na prodej. Oba zákazníci byli tím ovšem překvapeni a tázali se ho, proč se o tom nezmínil dříve, než počal vyjednávat. Pan Cave byl popleten, avšak setrval při svém tvrzení, že nemůže prodati křišťál dnešního odpůldne, poněvadž již má na něj spolehlivého kupce. Příchozí, pokládajíc to za pokus o další zvýšení ceny, tvářili se, jako by chtěli opustiti krám. V tom se však otevřely dveře světnice a objevila se majitelka s černým účesem a s malýma očima.

Byla to žena hrubých rysů, tělnatá, mladší a mnohem větší, než pan Cave. Kráčela ztěžka, a tvář měla zardělou.

„Ten křišťál je na prodej,“ pravila. „A pět liber je dosti dobrá cena za něj. Nevím, co si myslíš, Cave, že nepřijímáš nabídku toho pána!“

Pan Cave velice zmaten tímto vpádem, pohlédl na ni hněvivě přes obruby svých brýlí a ne s přílišným důrazem dovolával se svého práva, aby směl vyřizovati obchodní záležitosti dle svého uznání.

Začala půtka. Oba zákazníci pozorovali výjev se zájmem a jakousi zálibou a časem přispěli paní Caveové nějakým nápadem. Pan Cave ve zlé tísní držel se zmatené a nemožné povídačky o tom, že dnes ráno byla poptávka po křišťálu, a jeho rozčilení stávalo se trapným.

Trval však na této okolnosti s neobyčejnou houževnatostí. Teprve mladý Orientálec skončil tuto podivnou hádku. Navrhl, že přijdou opět ve dvou dnech – aby se dopřálo zmíněnému kupci dosti času.

„Ale pak zůstane při tom,“ pravil duchovní. „Pět liber.“

Paní Caveová snažila se omluviti svého muže, vysvětlujíc, že bývá někdy „trochu divný“, a když se oba zákazníci vzdálili, pustila se manželská dvojice do volného rozboru této příhody a všech jejích důsledků.

Paní Caveová mluvila se svým mužem se vzácnou přímostí.

Ubohý mužik zaplétal se v rozechvění do svých výmyslů, tvrdě zároveň, že jednak počítá s jiným zákazníkem, a jednak, že křišťál stojí bratru deset guineí.

„Proč jsi tedy žádal pět liber?“ tázala se jeho žena.

„Prosím, já musím rozumět svému obchodu!“ odpověděl.

Pan Cave bydlil se svou nevlastní dcerou a nevlastním synem.

Při večeři se opět celé jednání přetřásalo. Nikdo z nich neměl valného mínění o páně Caveově obchodní metodě, a tento skutek zdál se vrcholem bláznovství.

„Myslím si, že již dříve nechtěl prodati křišťál,“ pravil nevlastní syn, klackovitý výrostek.

„Ale pět liber!“ řekla nevlastní dcera, hašteřivá, mladá, asi šestadvacetiletá žena.

Odpovědi páně Caveovy byly ubohé; zmohl se jen na chabé, mumlavé ujišťování, že musí sám nejlépe znáti své řemeslo. Vyhnali ho od polosnědené večeře do krámku, aby jej na noc zavřel; uši měl žhavé a z pod brýlí blýskaly se mu slzy.

„Proč jsem nechal křišťál tak dlouho v okně? Byla to hloupost!“

To ho trápilo nejvíce. Chvilí neviděl východiště, jak se vyhnouti prodeji.

Po večeři se nevlastní dcera a syn vyfintili a odešli; jeho žena uchýlila se do komůrky v patře a uvažovala o vyhlídkách na prodej křišťálu, o trochu cukru, citronu a tak dále v horké vodě. Pan Cave vešel do krámu, zdržel se tam do pozdních hodin, zdánlivě, aby hotovil ozdobná skaliska do nádržek pro zlaté rybky, opravdu však za soukromými účely, jež bude možno později lépe vysvětliti.

Příštího dne seznala paní Caveová, že křišťál zmizel z výkladu, a že leží za jakýmisi antiquárními knihami o rybářství. Položila jej zpět na nápadné místo. Dále však se o tom nezmiňovala, poněvadž nervosní bolení hlavy kazilo jí chuť k hádce. Pan Cave měl vždy málo chuti. Den minul nepříjemně. Pan Cave

18 Ukradené tělo

byl, pokud jevil známky života, roztržitějším než kdy jindy a při tom neobyčejně dráždivým.

Odpoledne, když se jeho žena oddávala obvyklému spánku, odstranil opět křišťál z okna.

Následujícího dne měl pan Cave dodati jisté klinice objednaného tuleně, kterého potřebovali k pitvě. V nepřítomnosti svého muže vzpomněla si paní Caveová na křišťalovou příhodu a uvažovala o různých způsobech, jak lze promarniti pět liber, padnou-li člověku do klína. Měla již za lubem několik velmi příjemných prostředků, mezi jiným oděv ze zeleného hedvábí pro sebe a výlet do Richmondu, když cinkot zvonku venkovských dveří ji přivolal do krámu. Zákazníkem byl korrepetitor, který si přišel postěžovat, že mu nebyly dodány jakési žáby, objednané na předešlý den. Paní Caveová neschvalovala toto zvláštní odvětví obchodu páně Caveova, a pán, který si počínal poněkud útočným způsobem, odešel po krátké výměně názorů – naprosto zdvořilých, pokud se jeho týkalo. Zrak paní Caveové obrátil se po té přirozeně k oknu; neboť pohledem na křišťál zjednávala si jistotu o pěti librách a svých snech. Jak byla překvapena, když shledala, že zmizel!

Hledala ho za skřínkou na pultě, kde ho byla našla den před tím. Nebylo ho tam; a tu okamžitě jala se jej sháněti po celém krámě.

Když asi ve čtvrt na dvě odpůldne pan Cave se vrátil, vyřídív svou tulení záležitost, shledal, že je krám jaksi přeházen, jeho žena úplně bez sebe, a klečíc na kolenou za pultem, řadí mezi pomůckami k vycpávání zvířat. Její zapálená a hněvivá tvář objevila se nad pultem, když klinkavý zvonek ohlásil jeho příchod, a okamžitě ho obvinila, „že to schoval.“

„Schoval? Co?“ tázal se pan Cave.

Na to pan Cave, zřejmě velice překvapen, kvapil k oknu.

„Není tu?“ pravil.

„Velký Bože, kam se poděl?“

Právě v té chvíli vstoupil do krámu ze světnice páně Caveův nevlastní syn – přišel domů asi minutu před panem Cavem – a nadával od plic. Byl učněm u obchodníka starým nábytkem na druhém konci ulice, obědval však doma a byl přirozeně rozmrzen, když seznal, že oběd není hotov.

Ale když slyšel o ztrátě křišťálu, zapomněl na jídlo a hněv jeho obrátil se s matky na otčima. Nejprve ho ovšem napadlo, že jej otec ukryl. Avšak pan Cave rozhodně popíral, že by co věděl o jeho osudu – nabízejí odvážně

své pochybné svědectví v této věci a na konec dal se strhnouti k obvinění – na před své ženy a pak svého nevlastního syna – že ho vzali, aby ho prodali ve svůj soukromý prospěch. Tak začala nesmírně kousavá a vášnivá hádka, která skončila pro paní Caveovu zvláštním nervovým stavem mezi hysterií a zuřivostí, že nevlastní syn přišel onoho odpůldne o půl hodiny později do závodu s nábytkem. Pan Cave utekl se před city své ženy do krámku.

Večer jednalo se znova, ne tak vášnivě, nýbrž s rozvahou, za předsednictví nevlastní dcery. Večeře skončila neblaze a vyvrcholila v trapné scéně. Pan Cave dal konečně průchod svému svrchovanému rozhořčení a odešel, přiraziv za sebou prudce dveře. Ostatek rodiny ho proklepal, jak jen jeho nepřítomnost dovolovala a prohledal dům od půdy do sklepa, v naději, že objeví křišťál.

Nazítíři přišli opět oba zákazníci. Paní Caveová přijala je takřka v slzách. Vyšlo najevo, že si nikdo nedovede představit, co vše zkusila od Cavea v různých dobách své manželské pouti.

Podala také překroucenou zprávu o zmizení kamene. Duchovní a orientalec usmáli se mlčky na sebe a pravili, že je to neslýchané.

Když se pak paní Caveová zřejmě chystala sdělit jim úplnou historii svého života, měli se k odchodu. Na to paní Caveová, nepozbývajíc dosud naděje, otázala se po adrese duchovního, aby mu mohla oznámit, kdyby něco vylákala od Cavea. Dostala řádnou adresu, patrně ji však později někam založila. Paní Caveová se již na nic nepamatuje.

Na večer toho dne vyčerpali asi Caveové své city, pan Cave, který byl odpoledne mimo dům, večerěl v pochmurné osamocení, jež se příjemně odlišovala od nakvašené hádky minulých dnů. Po jistou dobu byly poměry domácnosti Caveovy velmi napjaté; neobjevil se však již ani křišťál ani zákazníci.

Nechceme-li činiti zbytečných okolků, musíme připustiti, že pan Cave byl lhář. Věděl zcela dobře, kde je křišťál. Byl v místnostech pana Jacoby Wace, asistujícího demonstratora v nemocnici sv. Kateřiny, Westbourne Street. Ležel na skříni z části zakryt černou sametovou látkou a vedle láhve americké whisky. Podrobnosti, na nichž je založena tato povídka, pocházejí od pana Wace. Cave odnesl kámen do nemocnice, ukrýváje jej ve vaku na tuleně, a naléhavě žádal mladého badatele, aby mu jej u sebe uschoval. Pan Wace byl nejprve poněkud na rozpacích. Jeho vztah ke Caveovi byl prazvláštní. Měl zálibu v podivínských povahách a nejednou pozval starého muže, aby si v jeho bytě

20 Ukradené tělo

zakouřil a popil, aby rozvinul své dosti zábavné názory o životě vůbec a o své ženě zvláště. Pan Wace hovořival také s paní Caveovou, když náhodou nebyl pan Cave doma a neslyšel jich. Věděl, že Cave trpí ustavičným vsahováním do své působnosti a rozváziv důkladně celou při hodů, přivolil k tomu, že kámen u sebe ponechá. Pan Cave slíbil, že mu při nejbližší příležitosti úplně objasní, proč má tak nápadnou zálibu v tomto křišťálu, avšak řekl hned výslovně, že v něm spatřuje vidiny. Navštívil pana Wace ještě téhož večera.

Vyprávěl spletitou historii. Nabyt prý křišťálu spolu s jinými zvláštnostmi při dražbě zboží jiného obchodníka kuriozitami a poněvadž nevěděl, jakou má cenu, označil ji desíti šillingy. Za tuto cenu byl na prodej po několik měsíců, a stařec již uvažoval o snížení ceny, když učinil podivný objev.

V oné době bylo jeho zdraví velmi špatné – nutno podržeti v mysli, že po celou dobu jeho pokusů byly jeho tělesné síly ochablé – a on zakoušel značné útrapy, poněvadž ho žena i nevlastní děti zanedbávaly a přímo s ním zle nakládaly. Jeho žena byla marnivá, výstřední, bezcitná a měla rostoucí náklonnost k tajnému pití; jeho nevlastní dcera byla sprostá a lstivá, nevlastní syn pociťoval k němu prudký odpor a neopomenul žádné příležitosti, aby jej projevil.

Povinnosti obchodní těžce na něm ležely a pan Wace míní, že neodolal příležitostným záchvatům nestřídmosti. Do života vstoupil v příznivých poměrech, byl dobře vychován; po celé týdny trpěl ustavičnou melancholií a nespavostí. Obávaje se, aby nerušil svou rodinu, vyklouzl z manželského lůžka, když se jeho myšlenky stávaly nesnesitelné a bloudil po domě. Asi ve tři hodiny z rána, na sklonku srpna, zavedla ho náhoda do krámu.

Špinavá tato komůrka byla neproniknutelně černá mimo jedno místo, kde zpozoroval nezvyklou záři. Přiblíživ se k tomu, seznal, že je to křišťálové vejce, které stálo v rohu pultu poblíž okna. Útlý paprsek prodíral se skulinou v okenici, směřoval k předmětu a zdálo se, že vyplňuje celý jeho vnitřek.

Panu Caveovi napadlo, že to nesouhlasí s optickými zákony, jak je seznal v mladších letech. Pochopil by, kdyby se paprsky křišťálem lámaly a soustředily se v jeho ohnisku, avšak toto rozptylování přičilo se jeho fyzickým pojmům.

Přiblížil se ke křišťálu, hleděl do něho a kolem něho, při čem oživila v něm na chvíli vědecká zvědavost, jež v mládí určila volbu jeho povolání.

Byl překvapen, když seznal, že světlo není v klidu, nýbrž se jaksi svíjí uvnitř křišťálu, jako by byl tento kámen dutou koulí, naplněnou světelnou parou. Když jí pohnul, aby si jej prohlédl s různých stran, zpozoroval náhle, že se postavil mezi křišťál a paprsek, a kámen přes to nepozbyl své jasnosti. Nesmírně udiven odnesl jej s místa, kam dopadal světelný proužek, a odnesl jej do nejtemnější části krámu. Kámen zůstal jasným asi čtyři nebo pět minut, načež se zvolna kalil, až zhasl. Umístil jej do tenkého praménku denního světla a svítivost se mžikem vrátila.

Potud aspoň byl pan Wace s to zjistiti události pozoruhodného příběhu páně Caveova. Několikrát držel křišťál ve světelném paprsku (jehož průměr nesměl být větší millimetru). Byla-li úplná tma – jaké na příklad lze docílit za sametovou záclonou – křišťál beze sporu fosforeskoval.

Byla to však prý svítivost jakéhosi nezvyklého druhu a nebyla patrně stejná všem očím; neboť pan Harbinger – jehož jméno bude vědeckému čtenáři známo ve spojení a souvislosti s Pasteurovým Institutem – neviděl naprosto nijaké záře. Tato schopnost byla u pana Wace nesrovnatelně nižší, než u pana Cavea. I u pana Cavea měnila se tato vlastnost velmi značně; jeho vidění bývala nejživější, byl-li nejvíce zeslaben a znaven.

Nuže, již od začátku mělo toto světlo v křišťálu pro pana Cavea zvláštní kouzelnou moc. Okolnost, že se ani jedině lidské bytosti nesvěřil se svými podivnými pokusy, svědčí o jeho duševní osamělosti výmluvněji, než svazek pathetických projevů. Zdá se, že žil v takovém ovzduší malicherné zášti, že by byl pozbyl svého potěšení, kdyby je prozradil. Shledal, když svítání pokročilo, a rozptýlené světlo sesílilo, že křišťál stává se na pohled nesvítivým. A po jistou dobu ne byl schopen viděti v něm ničeho mimo noční dobu v temných koutech krámu.

Napadlo ho však, že by mohl použití starého sametu, který mu sloužil dosud za podložku sbírky nerostů; když ji přeložil na dvě a rozestřel přes hlavu a ruce, mohl postřehnouti svítivý pohyb v křišťálu i za denního světla. Byl velmi opatrný, aby ho žena nepřistihla, a zabýval se těmito pokusy toliko odpoledne, když žena spala v hořejší světnici a i tehdy ve výklenku pod pultem. Jednoho dne, když obracel křišťál v rukou, spatřil cosi. Přišlo to jako záblesk, a zůstal mu dojem, že se mu otevřel pohled na širokou, rozlehlou a podivnou krajinu; když kámen znova převrátil, objevilo se mu totéž vidění, právě když světlo uhasínalo.

22 Ukradené tělo

Bylo by nudné a zbytečné zaznamenávat zde všechny fáse objevu páně Caveova od této chvíle. Stačí, že výsledek byl takový: křišťál, hledělo-li se do něho v úhlu asi 137 stupňů, ukazoval jasný a trvalý obraz široké a nevidané krajiny. Nebyla naprosto vysněná, měla určitý ráz skutečnosti a čím lepší bylo světlo, tím zdála se skutečnější a pevnější. Byl to pohyblivý obraz totiž, některé předměty se v něm pohybovaly, avšak pomalu a spořádaně jako živé věci, a podle toho, jak se měnil směr osvětlení a zírání, měnil se také obraz. Bylo to patrné, jako když na něco hledíme oválním kukátkem a řídíme sklo, abychom získali různé pohledy.

Pan Wace mne ujišťuje, že všechny údaje páně Caveovy byly naprosto podrobné a prosté veškerého citového zabarvení, jež mívají hallucinatorní dojmy. Nutno však připomenouti, že veškeré úsilí pana Wace, aby spatřil něco podobného v mdlém zákalu křišťálu, bylo úplně bezvýsledné, ať činil cokoli. Rozdíl v síle vjemů byl u obou mužů velmi značný a je zcela pochopitelné, že to, co se jevilo panu Caveovi jako pohled, bylo pro pana Wace pouhou rozmazanou mlhovou.

Pohled, který pan Cave popisoval, byla vždy rozlehlá pláň a zdálo se mu pokaždé, že na ni pohlíží se značné výše, jako s věže nebo stožáru. Na východě a na západě byla rovina ohraničená v dálce ohromnými narudlými skalami, které mu připomínaly jistý známý obraz; jaký to však byl obraz, nemohl pan Wace zjistit. Tyto skály ustupovaly na sever a na jih – mohl určit světové strany podle hvězd, jež bylo viděti v noci – mizely skorem v nekonečné perspektivě a ztrácely se v mlhavých dálkách, dříve než se setkaly. Byl blíže východní řadě útesů: při jeho prvním pozorování vycházelo nad nimi slunce, a objevovalo se množství kroužících podob černých proti světlu a bledých proti stínu hor; pan Cave pokládal je za ptáky. Pod ním rozkládala se řada budov; připadalo mu, že na ně hledí s hora; a jakmile se přiblížily k zamlženému a roztráštěnému okraji obrazu, stávaly se nezřetelnými. Po stranách širokého lesknoucího se průplavu byly stromy podivuhodných tvarů a barev temné, mechovité zeleně a skvostné šedi. Cosi velkého a barevně oslnujícího přelétlo obraz.

Zprvu vídal pan Cave tyto zjevy jen v záblescích, ruka se mu chvěla, hlava třásla, vidění přicházelo a mizelo, kalilo se a ztrácelo.

S počátku činilo mu největší obtíže najít opět obraz, když ztratil pravý směr.

Nejbližší jasné vidění, které nadešlo asi týden po prvním, – v mezidobí poskytlo několik prchavých a mučivých pohledů a trochu užitečné zkušenosti – objevilo pohled po délce údolí. Byl to jiný obraz, ale pan Cave byl ku podivu přesvědčen a jeho pozdější pozorování také to dostatečně potvrdila, že pozoruje tento nevidaný svět přesně z téhož bodu, hledí však jiným směrem.

Dlouhé průčelí velké budovy, na jehož střechu dříve shlížel, sbíhalo se nyní v perspektivě. Poznal střechu. V čele fasády byla terasa mohutných rozměrů a neobyčejně dlouhá; uprostřed terasy, v jistých vzdálenostech, stály ohromné, avšak půvabné stožáry, nesoucí malé lesklé předměty, o něž se odráželo zapadající slunce. Význam těchto drobných předmětů vysvitl panu Caveovi teprve po čase, kdy popisoval tento výjev panu Waceovi. Přes terasu viselo houští nesmírně bujných a překrásných rostlin a za ní byl velký trávník, na němž seděli tvorové, podobní ohromným broukům. Dále vedl bohatě ozdobený násep z růžového kamene a za ním, brázděno pruhy rudého býlí, šířilo se po údolí souběžně se vzdálenými výspa mi rozlehlé zrcadlo vod.

Povětrím hemžily se houfy velkých ptáků, poletujících v půvabných. křivkách; za řekou bylo množství nádherných budov, bohatě barvitých, lesknoucích se kovovými ozdobami a ploškami, mezi lesy mechovitých a lišejníkovitých stromů.

A náhle kmitlo se cosi opětovně přízračným obrazem, jako mávnutí drahocenného vějíře nebo třepot křídla, a přiblížila se tvář, nebo spíše svrchní část tváře s ohromnými očima, zdánlivě těsně k jeho líci, jako by byla na druhé straně křišťálu. Pan Cave byl tak poděšen a pohnut naprostou životností těchto očí, že odvrátil své zraky od křišťálu, aby nahlédl pod něj. Byl tak zabrán v pozorování, že byl překvapen, když seznal, že sedí v chladné tmě svého krámku, ve známém zápachu methyly, ztuchliny a plísně. A když se porozhlédl, zářivý křišťál pobledl a zhasl.

Takové byly první povšechné dojmy pana Cavea. Zprávy jsou ku podivu prosté a podrobné. Od počátku, kdy se údolí poprvé projevilo jeho zraku, byla jeho obraznost podivně vzrušena; a když počal oceňovati podrobnosti výjevu, jež viděl, zmohutněl jeho údiv ve vášeň.

Ve svém obchodě počínal si nejapně a roztržitě, a pomýšlel jen na čas, kdy bude s to vrátiti se k svému pozorování. A pak asi dva týdny po tom, kdy poprvé spatřil údolí, přišli oni dva zákazníci, zažil trýzeň a vzrušení jejich nabídky, a stěží zachránil křišťál před prodejem, jak jsem již vyprávěl.

Nuže, dokud věc byla páně Caveovým tajemstvím, zůstávala pouhým divem, záminkou k ukrývání se a pozírání, jako když dítě pokradmu pohlíží do zapovězené zahrady. Avšak pan Wace byl, ač mlád, ducha neobyčejně jasného a důsledného. Jakmile zvěděl o křišťálu a jeho historii a přesvědčil se na vlastní oči zjistiv jeho fosforescenci, že skutečně jsou jakési důkazy pro tvrzení páně Caveova, uvedl celou věc do soustavných kolejí. Pan Cave ho navštěvoval až příliš ochotně, aby se jen mohl dívat a sytiti své zraky pohledem na tuto zemi divů, a přicházel každého večera od půl osmé do půl desáté a někdy, za nepřítomnosti pana Wacea, i za dne. Také chodíval v neděli odpoledne. Od počátku činil si pan Wace hojně poznámky, a bylo zásluhou jeho vědecké metody, že byl stanoven poměr mezi směrem, jímž popudový paprsek dopadal na křišťál, a místem, odkud bylo lze obraz spatřiti. A když ukryl křišťál do bedny, opatřené toliko malým otvorem, jímž pronikal exitační paprsek, a když nahradil černé plátno koženými záclonami, zlepšily se vyšetřovací podmínky tou měrou, že byly si to, v krátké chvíli přehlédnouti údolí v libovolném směru.

Po tomto objasnění můžeme podati krátkou zprávu o visionářském světě v nitru křišťálu. Vše, co bylo spatřeno, viděl toliko pan Cave, a pracovní metoda záležela v tom, že jedině on hleděl do křišťálu a sděloval, co vidí, kdežto pan Wace (který jsa přírodopytcem uměl psáti po tmě) zaznamenával stručně jeho sdělení. Když křišťál pohasl, položili jej do bedny do náležité polohy, a elektrický lesk se vrátil. Pan Wace dával otázky a pokyny k pozorování za účelem objasnění obtížných podrobností. V pravdě nemohlo býti nic méně visionářského a více skutečného.

Pozornost páně Caveova obrátila se záhy k oněm ptačím tvorům, jichž tak hojně spatřoval ve svých dřívějších vidinách. Za krátko opravil svůj první dojem a pokládal je na čas za denní druh netopýřů.

Pak myslil – dosti groteskní to nápad – že by to mohli býti cherubíni.

Hlavy měli kulaté, ku podivu lidské, a byly to oči jednoho z nich, jež tak poděsily (pana Cavea. Měli široká, stříbřitá, bezpéřá křídla, která se leskla asi jako čerstvě zabitá ryba a hrála živými jemnými barvami. Pan Wace zvěděl, že nebyla založena na soustavě křídel ptačích nebo netopýřích, nýbrž byla nesena žebry, která se paprskovitě rozbíhala od těla. (Blížila se nejvíce jistému druhu motýlích křídel se zahnutými žebry.) Tělo bylo malé, opatřené však dvěma svazky chápavých orgánů, podobných dlouhým tykadlům,

bezprostředně pod ústy. Ačkoli se to zdálo panu Waceovi zprvu neuvěřitelným, neubráníl se konečně přesvědčení, že těmto tvorům náleží ony na pohled lidské budovy a nádherná zahrada, jež činila široké údolí tak půvabným. A pan Cave zpozoroval, že budovy, mimo jiných zvláštností, neměly dveří, nýbrž jen velkých okrouhlých oken, která se volně otevírala a poskytovala oněm tvorům východ a vstup. Usedali na svá chapadla, svinovali svá křídla, že nebyla objemnější prutu a skákali do nitra. Mezi nimi bylo však množství tvorů o malých křídlech, jako velké vážky, můry nebo létající brouci, a po trávníku plazili se líně pozemní, gigantičtí a skvěle zbarvení brouci. Mimo to na hrázích a terasách bylo viděti hlavaté živočichy podobné dlouhokřídlym mouchám, avšak bez křídel, horlivě poskakující na svých chapadlech, podobných rukám.

Stala se již zmínka o třpytivých předmětech na stožárech, zřízených na terase nejbližší budovy. Panu Cavemu vysvitlo, když pozoroval jednoho zvláště jasného dne jeden z těchto sto žárů velmi bedlivě, že třpytivý předmět byl křišťál přesně podobný onomu, do něhož hleděl. A ještě pečlivější zkoumání přesvědčilo ho, že asi z dvacíti stožárů v dohledu nesl každý podobný kámen.

Občas slétávali někteří z těchto velikých létajících tvorů k oněm kamenům, a svinuvše křídla a ovjíjíce několik chapadel kolem stožáru, dívali se chvíli upřeně do křišťálu – někdy po celých patnáct minut. A řada pozorování, učiněných na popud pana Wace, přesvědčila oba badatele, pokud se týče onoho přízračného světa, že křišťál, do něhož právě zírali, byl tehdy umístěn na vrcholku nejzazšího stožáru na terase, a že jednou aspoň jeden z obyvatelů onoho světa pohlédl v tvář páně Caveovu, když konal tento pozorování.

Tolik o podstatných událostech tohoto jedinečného příběhu. Nezavrhneme-li jej šmahem, jako vtipný výmysl pana Wace, musíme uvěřiti v jednu ze dvou možností: buďto, že páně Caveův křišťál byl najednou ve dvou světech, a při tom, když byl v jednom přenášen s místa na místo, ve druhém zůstával bez pohnutí, což zdá se naprosto absurdní; anebo, že má jakousi sympathickou spojitost s jiným, úplně podobným křišťálem v onom jiném světě, takže co bylo viděti z tohoto světa v nitru jednoho křišťálu, bylo za příznivých podmínek patrné pozorovateli v dotyčném křišťálu druhého světa, a naopak.

Není nám dosud znám způsob, jak lze uvést dva křišťály ve spojitost, en rapport, avšak za našich dnů víme již dosti, že podobné zjevy nejsou naprosto nemožny. Tento názor, že křišťály jsou en rapport, byl domněnkou páně Waceovou, a mně zdála se při nejmenším dosti pravděpodobnou...

A kde byl tento druhý svět? I na to vrhla páně Waceova cílá intelligence záhy světlo. Po západu slunce nebe kvapně temnělo – byl jen zcela krátký soumrak mezi dnem a nocí – a hvězdy vysvitly. Dalo se zjistiti, že to byly tytéž hvězdy, které my vidíme, seřadené v týchž konstelacích. Pan Cave poznal Vúz, Plejady, Alderabana a Siria. Byl tudíž onen druhý svět někde v sluneční soustavě a nejjvýše jen několik set milionů mil od nás. Sleduje tuto nit, zvěděl pan Wace, že půlnoční obloha je tam temněji modrá než naše zimní noční nebe, a že slunce zdá se poněkud menším. A byly tam dva malé měsíce! „jako náš měsíc, ale menší a zcela různých skvrn“, z nichž jeden obíhal tak kvapně, že jeho pohyb mohl pozorovatel sledovati. Tyto měsíce se nikdy neukazovaly vysoko na nebi, nýbrž při vzestupu mizely: to znamená, že při každém oběhu nastalo jejich zatmění, poněvadž byly tak blízko své prvotní planetě. A to odpovídá úplně, – ač pan Cave o tom ničeho nevěděl, – přírodním poměrům na Martu.

Zdá se, že skutečně nelze ničeho namítati proti závěru, že pan Cave, hledě do křišťálu, viděl právě oběžnici Marta její obyvatele.

A bylo-li tomu tak, pak večernicí, jež svítala tak skvěle po rozlehlé vidině, nebylo nic většího ani menšího, než naše matka země.

Po jistou dobu neměli asi Marťané – byli-li to Marťané – tušení o tom, že si je pan Cave prohlíží. Jednou nebo dvakrát přišel jeden a nahlížel, odešel však zakrátko k jinému stožáru, jako by ho pohled neuspokojil. V této době byl pan Cave s to sledovati chování těchto okřídlených tvorů, aniž byl vyrušován jejich pozornostmi, a třeba byla jeho zpráva velmi mlhavá a úryvkovitá, přece nabádá silně k přemýšlení. Představte si, jaký by měl dojem o lidstvu martský pozorovatel, který by po nesnadné přípravě a se značnou námahou zraků byl schopen dívat se na Londýn z věže sv. Martinského chrámu vždy po chvílích, z nichž nejdelší činila nejjvýše čtyři minuty. Pan Cave nemohl zjistiti, zdali okřídlení Marťané byli tíž, jako Marťané, poskakující po hrázích a terasách, a zda tito mohli po libosti rozvinouti křídla. Několikrát zahlédl jakési neobratné dvojnožce, připomínající neurčitě opice, krmící se mezi lišejníkovitými stromy, a jednou někteří z nich přechali před jedním ze skákajících Marťanů, který měl kulatou hlavu. Tento chytil jednoho dvojnožce do svých tykadel, načež obraz rychle vybledl a pan Cave byl zůstaven v mučivé tmě.

Při jiné příležitosti objevilo se cosi ohromného, co pan Cave pokládal nejprve za obrovský hmyz; s neobyčejným spěchem blížilo se to podél

hráze vedoucí kolem průplavu. Když se to přiblížilo, zpozoroval pan Cave, že je to přístroj z lesklého kovu a neobyčejně složitý. A když pak znovu pohlédl, zmizelo to z dohledu.

Za čas pojal pan Wace úmysl přilákat pozornost Marťanů a ihned, když se opět objevily podivné oči jednoho z nich těsně u křišťálu, vzkřikl pan Cave, odskočil, oba se postavili do světla, a počali činiti posunky, jako by chtěli dávatí znamení. Ale když na konec pan Cave opět zkoumal křišťál, Marťana tam nebylo.

Tak dalece postoupilo pozorování, konané na počátku listopadu, načež pan Cave, seznávaje, že podezření jeho rodiny, týkající se křišťálu, se uklidnilo, brával si jej domů, aby se jím potěšil, kdykoli se mu naskytla příležitost za dne nebo za noci. Tato vidění stala se záhy nejdůležitější částí jeho života.

V prosinci nahrnulo se panu Wacemu – v souvislosti s nastávajícími zkouškami – mnoho práce, nerad odložil sedění o týden, a po deset nebo jedenáct dní – není si počtem zcela jist – nebylo po panu Caveovi vidu. Později zachtělo se mu opět obnoviti tyto výzkumy, a když tlak jeho sezonních prací se zmírnil, zašel si do Seven Dials. Na rohu viděl okennici ve výkladě ptáčnickově a pak u ševce. Páně Caveův krám byl zavřen.

Zaklepal a nevlastní syn v černých šatech otevřel dvěře. Přivolaal ihned paní Caveovou, jež měla na sobě – stačilo jen na ni pohlédnouti – levný, ale úplný vdovský úbor svrchovaně oslňujícího střihu.

Aniž byl příliš překvapen, zvěděl pan Wace, že Cave je mrtev a již pohřben. Její mysl obírala se patrně vlastní budoucností a důstojnými podrobnostmi pohřbu, avšak pan Wace konečně přece od ní vyzvěděl podrobnosti Caveovy smrti. Nalezli ho mrtvého v krámě časně z rána, den po jeho poslední návštěvě u pana Wace. Svíral křišťál ve svých ledovitých rukou. Jeho tvář byla úsměvná, pravila paní Caveová, a sametová látka z nerostů ležela na podlaze u jeho nohou. Jistě zemřel pět nebo šest hodin před tím, než ho našli.

To bylo velkou ranou pro pana Wace, a počal si trpce vytýkati, že nedbal prostých příznaků starcova špatného zdraví. Hlavní myšlenkou jeho však byl křišťál. Přiblížil se k tomuto předmětu po mnoha oklikách, poněvadž znal zvláštnosti paní Caveové. Oněměl zvěděv, že byl kámen prodán.

Prvním nápadem paní Caveové, jakmile vynesli Caveovo tělo do hořejších místností, bylo, aby dopsala bláznivému duchovnímu, který nabízel pět liber za křišťál, a sdělila mu, že se již našel; avšak po zběsilém shonu, ve

kterém jí pomáhala její dcera, přesvědčila se, že jeho adresu ztratila. Poněvadž neměli prostředků, aby řádně truchlili po panu Caveovi a pohřbili ho s pečlivou důstojností, jak se sluší na staré obyvatele Seven Dials, obrátili se na jeho známého soudruha z povolání z Great Portland Streetu. Tento převzal velmi laskavě část skladu za úhrnou cenu. Cena byla dle jeho vlastní nabídky a křišťál byl mezi převzatými předměty.

Pan Wace po několika příhodných, útěšných slovech, poněkud snad neobratně pronesených, spěchal okamžitě ke Great Portland Streetu. Zde však zvěděl, že křišťálové vejce bylo již prodáno štíhlému, černému muži v šedých šatech. A zde dochází ke konci faktický material tohoto podivného a pro mne aspoň velmi nabádavého případu. Obchodník z Great Portland Streetu nevěděl, kdo byl vysoký, černý muž v šedých šatech, ani si ho dosti pozorně neprohlédl, aby ho mohl podrobně popsati. Nevěděl ani, kterým směrem se tato osoba dala, když opustila jeho krám.

Pan Wace pobyl chvíli v krámě, zkoušeje obchodníkovu trpělivost beznadějnými otázkami, jimiž ulevoval svému vlastnímu roztrpčení. A když konečně si náhlé uvědomil, že se mu celá věc vymkla z ruky a zmizela jako noční přízrak, vrátil se do svého bytu a byl poněkud udiven, když shledal, že může ještě poznámky, které si činil, viděti a ohmatati na svém nespořádaném stole.

Jest pochopitelné, že byl velice mrzut a zklamán. Navštívil podruhé (rovněž bezvýsledně) krám v Great Portland Streetu, a uchýlil se k inserování v časopisech, jež asi mohly přijíti do rukou sběratelům rozmanitostí.

Zaslal také dopisy do The Daily Chronicle a Nature, ale oba tyto časopisy v obavě před smyšlenkami žádaly ho, aby si ještě rozvážil své jednání, než to vytisknou, a radily mu, že takový podivný příběh, na neštěstí postrádající dostatečných důkazů, mohl by ohroziti jeho vědeckou pověst. Mimo to byly požadavky jeho zaměstnání naléhavé. A tak po několika měsících, – kromě nahodilých dotazů u jistých obchodníků – musel se proti své vůli vzdáti dalšího pátrání po křišťálovém vejci; tak zůstal od té doby až po dnes křišťál neobjeven. Vypráví mi však – a já mu úplně věřím – že časem mívá výbuchy horlivosti, v nichž opouští své důležitější zaměstnání a znovu se pouští do pátrání.

Zdali je křišťál ztracen na vždy, čili nic, dále jeho podstata a původ, může býti nyní toliko předmětem úvah. Je-li nynější majitel sběratelem, dalo by se očekávati, že dotazy páně Waceovy pronikly k němu prostřednictvím obchodníků. Panu Waceovi podařilo se objeviti Caveova duchovního a

“orientalce“ – nebyl to nikdo jiný než Rev. James Parker a mladý princ z Bosso-Kuni z Javy. Princovou pohnutkou byla prostě zvědavost a výstřednost. Byl proto tak žádostiv koupiti, poněvadž pak Cave se tak divně zdráhal prodati. Je také zcela možno, že druhý kupec koupil předmět jen náhodou, že nebyl vůbec sběratelem, a křišťálové vejce, pokud mohu souditi, není ode mne vzdáleno ani celou míli, zdobíc nějaký salon nebo sloužíc za těžítko – a jeho pozoruhodné funkce jsou naprosto neznámy.

V pravdě, souvisí to s myšlenkou na tuto možnost, že jsem dal tomuto případu formu, jež umožní i průměrnému příznivci krásné literatury, aby ji četl.

Ve svém úsudku shodují se v podstatě s panem Wacem. Věřím, že křišťál na martskému stožáru a křišťálové vejce pana Cavea jsou v jakési fysické, dosud však úplně nevysvětlené souvislosti, enrapport, a oba věříme dále, že pozemský křišťál byl k nám – možná, že již před dlouhou dobou – dopraven s oné planety, aby poskytoval Martanům bližší názor o našem životě. Možno, že křišťály ostatních stožárů jsou také na naší zemi. Žádná theorie o hallucinacích nevystihne tato fakta.

STONÁSObNÝ ŽIVOT

Je jisto, našel-li kdy nějaký člověk dukát, když hledal špendlík, jest to můj dobrý přítel, profesor Gibberne. Slýchal jsem již dříve, že badatelé přestřelili, avšak nikdy v takovém rozsahu, jak se jemu stalo. V tomto případě on dojistá, aniž touto frází nadsazujeme, vynášel věc, která úplně převrátí lidský život. A to tehdy, když hledal jen povšechné nervové dráždidlo, které mělo liknavé lidi posílit pro útrapy naší dravé doby. Okusil jsem již tuto látku několikrát a učiním nejlépe, vylíčím, jaký měla na mne účinek. Ukáže se pak zjevně, že mnoho úžasných zkušeností očekává všechny ty, kdo vy hledávají nové dojmy.

Profesor Gibberne, jak mnozí lidé vědí, je mým sousedem ve Folkestone. Neklame-li mne paměť, jeho podobizny z různých dob vyšly v The Strand Magazine – tuším ke konci roku 1899; nemohu však se o tom přesvědčiti, poněvadž jsem půjčil onen svazek někomu, kdo mi ho zapomněl vrátit. Čtenář snad si vzpomene na ono vysoké čelo a nezvykle dlouhé černé obočí, které dodávalo jeho tváři rázu tak mefistofelského.

Bydlí v jednom z oněch roztomilých, osamělých domků různých slohů, jež činí západní část Upper Sandgate Roadu zajímavou. Náleží mu domek s flámským štítem a maurským portálem, když tam bydlí a pracuje ve svém pokojíku s arkýřovým oknem, kde jsme tak často na večer si pokuřovali a spolu hovořili. Je výborný šprýmař, ale mimu to rád mluví se mnou o svém díle; jest jedním z oněch lidí, kteří nalézají podporu a podněty v hovoru, a tak bylo mi možno sledovati postup vynálezu, urychlujícího život, již od prvopočátku. Ovšem větší část jeho pokusných prací nebyla provedena ve Folkestonu, nýbrž v Gover-Streetu, krásné nové laboratoři, poblíž nemocnice, které on první používal.

Každý ví, nebo aspoň všichni intelligentní lidé vědí, že zvláštní obor, v němž Gibberne si získal tak velkou a zaslouženou pověst mezi fisiology, je účinek léčebných prostředků na nervovou soustavu. Co do uspávacích, utišujících a omamujících prostředků nemá, jak mi bylo řečeno, sobě rovna. Jest také vynikajícím chemikem. A v posledních několika letech zabýval se horlivě otázkou nervových dráždidel a dosáhl úspěchů již před tím, než objevil

„Zrychlovače života“. Lékařská věda děkuje mu nejméně za tři účinné a naprosto bezpečné posilující prostředky, které pro praxi jsou nenahraditelné.

V případech vyčerpání zachránil již tento přípravek, známý pode jménem Gibbernův Syrup, tuším více životů než záchranný člun na pobřeží.

„Ale žádná z těchto drobností mne již neuspokojuje,“ řekl mi asi před rokem. „Buďto zvyšují ústřední energii, nepůsobíce na nervy, nebo prostě rozmnožují upotřebitelnou energii, snižující nervovou vodivost; a všechny působí nestejnoměrně a jen na jistých místech.“

Některý z oněch prostředků dráždí srdce a vnitřnosti a ponechává mozek tupým. Jiný působí na mozek jako šampaňské a neprospívá nikterak solárnímu plexu. Já však chci dosáhnouti – a také dosáhnou, je-li to vůbec člověku možno – dráždidla, které působí povšechně.

Které vás na chvíli povzbudí od temene hlavy až do špičky palce u nohy a učiní člověka schopným, aby se vyrovnal dvěma nebo třem jiným lidem. He? Po této věci se pídím!“

„To by však člověka zdolalo,“ řekl jsem.

„O tom není pochyby... Ale jedl byste dvojnásobně nebo trojnásobně – a podobně. Jen si pomyslete, co by to znamenalo. Představte si; že máte takovou malou fíolu“ – pozdvihl malou, zelenou, skleněnou lahvičku a zdůrazňoval jí svá slova – „a v této drahocenné fiole skrývá se schopnost, mysliti dvojnásobně rychle, pohybovati se dvojnásobně rychle, vykonati v určité době dvojnásob tolik práce, kolik byste jindy vykonal.“

„Je však něco podobného možno?“

„Jsem o tom přesvědčen. Není-li tomu tak, zmařil jsem rok svého času. Tyto různé přípravky z fosfornatých solí, na příklad, nasvědčují něčemu podobnému... Stačilo by i jen jednou a půlkrát.“

„To by stačilo,“ řekl jsem.

„Kdybyste byl státníkem v tísni, na příklad, měl již času na mále a měl byste něco naléhavého vykonati, jak?“

„Dal by dávku svému soukromému tajemníkovi.“

„A získal by – dvojnásobného času. A uvažte, kdybyste vy na příklad chtěl skončiti knihu!“

„Obyčejně,“ řekl jsem, „si přeji, abych ji byl nikdy nezačal.“

„Nebo lékař, uštvaný k smrti, přeje-li si v klidu promysleti případ. Nebo advokát – Nebo člověk, který dře na zkoušku.“

„Dukát za kapku!“ řekl jsem, „i více – platili by takoví lidé!“

„Anebo v souboji,“ pravil Gibberne, „kdy vše závisí na rychlosti, jakou stisknete spoušť.“

„Nebo při šermu,“ ozval jsem se.

„Vidíte,“ pravil Gibberne, „podaří-li se mi najítí povšechný prostředek, bude skutečně naprosto neškodným. – Vyjímaje snad, že vás zcela nepatrnou měrou učiní starší. Budete však při tom žít dvakrát v době, kdy jiní lidé žili jednou –“

„Domnívám se,“ uvažoval jsem, „v souboji bude to dovoleno?“

„To je otázka pro svědky,“ pravil Gibberne. Vrátil jsem se k původnímu předmětu.

„A myslíte opravdu, že taková věc je možná?“ tázal jsem se.

„Tak možná,“ pravil Gibberne a pohlédl z okna, kolem něhož něco rachotilo. Odmlčel se a usmál na mne významně a ťukal zvolna na okraj svého psacího stolu zelenou fiolou.

„Myslím, že znám onu látku... Jsem již jaksi na stopě.“

Nervosní úsměv na tváři prozrazoval vážnost jeho odhalení.

Zřídka kdy mluvil o svých současných pokusných pracích, dokud dílo nebylo již již skončeno.

„A možná, možná – nebudu překvapen, bude-li mítí onen přípravek působnost větší, než dvojnásobnou.“

„To bude něco velikého,“ prohodil jsem. Nemyslím však, že si byl proto přeče vědom, jak ohromnou věc chystá.

Pamatuji se, že jsme o této látce mluvili později ještě ně kolikrát.

Nazval ji „Zrychlovačem života“. A jeho výroky o ní byly při každé příležitosti důvěřivější. Časem hovořival vzrušeně o neočekávaných fyziologických účincích, které jeho užívání snad způsobí, a tu se stával poněkud nešťastným; jindy býval upřímně zistným a rokovali jsme dlouho a důkladně, jak by bylo lze nejlépe přípravek zpeněžití.

„Je to dobrá věc,“ pravil Gibberne, „úžasná věc. Víím, že něco světu dávám. A domnívám se, že je úplně rozumno, očekáváme-li, že svět nám za to zaplatí. Důstojnost vědy je krásná věc, domnívám se však, že musím mítí monopol na tuto látku, řekněme na deset let.“

Neuznávám, proč by měl všechen zisk na světě padnouti jen uzenářům do klína.“

Můj zájem o vznikající léčebný prostředek časem ovšem nepotuchl. Můj duch měl vždy jakýsi sklon k metafysice. Míval jsem vždy zálibu v paradoxech o prostoru a čase, a zdálo se mi, že Gibberne skutečně nepřipravuje nic menšího, než úplné urychlení života.

Dejme tomu, že by někdo užíval opětovně tohoto přípravku: Žil by sice činným a úspěšným životem, byl by však dospělým v jedenácti, v prostředním věku v pětadvacítce a na cestě ke stařeckému úpadku ve třiceti letech. Zdálo se mi, že v této příčině Gibberne pokoušel se učiniti pro každého, kdo by užíval jeho prostředku, úplně totéž, co Příroda učinila pro Židy a Orientalce, kteří jsou muži před dvacítce a letitými lidmi v padesáti letech, myslí však a jednájí po celou tu dobu rychleji než my. Divuplné účinky léčivých prostředků vždy vábily mou mysl; lze jimi člověka utišiti, nebo připravit o rozum, učiniti ho neuvěřitelně silným a čilým, nebo bezmocným, podnítiti nebo utišiti jeho náruživost, a to vše účinkem drogů. A zde měl přibýti nový div do oné rodinné zbrojnice fiol pro lékařskou praxi! Avšak Gibberne byl tak zaujat technickými stránkami svého díla, že nedbal přílišných názorů o této otázce.

Bylo sedmého nebo osmého srpna, když mi řekl, že právě v době, když jsme hovořili, postupuje destillace, která rozhodne o zdaru či nezdaru, a desátého mi oznámil, že je vše hotovo a „Zrychlovač života“ jest hmotnou, skutečnou věcí ve světě. Potkal jsem ho, když jsem šel na Landgate Hill k Folkestonu – tuším, že jsem si šel dát ostříhati vlasy a on spěchal, aby mne zastihl. Patrně šel ke mně, aby se pochlubil svým zdarem. Pamatuji se, že mu oči neobvykle zářily, tvář měl červenou a všiml jsem si i rychlosti a čilosti jeho chůze.

„Hotovo!“ volal, stiskl mi ruku, hovoře velmi rychle; „více než hotovo. Pojdte ke mně domů a podívejte se.“

„Opravdu?“

„Opravdu!“ křičel. „K nevíře. Pojdte nahoru a podívejte se.“

„A působí to – dvojnásobně?“

„Působí to více, mnohem více. Děsí mne to. Pojdte nahoru a prohlédněte si tu látku. Ochutnejte ji! Zkuste ji! Je to nejúžasnější látka na zemi. Stiskl mi paži a spěchaje krokem, který mne nutil k poklusu a křiče, šel se mnou do vršku. Lidé naplňující dostavník obrátili a zadívali se na nás, jako na povel, po způsobu lidí jezdcích v takovýchto vozech. Bylo to jed noho z parných a jasných dní, jež jsou ve Folkestonu tak častý, všechny barvy byly ku podivu

jasné a všechny obrysy tvrdé. Vanul ovšem větérek, nestačil však, aby za těchto okolností mne ochladil a osušil. Popadaje dechu, prosil jsem o milost.

„Nejdu rychle? Což?“ křičel Gibberne a uvolnil svůj krok v rychlý pochod.

„Požil jste již trochu oné látky?“ odfukoval jsem si.

„Nikoliv,“ pravil „nejvýše jen kapku vody, která byla v poháru, z něhož jsem vymýval poslední stopy látky. Požil jsem jí trochu včera v noci, víte. Ale to je již teď stará historie.“

„A působí dvojnásobně?“ tázal jsem se blíže se ke vratům jeho domu v příjemném potu.

„Působí tisícronásobně. A mnohem více!“ volal Gibberne s dramatickým posunkem, rozhodiv prudce dubová vrata staro-anglického slohu.

„Fůů,“ oddechl jsem si a šel jsem za ním do dveří.

„Ani nevím, jakou měrou to působí,“ pravil, drže klíč od domu v ruce.

„A vy – –“

„Zjednává nám všemožná nová hlediska ve fyziologii nervů a staví na hlavu dosavadní teorii o vidění – –.

Nebesa vědí o kolik tisíc! To vše vyšetříme později – Jde o to, abychom nyní okusili látku.“

„Okusiti látky?“ pravil jsem, když jsme kráčeli chodbou.

„Bude nejlépe!“ řekl Gibberne, obraceje se na mne ve své studovně. „Zde je v této malé zelené fiole! Jen nemáte-li strach?“

Jsem od přírody opatrný člověk a jen theoreticky dobrodružný.

Měl jsem strach. Na druhé straně je však pýcha.

„Dobrá,“ smlouval jsem.

„Říkáte, že jste to zkusil?“

„Zkusil,“ odpověděl, „a není na mně viděti, že by to bylo škodливо, není-li pravda? Nevypadám chorobně a přece cítím.“

Usedl jsem.

„Dejte mi lék,“ řekl jsem, „dopadne-li to nejhůře, uspořím si stříhání vlasů. A to myslím, je jedna z nejprotivnějších povinností civilisovaného člověka. Jak užíváte této sloučeniny?“

„S vodou,“ pravil Gibberne, třepaje carafou. Postavil se před stůl

a pozoroval mne sedícího v jeho lenošce; v této chvíli počínal si poněkud dle způsobu specialistů.

„Je to podivná látka, víte,“ pravil. Zamával jsem rukou.

„Upozorňuji vás především, abyste zavřel oči, jakmile to polknete asi za minutu potom je opatrně otevřete. Pocit vidění záleží na délce vlnění a ne na množství nárazů; sítnice však je při tom jaksi vzrušena a necháte-li otevřené oči, nastává protivný, závratný zmatek. Mějte je zavřeny.“

„Zavřeny, dobrá,“ řekl jsem.

„A dále nutno zachovati klid. Netlučte sebou, jinak byste mohl do něčeho důkladně třísknouti. Pamatujte, že se ve vás vše proti dřívějšímu tisíckrát urychlí srdce, plíce, svaly, mozek – všechno a že budete v plném proudu ani o tom nevěda. Nebudete o tom věděti, víte. Budete mítí tytéž pocity, jako nyní. To právě činí tento případ tak prapodivným.“

„Pane,“ řekl jsem. „A vy myslíte –“

„Uvidíte!“ pravil a vzal malou odměrku.

Pohlédl na součástky, připravené na pultě.

„Sklenice,“ pravil „voda. Vše je pohotově. Netřeba vzítí příliš mnoho na první pokus.“

Z malé fioly vyklokotal její drahocenný obsah.

„Nezapomeňte, co jsem vám řekl,“ pravil, vylévaje obsah odměrky do sklenice způsobem, jakým italský číšník odměřuje whisky.

„Seďte, mějte oči pevně zavřené a buďte dvě minuty úplně kliden,“ pravil. „Pak mne uslyšíte mluvit.“

Přidal asi na palec vody k malé dávce v každé sklenici.

„Mimochodem řečeno,“ pravil, „neodkládejte sklenice. Podržte ji v ruce a položte si ruku na koleno. Ano – tak. A nyní – –“

Pozvedl svou sklenici,

„Zdar Zrychlovači života,“ řekl jsem.

„Zdar Zrychlovači života,“ odpověděl. Přitůkli jsme si a napili se; zavřel jsem ihned oči.

Znáte onen tupý pocit nicoty, v nějž člověk upadá, když je uspáván. Po neurčitou dobu bylo mně právě tak. Pak zaslechl jsem, jak mně Gibberne říká, abych procitl; trhl jsem sebou a otevřel oči. Stál tam stejně jako prve, drže stále sklenici v ruce. Celý rozdíl byl, že byla prázdná.

„Nuže?“ tázal jsem se.

„Nic neobyčejného?“

„Nic. Lehký pocit rozveselení snad. Nic více.“

„Zvuky?“

„Všude je ticho,“ řekl jsem.

„U Jova, ano! Všude ticho. Mimo jemné ťukání a klepání, jako šeleštění deště. Co je to?“

„Rozložené zvuky,“ tuším, že pravil. Nejsem si však jist.

Pohlédl na okno.

„Viděl jste již někdy takovouto záclonu před oknem?“

Sledoval jsem jeho zraky a spatřil jsem, že konec záclony je jakoby zmrzlý a cíp její ohnutý do výše, ač prve jí vítr prudce zmítal.

„Na mou věru,“ řekl jsem, „to je podivné!“

„A zde!“ pravil. Rozevřel ruku, která držela sklenici. Přirozeno, že jsem zamrkal, očekávaje, že se sklenice roztrhne. Ona však se, jak se zdálo, ani nehýbala; trčela ve vzduchu – beze hnutí.

„Z hruba počítáno,“ pravil Gibberne; „v naší šířce padá předmět rychlostí šestnácti stop za vteřinu. Tato sklenice padá nyní šestnáct stop za vteřinu. Jenže vidíte, neurazila dosud dráhu jedné setiny vteřiny. Z toho můžete si udělati představu o účinnosti mého vynálezu.“

Zamával rukou kolem sklenice zvolna klesající a pod ní. Na konec chytil ji za dno, stáhl ji dolů a postavil ji velmi opatrně na stůl.

„He?“ pravil a zasmál se.

„Zdá se, že je to pravda,“ řekl jsem, vstávaje velmi opatrně se židle. Bylo mi úplně dobře, velmi lehce a volně. A cítil jsem naprostou sebedůvěru. Vše jsem si rychle uvědomoval. Mé srdce bilo tisíckrát za vteřinu. To však mi nepůsobilo nijakých nesnází. Vyhlédl jsem z okna. Nehybný cyklista, s hlavou skloněnou, maje v patách zmrzlý oblak prachu, potil se v úsilí, aby předhonal uhánějící dostavník, který se nehýbal. Zíral jsem v údivu na toto neuvěřitelné divadlo.

„Gibberne!“ zvolal jsem, „jak dlouho bude tato prokletá látka působiti?“

„Bůh ví,“ odpověděl, „naposledy požil jsem ji, než jsem šel spát a vyspal jsem se z ní. Říkám vám, byl jsem poděšen. Trvalo to jistě několik minut, tuším zdály se mi však hodinami. Ale za chvilku to dosti rychle povolilo.“

Byl jsem hrd, že necítím bázně – nejspíše proto, že jsme byli dva.

„Neměli bychom si vyjít?“ tázal jsem se.

„Proč by ne?“

„Uvidí nás.“

„Kdež pak. Ani pomýšlení. Vždyť naše pohyby jsou tisíc krát rychlejší, než pohyby nejhbitějších eskamotérů všech věků. Jen pojd'te! Kudy půjdeme? Oknem nebo dveřmi?“

A vyšli jsme oknem.

Je jisto, že ze všech podivných zkušeností, které jsem prožil, si vymyslel, nebo četl, že jiní lidé zažili, nebo si vymysleli, byl tento malý zájezd, který jsem učinil s Gibbernem do Folkestonkých sadů, nejpodivnějším a nejšílenějším ze všech. Vyšli jsme brankou na silnici a tam pozorovali jsme podrobně ztrnulé postavy kolemjdoucích.

Kola a některé nohy koní onoho dostavníku, konec biče a spodní čelist konduktérova – který právě začínal zívat – byly zřejmě v pohybu. Jinak zdál se onen lomozný dopravní prostředek úplně nehybným. Nebylo slyšeti zvuku mimo slabé chraptění, jež vycházelo z hrdla ně jakého muže! A části tohoto zmrzlého výjevu byl vozka průvodčí a jedenáct lidí! Náš dojem, když jsme šli kolem povozu, nabýval šíleného rázu a vyzníval nepříjemně. Byli to lidé, jako my sami a přece jinací; ztrnuli v ledabylých posicích zachyceni uprostřed posunku. Děvče a muž smáli se na sebe šibalským úsměvem, jenž hrozil trvati věčně; nějaká žena v třepetavém čepečku opřela se rukou o zábradlí a zadívala se na Gibbernuv dům upřeným, neodvratným pohledem. Nějaký muž kroutil si kníry jako figura z vosku, a jiný natahoval do omrzení ztuhlou ruku s roztaženými prsty po klobouku, který mu ulétl. Hleděli jsme na ně. Smáli se a pošklebovali jim; pak, ale pojala nás jakási nechuť, odvrátili jsme se a předešli jsme cyklisty směrem k sadům.

„Nebesa!“ zvolal Gibberne náhle: „podívejte se!“ Ukázal a u konce jeho prstu snášela se vzduchem včela, tlukouc zvolna křídly a pohybující se rychlostí neobyčejně zdlouhavého plže..

A tak jsme přišli do sadů. Tam bylo nám vše ještě bláznivější než prve. Hudba hrála v pavilonku, ale všechen zvuk, jež vydávala, zdál se nám hlubokým, bzučivým šramotem, jakoby táhlým, posledním vzdechem, který chvílemi přecházel ve zvuk podobný volnému, tlumenému tikání nějakých nestvůrných hodin. Stáli tam zmrzlí lidé, vzpřímeni, podivní, zamlklí a sebevědomí, jako loutky v módních výkladech. Ztrnuli v chůzi, když kráčeli ho

trávníku. Přesl jsem blízko malého pudlíka, jehož jsme zastihli zrovna ve skoku. A pozoroval jsem volný pohyb jeho nohou dopadajících na zem.

„Bože! Pohleďte sem!“ zvolal Gibberne, a zastavili jsme se před velkolepou osobou v bílých, světle pruhovaných, flanelových šatech, v bílých botách a panamském klobouku, jež se obrátila, aby mrkla na dvě dámy v pestrých šatech, které šly kolem. Mrknutí, studováno tak důkladně a rozvážně, jak my jsme si mohli popřát, je nevábnoú podívanou. Pozbývá jakéhokoli rázu živé veselosti; vidíte, že mrkající oko se úplně nepřivírá a že pod klesajícím víčkem objevuje se spodní část oka a malá, bílá čára.

„Zachová-li mně nebe paměť,“ řekl jsem, „nebudu již nikdy mrkati.“

„Ani se usmívati,“ pravil Gibberne, hledě na zuby odpovídající dámy.

„Je pekelné vedro,“ řekl jsem, „pojďme pomaleji.“

„Ó, jen pojďte dále,“ pravil Gibberne.

Proplétali jsme se mezi křesly na kolečkách, jezdícími na cestě.

Mnozí lidé sedící v lenoškách zdáli se zcela přirození ve svých pasivních posicích. Zarudlý, malý pán zmrzl uprostřed divokého zápasu, aby si opět složil noviny proti větru; mnoho podrobností svědčilo o tom, že všichni tito zdlouhaví lidé jsou vydáni značnému větru, o němž nám naše smysly nepodávaly zpráv. Vyšli jsme a poodešli ze zástupu, obrátili se a pozorovali jsme jej. Pohled na tento všečen dav, proměněný náhle ve skupiny ztuhlých, voskových figur, byl nevýslovně podivuhodný. Bylo to ovšem nesmyslné, mne však to plnilo nerozumným, radostným pocitem převahy. Považte, jaký to byl div! Vše, co jsem řekl, promyslel a učinil od té chvíle, kdy látka počala působiti v mých žilách, stalo se podle pojmů všech těchto lidí a podle představ celého světa v jediném okamžiku.

„Zrychlovač života – –“ začal jsem, ale Gibberne mne přerušil.

„Tamhle je ta pekelná stará baba,“ pravil.

„Jaká stará baba?“

„Bydlí v mém sousedství,“ pravil Gibberne, „má zhýčkaného, štekavého psa. Bože! Pokušení je silné!“ Gibberne bývá časem velmi chlapecký a popudový. Než jsem se s ním mohl dohodnouti, vrhl se kupředu a vyrval nešťastné zvíře z viditelného světa a běžel s ním divoce k výspě. Bylo to cosi nevidaného. Malý netvor, víte, neštěkal, ani se nesvíjel a nedával najevo

nejmenší známky života. Ztrnul v poloze ospalého odpočinku a Gibberne držel ho za krk. Bylo to, jako by nesl dřevěného psa.

„Gibberne!“ volal jsem, „odložte ho!“ A pak jsem ještě dodal:

„Poběhnete-li tak rychle, Gibberne, vznítí se nám šaty. Vaše plátěné spodky již beztoho hnědnou!“ Přitiskl si ruku k noze a stanul váhaje.

„Gibberne!“ volal jsem, běže za ním. „Odložte ho, horko je přílišné! Vždyť tak rychle běžíme! Dvě nebo tři míle za vteřinu! Tření vzduchu!“

„Co?“ pravil pohlédnuv na psa.

„Tření vzduchu!“ vykřikl jsem. „Tření vzduchu! Jdeme příliš rychle. Letíme, jak meteory! Příliš horko. A Gibberne! Gibberne! Po celém těle mne píchá. Jsem spocen. Vidíte, jak se lidé již pomalu pohybují. Domnívám se, že látka přestává působiti. Odložte toho psa!“

„Co?“ tázal se.

„Přestává působiti,“ opakoval jsem. „Jsme příliš rozpaleni a látka přestává působiti! Jsem celý promočen.“

Zíral na mne. Bzučivý šumot hudby se zrychloval. Strašlivým mávnutím ruky vymrštil pak Gibberne psa, který letěl jako vřetenem nahoru, stále bez života a octl se konečně nad skupinou slunečníků, hloučku hovořících lidí. Gibberne stiskl mi ruku.

„U Jova,“ volal, „již je tomu tak! Jakési žhavé píchání a – ano.“

Tamhle ten muž vytahuje svůj kapesník! Je to patrné. Musíme se z toho rázem vymaniti.“

Nemohli jsme však dosti rychle vyváznouti. Bylo to však naše štěstí! Neboť byli bychom běželi a kdybychom pospíchali, jsem přesvědčen, že bychom se vználi plamenem. Skorem jistě by nás zachvátily plameny. Na to nikdo z nás vůbec nepomyslel ... Ale dříve, než jsme se mohli dáti na útěk, působení látky přestalo. Bylo to dílem nepatrného zlomku vteřiny. Účinek „Zrychlovače života“ minul, jako když zatáhne záclonu. Zmizel mávnutím ruky. Slyšel jsem Gibbernův nesmírně rozčilený hlas. „Usedněte,“ pravil. A hup, octl jsem se na trávníku na pokraji sadů, doutnaje již než jsem usedl. Ještě dosud je na onom místě chumáč spálené trávy. Zdálo se mi, že všeobecná strnulost ustala, jakmile jsem tak učinil. A nečlánkované zvuky hudby splynuly v jednotný hudební proud, prochazeči dokončili své kroky a šli svou cestou. Papíry a vlajky počaly se třepetati.

Úsměvy přešly ve slova. Švihák domrknul a šel dále spokojeně svou cestou. Všichni lidé se počali hýbati a hovořiti.

Celý svět opět ožil. Chodil tak rychle jako my. Anebo spíše my jsme nechodili rychleji než ostatní svět. Bylo to, jako když se uvolňuje vlak přijíždějící do stanice. Zdálo se mi, že se vše točí, měl jsem zcela přechodný pocit, který, jak se zdálo, visel chvíli ve vzduchu, když síla Gibbernova ramene byla vyčerpána, spadl s velikým urychlením rovnou skrze slunečnick nějaké dámy!

To nás zachránilo. Mimo snad jediného, tělnatého starého pána v kolečkovém křesle, který zřejmě sebou trhl, když nás spatřil a později nás chvílemi pozoroval podezřívavým okem a konečně řekl něco své ošetřovatelce, patrně o nás – pochybuji, že jediná osoba postřehla, jak jsme se náhle mezi nimi objevili. Klap! Jistě jsme se tam octli na ráz. Také jsme skorem ihned přestali doutnati, ačkoliv trávník pod námi byl nepříjemně horký. Pozornost všech, počítaje v to i hudebníky zábavného sdružení, kteří při této příležitosti poprvé ve své historii pokazili souhru – byla upoutána úžasnou událostí a ještě úžasnějším štekotem a řvaním, které se rozpoutalo, když ctihodný, překrmený pes, který spal klidně u východní části hudebního pavilonu, proletěl prý náhle deštníkem na západní části, poněkud popálen následkem příliš rychlého pohybu ve vzduchu. V těchto nesmyslných dnech, kdy snažíme se všichni býti co možná psychičtí, pošetílí a pověřčiví! Lidé vstávali a přebíhali k jiným lidem, židle byly převrhány, strážník utíkal.

Jak se věc spořádala, nevím – naší jedinou snahou bylo, abychom se vypletli z této příhody a unikli z dosahu očí starého pána v kolečkovém křesle. Jakmile jsme dosti ochladli a zbavili se závratí, podobné mořské nemoci, a duševního zmatku, zvedli jsme se, obešli zástup a pustili se zpátky po silnici pod „Metropoli“ ke Gibbernovu domu. Ale ve hřmotu zaslechl jsem velmi zřetelně, jak pán, sedící vedle dámy, které byl přeražen slunečnick, používá naprosto neomluvitelných výhrůžek a výrazů vůči jednomu z oněch sadových zřízenců, kteří mají na čepici napsáno „Inspektor.“

„Jestliže jste vy nevyhodil psa,“ řekl, „kdo to učinil?“

Náhlý návrat pohybů, známých zvuků a naše pochopitelná úzkostlivost o sebe (šaty měli jsme dosud nesmírně horké a bílé Gibbernovy spodky zuhelnatěly z předu na stehnech do šedohněda), nedopřály mně, abych konal podrobná pozorování o všech těchto věcech, jak bych si byl přál. Skutečně nezískal jsem při tomto návratu žádného poznatku vědecké hodnoty. Včela

ovšem zmizela. Ohlížel jsem se po cyklistovi, nebylo ho však již viděti, když jsme přišli na Upper Sandgate Road, nebo se ztratil v proudu lidí, ale dostavník, na němž všichni lidé ožili a se hýbali, drkotal s vydatnou rychlostí již podle blízkého kostela.

Zpozorovali jsme však, že okenní polštář, na nějž jsme šlápli, když jsme vycházeli z domu, byl poněkud popálen, a že otisky našich nohou ve šterku cesty byly neobyčejně hluboké ...

To se událo při mém prvním pokusu s urychlovačem. Ve skutečnosti jsme proběhli, namluvili a vykonali vše to asi v době jedné vteřiny. Žili jsme půl hodiny, zatím co hudba pře hrála snad dva takty.

Ale pro nás mělo to ten účinek, že se celý svět zastavil, abychom si ho pohodlně prohlédli. Uvážíme-li to vše a zejména, máme-li na mysli rychlost, jakou jsme vyšli, z domu, mohla tato zkušenost býti pro nás daleko nepříjemnější, než vskutku byla. To dokazovalo nepochybně, že Gibbernovi bude třeba, se ještě mnoho učit, než jeho přípravek stane se předmětem denní spotřeby! Jeho upotřebitelnost osvědčila se však zajisté povýšenou nad, všechny úštipky.

Po této příhodě zkoušel vytrvale jeho účinky, a několikrát i já požil jsem za jeho vedení nepatrných dávek, ačkoli, přízná vám se, neodvážil jsem se dosud vyjít ven, dokud prostředek působil. Mohu však na příklad podotknouti, že tato povídka byla jeho přispěním napsána na posezení a bez přerušeni mimo chvílku, kdy jsem si ukousl kousek čokolády. Začal jsem v šest hodin pětadvacet minut a mé hodinky ukazují sotva minutu přes půl. Nelze doceniti výhodnost prostředku, který nám zajišťuje výkon určité dlouhotrvající práce mezi dnem, plným jiných povinností. Gibberne nyní pracuje na odstupňovacím ovládní svého přípravku se zvláštním zřetelem na patrné jeho účinky u různých tělesných soustav. Doufá také, že vynajde zvolňující prostředek, aby zmírnil jeho poněkud výstřední účinnost.

Tento zvolňující lék ovšem měl by opačný účinek, než zrychlovač; užít sám o sobě přispěl by pacientovi, aby prožil v několika vteřinách mnoho hodin obyčejného času a tak zachoval lhotejnou nečinnost, ledový nedostatek živosti v nejrůznějším a nejdráždivějším okolí.

Oba tyto léky způsobí jistě úplnou revoluci ve vzdělaném světě. Je to počátek našeho úniku z onoho „tkaniva času“, o němž mluví Carlyle.

Kdežto zrychlovač umožní nám, abychom se soustředili ohromnou

silou na jediný okamžik nebo příležitost, která vyžaduje nejvyššího napětí našeho rozumu a schopností, zvolňovač učiní nás schopny přenést se v pasivním klidu nekonečným protivenstvím a nudou.

Snad jsem poněkud optimistickým, pokud se týká zvolňovače, avšak o zrychlovači nemůže již býti nijaké pochyby. Bude dán do obchodu, odstupňován a přizpůsoben co do účinnosti, což bude dílem několika nejbližších měsíců. Bude na prodej ve všech lékárnách a u všech droguistů v malých zelených lahvičkách za vysokou, avšak hledě k jeho neobyčejným vlastnostem, nikterak přemrštěnou cenu. Bude nazván Gibbernovým nervovým zrychlovačem a vynálezce doufá, že bude možno dodávati jej v trojí síle: S účinkem jednak 200, jednak 900 a jednak 2000 násobným, což bude označeno žlutými, růžovými a bílými lístky.

Není pochyby, že jeho používání bude míti v zápětí množství neobyčejných příhod. Nejzavážnější ovšem je, že snad i zločiny bude možno páchatí beztravně; budou jaksi ukryty v přestávkách proudu času. Jako všechny mocné vynálezy i tohoto bude zneužíváno. Rokovali jsme sice o této stránce naší záležitosti velmi podrobně a rozhodli jsme se, že je to čistě věcí soudního lékařství a že se to vymyká úplně našemu oboru. My vyrábíme a prodáváme zrychlovače a pokud se tyká následků – uvidíme.

MUŽ KTERÝ UMĚL DĚLATI DIVY

Je pochybno, byla-li tato schopnost vrozená. Pokud se mne týká, myslím, že to na něj přišlo znenadání.

Pravda jest, že do třiceti let byl skeptikem, a nevěřil v zázračné síly. A zde – pokud se to ještě hodí musím podotknouti, že to byl malý muž, zlostných hnědých očí, naježených ryšavých vlasů, měl kníry, jejichž špičky si nakrucoval vzhůru a byl pihovatý. Jmenoval se George McWhirter Fotheringay – jméno to, od něhož nebylo by lze očekávatí nijakých divů – a byl zřízencem u Gomshottů. Měl velkou zálibu v přesvědčivých závěrech. A právě tehdy, když rozhodně tvrdil, že zázraky nejsou možny, projevila se poprvé jeho ne obyčejná moc. Tento spor veden byl ve výčepu u „Dlouhého draka“ a Toddy Beamish vedl opposici svým jednotvárným, ale účinným: „To říkáte vy,“ jež připravovalo pana Fotheringaye o poslední špetku trpělivosti.

Mimo tyto dva byl při tom velmi zaprášený cyklista, hospodský Cox a Miss Maybridge, dokonale úctyhodná a poněkud hřmotná sklepnice od „Draka“. Miss Maybridge stála zády k panu Fotheringayovi a myla sklenice; ostatní ho sledovali, bavíce se více nebo méně neúčinností jeho důvodů. Podrážděn Torres Vedrasovskou taktikou páně Beamishovou, pan Fotheringay se rozhodl, že použije neobyčejného řečnického obratu.

„Podívejte se, Mr. Beamish,“ pravil pan Fotheringay. „Dohodněme se napřed určitě, co je to zázrak. Je to cosi odporujícího přírodnímu řádu, vvkonaného mocí Vůle, cosi, co by se nemohlo státi, kdyby si toho nikdo zvláště nepřál.“

„To říkáte vy!“ pravil pan Beamish, odrážeje ho. Pan Fotheringay dovolal se cyklisty, který byl dosud jen mlčenlivým posluchačem a dostalo se mu jeho souhlasu – ač se zdráhavým odkašláním a pohledem na pana Beamishe. Hostinský nechtěl říci své mínění a pan Fotheringay, vraceje se k panu Beamishovi, získal si neočekávané, výslovné potvrzení své definice zázraku.

„Na příklad řekl pan Fotheringay: „Stal by se zde zázrak. Tato lampa dle přirozeného běhu věcí by nemohla hořeti, kdyby visela hlavou dolů, není-li pravda, Beamishi?“

„Vy říkáte, že ne!“

„A vy?“ tázal se Fotheringay.

„Vy myslíte, že ano, – co?“

„Ne,“ řekl Beamish zdráhaně. „Ne, nehořela by.“

„Zcela správně,“ pravil Fotheringay.

„A teď sem někdo přijde, jako třeba já, a stojí, dejme tomu, že tady a řekne téhle lampě, jako já to povídám, soustřeďuje všechnu sílu své vůle – Převrať se, nerozbij se při tom, sviť dále a – halló!“

A každý měl proč volati „Halló!“

Nemožné, neuvěřitelné bylo všem viditelné. Převrácená lampa visela ve vzduchu, hořela klidně a její plamen ukazoval dolů. Byla to lampa solidní, nepodezřelá, jak jen lampa může býti, prosaická, sprostá svítlna z výčepu u Dlouhého draka.

Pan Fotheringay stál s nataženým ukazováčkem a svraštěnými brvami člověka očekávajícího katastrofu. Cyklista, který seděl pod lampou, se přikrčil a odskočil na druhou stranu nálevny. Všichni poskočili více neb méně. Miss Maybridge se obrátila a zavřískla.

Skorem tři vteřiny byla lampa teze hnutí. Ozval se slabý nářek pana Fotheringaye, prozrazující duševní muka. „Já to už dále nevydržím!“ řekl. Zapotácel se zpět, obrácená lampa náhle vzplanula, padla na roh nálevního stolu, odlétla na stranu, rozbila se na podlaze a zhasla.

Bylo štěstí, že měla kovovou nádržku, jinak by se celá místnost byla octla v plamenech. Pan Cox první nabył řeči a jeho výrok, zbaven všech nadsázek, měl ten smysl, že Fotheringay je blázen. A Fotheringay nebyl ani s to, aby diskutoval o tak základním předpokladu, jakým byl tento! Byl nejvyšší měrou uděšen nad tím, co se právě stalo. Následující rozhovor nevrhl nijakého světla na tuto záležitost, pokud šlo o Fotheringaye: všeobecné mínění následovalo pana Coxe ne jen velmi horlivě, ale i velmi důrazně. Všichni vinili Fotheringaye z potměšilého úskoku a vytýkali mu, že je rušitelem po koje a bezpečnosti. Mysl jeho byla bouří zmatku; on sám takřka s nimi souhlasil a zřejmě bez účinku vzepřel se návrhu, aby odešel.

Šel domů, rud a rozpálen, límec měl ohrnutý, oči ho pálili a uši měl červené. Prohlédl si nervosně každou s desíti pouličních svítlen, kolem nichž se ubíral. Teprve, když byl samotěn ve své malé ložnici v Church Row, byl schopen zápolit se svými vzpomínkami na příhodu a otázati se: „Co se to vlastně stalo?“

Svlékl si kabát, a zul boty a seděl na posteli, ruce v kapsách, opakuje si slova, jež ke své obraně pronesl sedmnáctkrát: „Nechtěl jsem, aby se ta zpropadená věc převrhla,“ když ho napadlo, že právě v té chvíli, když pronesl onen povel, bezděčně chtěl, aby se stalo, Co řekl, a když viděl lampu ve vzduchu, cítil, že záleží jen na něm, aby se tam udržela, ač mu nebylo jasno, jalo to provést. Jeho rozum nebyl z nejzdatnějších a nebo snad uvázl na chvíli na onom „bezděčném chtění“, laskaje se s nejtemnějšími záhadami činnosti vůle; a tak se stalo, že napadla ho myšlenka sice mlhavá, ale přijatelná. A od ní – nedrže se, což připouštím, určité logické cesty – dospěl k tomu, aby pokus opakoval.

Ukázal důrazně na svíčku, sebral svou mysl, ač si byl vědom, že provádí hloupost. „Zvedni se,“ pravil. A rázem jeho rozpaky zmizely. Svíčka se vznesla, visela ve vzduchu závrtnou chvíli, a když pan Fotheringay škytl, spadla a udeřila o stůl, zůstavujíc ho ve tmě, v níž zářil jen hasnoucí její oharek.

Pan Fotheringay seděl chvíli ve tmě, úplně tich. „A vida, přece se to stalo,“ řekl. „Ale jak to mám já vysvětliti, nevím.“ Povzdychl si zhluboka a prohledával si kapsy, aby našel sirku. Nemohl žádné najíti, vstal a klopýtł přes noční stolek. „Potřeboval bych sirku,“ pravil.

Prohledal svůj kabát a když ani tam nenalezl žádné, problesklo mu, že i se sirkami mohou se díti zázraky. Nastavil ruku a zaskučel do tmy. „Ať mám v ruce sirku,“ pravil. Cítil, že mu nějaký lehký předmět padl na dlaň, a prsty jeho sevřely zápalku.

Po několika marných pokusech, aby ji rozžal, zpozoroval, že je to švédská zápalka. Odhodil ji, ale pak ho napadlo, že si mohl přát, aby se rozsvítla. Učinil tak a spatřil, že cosi hoří uprostřed pokrývky na nočním stolku. Uchopil ji chvatně a ona vzplanula. Uvědomil si větší řadu možností, nahmatal svíčku a zastrčil ji do svícnu.

„Tak! a teď se rozsvítí!“ pravil pan Fotheringay, svíčka rázem vzplanula a on spatřil malou černou díрку na stolní přikrývce, nad níž se zvedal proužek kouře. Chvíli zíral střídavě na plamének a zpátky, pak vzhlédl a spatřil svou podobu v zrcadle. A s touto stavil se chvíli v tichu.

„Co si mám teď mysliti o zázracích?“ tázal se konečně pan Fotheringay, oslovuje svůj obraz.

Následující úvahy pana Fotheringaye byly přísného, avšak zmateného rázu. Pokud sám mohl usouditi, šlo u něho o pouhý projev vůle. Dosavadní zkušenosti ho dosud zrazovaly od dalších pokusů, aspoň dokud, si vše

znova nepromyslí. Zdvihl však arch papíru, způsobil, že sklenice vody zbarvila se do růžova a pak do zelena, stvořil malého hada, kterého zázračně zase zničil, a opatřil si zázračný nový kartáček na zuby. Bázeň a zmatek jeho prvního odhalení ustupoval pýše nad tímto důkazem vynikající moci a nejasným tušením o její výhodnosti.

Zpozoroval, že kostelní hodiny bijí jednu a poněvadž ho nenapadlo, že se může zázračným způsobem zprostiti svých denních povinností u Gomshottů, jal se opět svlékati, aby se dostal do postele bez dalšího odkladu. Když zápolil s košili, aby si ji přetáhl přes hlavu, napadla ho skvělá myšlenka.

„Ať jsem v posteli,“ pravil a seznal, že je už tam. „Svlečen,“ vymišoval si; a shledav, že jsou povlaky studené, doložil chvatně, „a ve své noční košili – nikoli v pěkné, jemné, vlněné noční košili. Áá!“ pravil nesmírně rozjařen. „A nyní, nechť pohodlně usnu...“

Procitl ve svou obvyklou hodinu, byl zamýšlen po celou dobu snídane, zvědav, zdali jeho noční zkušenost nebyla snad jen neobyčejně živým snem. Za chvíli počal se obírat v mysli opět opatrnými pokusy. Měl na příklad k snídání tři vejce, dvě, která mu připravila jeho bytná, dobrá, ne však čerstvá, a jedno rozkošně svěží husí vejce, snesené, uvařené a předložené mocí jeho neobyčejné vůle. Odchvátal ke Gomshottovi, potlačuje své hluboké rozrušení. Po celý den nemohl vůbec pracovati, nové sebepoznání ho ochromovalo; to však mu nezpůsobilo nijakých nepříjemností, neboť v posledních desíti minutách dohonil vše zázračným způsobem.

Když den pokročil, jeho duševní stav přešel z úžasu v nadšení, nehledě k tomu, že dosud s nelibostí si vzpomínal na podrobnosti svého odchodu od Dlouhého draka, a že se roznesla zpráva o této příhodě a sváděla jeho druhy k posměškům. Bylo zřejmo, že bude nutno býti opatrnějším, až bude zvedati křehké předměty, ale v jiných směrech slibovalo jeho nadání, čím více o něm uvažoval, stále více výhod. Mezi jiným zamýšlel, že rozmnoží své jmění několika nenápadnými stvořitelstvími výkony. Přivedl na svět pár nádherných démantových knoflíků a chvatně je opět zahladil, když mladý Gomshott kráčel účtárnou k jeho psacímu stolu. Báł se, aby se mladý Gomshott netázal, jak jich nabył. Viděl zcela jasně, že při použití této vlohy bude třeba opatrnosti a bdělosti, ale pokud mohl souditi, nebudou obtíže, než se zdokonalí, větší, než ony, které již zakusil, když se učil jezdit na kole. Vzpomínka na to a rovněž i pocit, že by

nebyl vítán u Dlouhého draka, vyhnal ho po večeri do uličky za plynárnou, aby si přezkoušel v ústraní několik zázraků.

Možná, že v jeho pokusech byl jakýsi nedostatek původnosti, neboť mimo svou divotvornou moc nebyl nikterak výjimečným člověkem. Připomněl si zázrak, který provedl Mojžíš s holí, avšak noc byla tmavá a nebylo by možná sledovati zázračné hady. Potom si vzpomněl na pověst „O Tannhäuseru“, kterou četl na zadní straně filharmonického programu. To se mu zdálo nesmírně poutavé a neškodné. Zabodl svou hůl velmi pěknou bambusovou hůl – do trávníku, který vyčníval do stezky a poručil suchému dřevu, aby rozkvetlo.

Hned na to naplnil se vzduch vůní růží a když si pan Fotheringay rozsvítil sirku, viděl, že krásný div se uskutečnil. Ve své spokojenosti byl však vyrušen blížícími se kroky. Obáváje se, aby jeho schopnosti nebyly předčasně prozrazeny, oslovil kvapně rozkvetlou hůl.

„Rychle zpátky.“ Chtěl říci, aby se vrátila ve svou původní podobu, ale byl, jak pochopitelně, zmaten. Hůl ustupovala značnou rychlostí a hned potom ozval se úzkostlivý výkřik a ošklivé slovo přicházející osoby.

„Po kom to házíte trním, vy hlupáku?“ volal hlas. „Uhodilo mne do holeně.“

„Je mí líto, starý brachu,“ pravil pan Fotheringay a vzpomněv si, jak nemotornou byla by jeho výmluva, chytil se nervosně za knír.

Spatřil, že se blíží Winch, jeden ze tří Immeringských strážníků.

„Co jste tím zamýšlel?“ tázal se strážník. „Halló! A to jste vy!“

Ten pán, co rozbil lampu u Dlouhého draka.“

„Nic jsem tím nezamýšlel,“ pravil pan Fotheringay.

„Vůbec nic.“

„Proč to tedy děláte?“

„Ó, hloupost!“ pravil pan Fotheringay.

„Opravdu hloupost! Víte, že to holí bolí? Proč jste to udělal, co?“

Chvíli pana Fotheringaye nenapadlo, proč to učinil.

Jeho mlčení pana Winche patrně podráždilo.

„Vy jste tentokrát napadl policii, mladíku.“

„Ano, to jste udělal.“

„Hleďte, Mr. Winch,“ pravil pan Fotheringay, mrzut a zmaten.

„Je mi velice líto. Pravda jest – –“

„Nuže?“

Nemohl si vymyslet nic než pravdu.

„Dělal jsem zázrak.“

Snažil se, aby mluvil nenuceně, nedařilo se mu však, dělej co dělej.

„Dělal – –! Cože? Nežvaňte! Dělal zázrak, opravdu! Zázrak! A to je pěkná švanda. Vždyť vy přece nevěříte v zázraky. Nejspíš to bude zase nějaký váš hloupý kouzelnický kousek – tak to asi bude.

Ale já vám povídám – –“

Avšak pan Fotheringay nikdy nedoslechl, co pan Winch mu chtěl říci. Uvědomil se, že se prozradil, že vydal své tajemství všem větrům na pospas. Prudký záchvat hněvu do hnal ho k činu. Obrátil se na policistu rychle a vztekle.

„Tak,“ řekl, „a teď toho mám už dost! Jděte do podsvětí! A hned!“

Osaměl!

Pan Fotheringay nedělal již oné noci divů, ani se nestaral o to, kam se poděla jeho kvetoucí hůl. Vrátil se do města, uděšen a velmi kliden, a odešel do své ložnice.

„Bože!“ pravil, „je to ohromná moc – nesmírná moc. To jsem si skorem ani nemyslel. Skutečně nikoli... Rád bych věděl, jak to v podsvětí vypadá!“

Seděl na posteli a zouval si boty. Šťastným vnuknutím veden přenesl strážníka z podsvětí do San Franciska a neruše již pravidelný běh přírodních zákonů, šel pořádně spát. V noci se mu zdálo o Winchových úzkostech.

Následujícího dne slyšel pan Fotheringay dvě zajímavé novinky.

Kdosi zasadil velmi krásnou popínavou růži proti soukromému domu staršího pana Gomshotta v Lullaborough-Roadu, a řeka byla až po Rawlinský mlýn prohledána a pátráno po mrtvole strážníka Winche.

Pan Fotheringay byl roztržit a zamyšlen po celý tento den, nekonal nijakých divů, mimo to, že opatřil Winchovi trochu potravy a že dokončil své denní dílo s přesnou dokonalostí, ačkoli myšlenky jako roj včel hučely mu hlavou. A jeho neobyčejná roztržitost a poddajnost jeho způsobů byla několika lidmi zpozorována a stala se předmětem vtipů. On však myslel výhradně na Winche.

V neděli večer šel do kaple a ku podivu, pan Maydig, který se zajímal poněkud o okultní zjevy, kázal o „věcech, které nepodléhají zákonům“. Pan Fotheringay nebyl pravidelným návštěvníkem kaple, avšak jeho systém naprostého skepticizmu byl nyní velice otřesen.

Kázání osvětlilo mu jeho novou schopnost s úplně nové stránky, a Fotheringay si umínil, že se poradí s panem Maydigem hned po službách. Rozhodl se okamžitě a ještě se divil, že tak neučinil již dříve.

Pan Maydig, popudlivý muž pozoruhodně dlouhých pěstí a krku, byl potěšen, když slyšel žádost o soukromou rozmluvu od mladého muže, jehož lhostejnost ve věcech náboženských byla všeobecným předmětem hovoru po městě. Po nezbytných průtazích uvedl ho do své pracovny na faře, usadil ho pohodlně a stoje před rozkošným ohněm – jeho nohy vrhaly na protější stěnu stínový rhodský oblouk – otázel se pana Fotheringaye, oč mu jde.

Pan Fotheringay byl zprvu poněkud zmaten a začátek činil mu obtíže.

„Nevím, uvěříte-li mi, Mr. Maydig, obávám se,“ a tak dále po dlouhou dobu. Konečně zkusil otázku a otázel se pana Maydiga, co soudí o zázracích.

Pan Maydig stále říkal: „Nuže“ způsobem velmi rozšafným, když se pan Fotheringay opět přerušil. „Nevěřil bych, že obyčejný člověk – jako na příklad já – kdyby tak zde seděl, měl takovou zvláštnost, způsobilost, aby tvořil toliko mocí své vůle.“

„Je to možno,“ pravil pan Maydig. „Cosi podobného je snad možno.“

„Kdybych mohl volně nakládati s něčím zde, mohl bych, tuším, ukázati vám nějaký pokus,“ pravil pan Fotheringay. „Nuže, vezměme na příklad onu krabici na tabák, ležící na stole. Rád bych věděl, zdali to, co s ní učiním, je zázrakem nebo ne. Jen půl minuty, Mr. Maydigu, dovolte.“

Svraštil obočí, ukázal na krabici s tabákem a pravil: „Budiž vásou s fialkami!“

Krabice na tabák poslechla, jak jí bylo přikázáno. Při této změně trhl sebou pan Maydig prudce a vstal, pohlížeje s divotvůrce na vásu s květinami. Neříkal ničeho. Potom odvážil se nahnouti přes stůl a přičichnouti k fialkám; byly čerstvě natrhané a velmi jemně voněly.

Pak se zadíval opět na pana Fotheringaye.

„Jak jste to provedl?“ tázal se. Pan Fotheringay zatahal se za knír.

„Jen jsem řekl – a tady jsou. Je to zázrak, je to černé umění, nebo co je to? A co myslíte, že ze mne bude? To bych se rád otázel.“

„To je prazvláštní příhoda.“

„A dnes týden jsem neměl ani potuchy, že bych něco takového dovedl. Přišlo to zcela znenadání. V mé vůli vězí něco zvláštního, tuším a více nechápu.“

„Je tohle – jediná věc? Umíte mimo to ještě i jiné koušky?“

„Pane, zajisté!“ pravil pan Fotheringay. „Vše možné.“

Přemýšlel a náhle si vzpomněl na kouzelnické představení, jež byl viděl.

„Zde.“ Ukázal. „Proměň se v nádržku s rybami ne, to ne – změň se ve skleněnou nádržku plnou vody, v níž plavou zlaté rybky. To je lepší! Vidíte to, Mr. Maydig?“

„Úžasné. Neuvěřitelné. Jste buď neobyčejně... Avšak nikoli –“

„Mohu ji proměnit v cokoli,“ pravil Mr. Fotheringay. „Co je líbo. Tak! Buď holubem, ano?“

V příští chvíli třepetal se sivý holub po světlici a pan Maydig se vždy přikrčil, kdykoli se pták k němu přiblížil.

„Zastav se zde, ano?“ pravil pan Fotheringay. „Mohl bych ho opět přeměnit ve vásu s květinami,“ řekl a posadiv holuba na stůl, provedl tento div. „Zdá se mi, že za chvíli budete potřebovat svou dýmku,“ pravil a přetvořil vásu v krabici na tabák.

Pan Maydig sledoval všechny tyto změny s tajeným úžasem. Zíral na pana Fotheringaye a velmi ostýchavým způsobem zvedl krabici na tabák, ohledal ji a položil znova na stůl. „Výborně!“ bylo jediným výrazem jeho pohnutí.

„Nu a nyní bude snáze vysvětliti, proč jsem přišel,“ pravil pan Fotheringay; a vykládal dále zdouhavě a popleteně své podivné zkušenosti, počínaje lampou u Dlouhého draka a zaplétal v to neodbytné zmínky o Winchovi. Když chvíli vyprávěl, přešla ho pýcha, vzburzená páně Maydigovým ustrnutím; stal se opět zcela obyčejným panem Fotheringayem, jakým byl ve všedním životě. Náhle, když pan Fotheringay zabýval se zázračným třetím vejcem, duchovní ho přerušil, třepaje nataženou rukou.

„Je to možno,“ pravil. „Je to věrohodno. Je to sice úžasné, ale lze tak vysvětliti množství obtížných záhad. Moc, činiti divy jest schopností – zvláštní vlastností, jako geniálnost nebo možnost druhého vidění dosud objevovala se zřídka a jen u výjimečných lidí... Vždy jsem se obdivoval zázrakům Mahomedovým, Yogiovým a divům Madame Blavatské! To potvrzuje tak

krásně důvody onoho velkého myslitele“ – hlas páně Maydigův sklesl – Jeho Milosti vévody z Agryllů. Zde narážíme na jakýsi hlubší zákon – hlubší, než obyčejné, přírodní zákony. Ano – ano. Pokračujte. Pokračujte!“

Pan Fotheringay vypravoval dále o své nehodě při setkání s Winchem a pan Maydig, již prost hrůzy a děsu, rozhazoval rukama a pokřikoval údivem.

„A to mne mrzí nejvíce,“ pokračoval pan Fotheringay; „v té věci si vím nejméně rady; on je ovšem v San Francisku – ať už je San Francisco kdekoli ale dojista je to pro nás oba ošklivé, jak uznáte, Mr. Maydig. Nevím, chápe-li, co se přihodilo, a myslím, že je strašlivě rozhořčen a chystá se na mne. Myslím, že se ustavičně dává na cestu, aby se sem vrátil. A já ho zázračnou mocí posílám zpátky několikrát denně, kdykoli se na to vzpomenu. Je jisto, že něčemu podobnému nemůže rozumět a že ho to asi dopálí; a pak, jestliže si koupí pokaždé lístek, bude ho to stát hromadu peněz. Učinil jsem pro něj již vše, co bylo možno, ale je to opravdu těžká věc. Později mne napadlo, že se mu snad spálily šaty, víte – je-li podsvětí tím, zač bývá pokládáno – než jsem ho přestěhoval. V tom případě myslím, že ho v San Francisku zavřeli. Ovšem, že ihned, jakmile jsem na to pomyslel, jsem si přál, aby se rovnou na něm octly nové šaty. Ale vidíte, že jsem již v strašlivých rozpacích –“

Pan Maydig se zatvářil vážně.

„Vidím, že jste v rozpacích. Ano, je to obtížné postavení. Jak to ukončíte ...“

A upadl v roztržitost a nerozhodnost.

„Avšak, necháme Winche na chvíli a promluvíme si o vážnější otázce. Nemyslím, že jde zde o černé umění nebo něco podobného.

„Míním, že na všem tom není ani zbla trestného, leda že byste potlačoval skutečná fakta. Nikoli, jsou to zázraky – čiré zázraky – divy, smím-li tak říci, nejvyšší možné třídy.“

Přecházel po koberci před krbem, mával rukama, při čemž pan Fotheringay seděl, loket na stole a hlavu podepřenou a hleděl ztrápen.

„Nevím, jak to zařídím s Winchem,“ pravil. „Schopnost činiti divy – zřejmě velmi mocný dar,“ pravil pan Maydig, „najde si cestu, co počítí s Winchem – nestarejte se. Drahý pane, vy jste nesmírně důležitým mužem – mužem nejúžasnejších možností. Jako svědek, na příklad! A jiným způsobem, co vše můžete provést...“

„Ano. Myslíl jsem na to neb na ono,“ pravil pan Fotheringay.

„Ale – někde přece je v tom háček. Viděl jste prve ty ryby? Vadná nádržka a vadné ryby. A pomyslíl jsem si, že se někoho zeptám.“

„Správný postup,“ pravil pan Maydig, „velmi správný postup – jedině správný postup.“ Zastavil se a pohlédl na pana Fotheringaye.

„Je to skutečně neomezený dar. Vyzkoušejme vaši moc, na příklad. Je-li skutečně... Je-li skutečně tím, čím se zdá.“

A tak, byť se to zdálo sebe více neuvěřitelné, v pracovně malého domku za kaplí congregationistů, na večer v neděli, dne 10. listopadu 1903, pan Fotheringay podnícen a inspirován panem Maydigem, počal dělati zázraky. Čtenář se zvláště a jednou pro vždy upozorňuje na toto datum. Namítne, a nejspíše již namítal, že některé podrobnosti této povídky jsou pravdě nepodobny a kdyby se něco podobného tomu, co zde popisováno, bylo skutečně přihodilo, bylo by to již dávno ve všech novinách. A zejména jednotlivosti, jež hned nyní budou následovati, sotva přijme za bernou minci, poněvadž mimo jiné vedou k důsledku, že on neb ona, čtenář nebo čtenářka, o něž jde, byli před několika lety usmrceni násilným a neslýchaným způsobem. Než nebyl by to zázrak, kdyby ne byl pravdě nepodobný, a pravdou zůstane, že čtenář skutečně byl před několika lety zabit způsobem násilným a neslýchaným. V nejbližší část povídky se tato záhada úplně vyjasní, a každý soudný a rozumný čtenář připustí, že je to věc možná.

Není však dosud vhodné, abychom na tomto místě skončili tuto povídku, která je teprve na počátku své druhé polovice. A z počátku byly divy, jež vykonal pan Fotheringay, pouhými drobnými, bojácnými zázraky bezvýznamné kousky s číškami, náradím, chabé, jako divy theosofistů, a přes tuto jejich ubohost jeho spolupracovník přijímal je s úžasem.

Pan Fotheringay by byl nejraději ihned urovnal Winchovu záležitost, ale pan Maydig ho nenechal. Avšak když provedli tucet těchto domácích trivialit, vědomí jejich moci rostlo, jejich obrazivost počala jevit smělejší podněty a jejich ctižádost mohutněla. První větší podnik byl věnován hladu a nedbalosti paní Minchové, páně Maydigově hospodyně. Jídlo na něž pozval duchovní pana Fotheringaye, bylo špatné a málo lákající k občerstvení dva pilné divotvůrce; ale již seděli, a pan Maydig řečnil spíše žalostně než hněvivě o nedostacích své hospodyně, než napadlo pana Fotheringaye, že se mu naskýtá příležitost.

„Nemyslíte-li, Mr. Maydig,“ pravil. „není-li to smělost, já – –“

„Drahý pane Fotheringayi!“

„Ovšem! Ne – ani mne nenapadá.“

Pan Fotheringay zatřepal rulou.

„Co si dáme?“ pravil v bodrém, slibném rozmaru, a na pokyn páně Maydigův změnil úplně pořad večeře. „Pokud mne se týká,“ pravil, prohlížeje si po očku výběr páně Maydigův, „vždy vidím rád před sebou džbán ležáku a teplé topinky s pivními syrečky, a to si poručím. Na burgundské si příliš nepotrpím,“ a rázem objevil se na jeho rozkaz ležák a pivní syrečky.

Dlouho seděli u večeře, hovořili spolu jako sobě rovni, když si pan Fotheringay, záře radostným úžasem, uvědomil, jaké ještě zázraky bude moci provést.

„A mimochodem řečeno, Mr. Maydig,“ pravil pan Fotheringay, „mohl bych vám snad pomoci – v domácích záležitostech.“

„Nerozumím vám úplně,“ pravil pan Maydig, nalévaje si skleničku zázračného, starého burgundského. Pan Fotheringay posloužil si novým pivním syrečkem z prázdného prostoru a ukousl si důkladné sousto.

„Myslil jsem,“ pravil, „že bych mohl (ham, ham) udělati (ham, ham) zázrak se slečnou Minchinovou (ham, ham) – učiniti z ní lepší ženu.“

Pan Maydig položil sklenku a tvářil se pochybovačně. „Ona jest – ona nestrpí nijakého napomínání, víte, Mr. Fotheringay. A pak – vskutku – je už půl jedenácté, je už jistě v posteli a spí. Považte, že celkem – –“

Pan Fotheringay uvažoval o těchto námitkách. „Nenahlížím, proč by nebylo lze to učiniti ve spaní.“ Pan Maydig se chvíli této myšlence vzpíral, ale pak povolil. Pan Fotheringay přidržel se jeho pokynů, načež oba páni, v rozmaru poněkud stíněném, večeřeli dále. Pan Maydig se rozhovořil o změnách, jež příštího dne očekává u své hospodyně, s optimismem, který zdál se poněkud nuceným a horečným i navečeřenému panu Fotheringayi, když tu ozvala se řada zvuků v hořejším patře. Vyměnili spolu tázavé pohledy a pan Maydig opustil chvatně světnici. Pan Fotheringay slyšel, jak vchází ke své hospodyni a jak se k ní potichu blíží.

Asi za minutu se duchovní vrátil pružným krokem, s tváří zářící.

„Podivuhodné!“ pravil, „a dojemné! Nesmírně dojemné!“

Jal se přecházeti po koberci před krbem.

„Pokání – svrchovaně dojemné pokání – díval jsem se skulinou

ve dveřích. Ubohá žena! Taková úžasná změna! Ona vstala. Musela se ihned vzbuditi. Vstala z lůžka, aby rozbila svou láhev kořalky, uschovanou v kufru. A z toho se také vyznala!... To však nám poskytuje – otevírá – úžasný výhled na nesmírnou řadu možností. Když jsme mohli provést tuto divuplnou změnu v ní – –“

„Zdá se, že možnosti jsou neobmezeny,“ pravil pan Fotheringay.

„A, co se týká pana – Winche – –“

„Vůbec neobmezeny.“ A stoje na koberci před krbem odbyl pan Maydig Winchovy nesnáze odmítavým posunkem a rozvinul množství podivuhodných návrhů – návrhů, které si vymyslel, když přecházel světnicí.

Jaké tyto návrhy byly, netýká se v podstatě této povídky. Stačí, že byly osnovány v duchu nekonečné blahovůle, jaká se obyčejně dostavuje po obědě. A stačí také podotknouti, že Winchovský problém zůstal nerozřešen. Netřeba ani popisovati, jak dalece staly se tyto úmysly skutkem. Nastávaly úžasné změny. Po půlnoci Mr. Maydig a Mr. Fotheringay ubírali se po mrazivém tržišti pod tichým měsícem, v jakémsi divotvorném vytržení, pan Maydig neustále mával rukama, kdežto pan Fotheringay byl úsečný a břitký. Jeho velikost ho již netísnila. Napravili, kde jakého opilce, proměnili všechno pivo i alkohol ve vodu (v tomto směru přemluvil pan Maydig pana Fotheringaye); dále zdokonalili značně místní železniční dopravu, vysušili Flinderovu bažinu, zlepšili okolní půdu, zahojili vikářovu bradavici. A šli právě se podívat, co lze učiniti s poškozeným pilířem Jižního mostu. „Jak budou všichni překvapeni a vděční!“

A právě v tu chvíli byly na kostelních hodinách tři. „Povídám,“ pravil pan Fotheringay, „už jsou tři hodiny! Musím se vrátiti. Musím býti v obchodě před osmou. A mimo to, paní Wimmsová – –“

„Teprve začínáme,“ pravil pan Maydig, naplněn sladkým pocitem neobmezené moci. „Teprve začínáme. Pomyslete, co vše dobrého můžeme učiniti. Až lidé procitnou – –.“

„Ale –“ pravil pan Fotheringay.

Pan Maydig chopil ho náhle za rámě. Oči jeho byly lesklé a divoké.

„Milý brachu,“ pravil, „není spěchu. Hleďte,“ a ukázal, na měsíc v zenithu – „Josue!“

„Josue?“ pravil pan Fotheringay.

„Josue,“ řekl pan Maydig. „Proč ne? Zastavte ho.“ Pan Fotheringay pohlédl na měsíček.

„To je trochu silné,“ pravil po přestávce.

„Proč by ne?“ tázal se pan Maydig. „Měsíc ovšem se nezastaví.

Zarazíte jen otáčivý pohyb země, rozumíte? Zastaví se čas. Tím nikomu neublížíme.“

„Hm!“ zahučel pan Fotheringay.

„Dobrá.“

Oddychl si.

„Zkusím to. Tady – –“

Zapjal si kabát a obrátil se na obydlitelnou zeměkouli, sbíraje všechnu svou zásobu sebedůvěry.

„Teď se přestaň točit, ano!“ pravil pan Fotheringay. V zápětí letěl střemhlav vzduchem rychlostí mnoha desítek mil za minutu. Přes to, že opisoval nesčetné kruhy, přemýšlel; neboť myšlení je podivuhodná věc někdy zdlouhavé, jako tekoucí smůla, jindy rychlé, jako světlo. Přemýšlel vteřinu a rozhodl se.

„Nechť se snesu dolů celý a zdrav. Děj se co děj, ať jsem dole celý a zdrav.“

Poručil si to právě včas, neboť jeho šaty, zahřátý prudkým letem povětrím, počínaly již chytati. Spadl na zem zprudka, avšak beze vši škody na jakousi hromadu čerstvě zprevrácené hlíny. Ohromná spousta kovu a zdiva, neobyčejně podobná kostelní věži uprostřed návsi, udeřila na blízku o zem, přelétla přes něj, a rozlétla se v kusy kamene, cihel a malty, jako prasklá bomba. Roztočená kráva narazila o zeď a roztrískla se jako vejce. Ozval se třesk, proti němuž zdál se každý hluk jeho minulého života zvukem padajícího prachu, a po něm následovala slábnoucí řada menších úderů. Strašlivý vítr řádl na zemi i na nebi, takže Fotheringay sotva mohl zvednouti hlavu, aby se rozhlédl. Neboť chvíli byl tak zmaten a ustrašen, že ani nevěděl, kde je a co se děje. A jeho prvním pohybem bylo, že si sáhl na hlavu a přesvědčil se, že jeho vlající vlasy ještě mu náležejí.

„Pane!“ zavzlykl pan Fotheringay, pro vichřici sotva s to, aby mluvil, „to jsem vyvázl! Co se přihodilo? Bouře a hromobití. Ještě před minutou byla krásná noc. Do toho mně Maydig zapletl. Jaký to vítr! Půjde-li to takhle dále, ještě mě zasáhne hrom! Kde je Maydig?“

„Úžasno, jak se všechno pomíchalo!“

Ohlížel se, pokud mu to vlající kabát dovoloval. Celé okolí mělo skutečně podivné vzezření. „Obloha je přece zcela v pořádku,“ pravil pan Fotheringay, „ta jediná je neporušena. A i tam, zdá se, jakoby přicházela veliká vichřice. Ale měsíc je nad hlavou. Právě takový, jaký byl, je i teď. Jasně, jak v poledne. Ale to ostatní kde je vesnice?“

Kde je co? A kdo rozpoutal tento vítr?“

Nadarmo pokoušel se pan Fotheringay vzchopiti se na nohy; upadnuv jednou, zůstal na všech čtyřech a držel se pevně. Přehlížel svět osvětlený měsíčním světlem po větru, při čemž mu šosy kabátu vlály přes hlavu.

„Něco se vážně porouchalo,“ pravil pan Fotheringay, „ale co je to – bůh ví.“

Daleko a široko nebylo ničeho viděti v bělavé záři mlhou prachu, která se hnala před vyjícím vichrem, mimo rozvrácené spousty země a hromady řítících se budov, nebylo nikde stromů, domů, známých tvarů, jediné divoký nelad, mizící konečně ve tmách pod vířícími sloupy a oblaky, v blescích a za hromobití nenadále se rozpoutavší bouře.

Blízko něho, v tmavé záři, leželo něco, co mohlo kdysi býti jilmem, rozdrčená spousta třísek; strom byl rozdrásán od větví po kořeny a vedle něho ležela zkroucená hromada železných travers. Jediný viadukt tyčil se z nakupeného zmatku.

Pozorujete, když pan Fotheringay zastavil otáčivý pohyb zeměkoule, že si zapomněl vymíniti, co se stane s pohyblivými drobnostmi na jejím povrchu. A země otáčí se tak rychle, že na rovníku urazí mnohem více, než tisíc mil za hodinu a v naší šířce více než polovici této rychlosti. A tak vesnice, pan Maydig, pan Fotheringay a vše živé i neživé bylo vymrštno prudce kupředu rychlostí asi devíti mil za vteřinu – tedy mnohem rychleji, než kdyby bylo vystřeleno z děla. A všichni lidé, všichni živí tvorové, každý dům, a každý strom celý svět, jak jej známe, byl vyvrácen, rozdrčen a úplně zničen. Více nic.

Tyto věci pan Fotheringay ovšem hned plně neposoudil, ale zpozoroval, že tento zázrak se nepodařil a přepadla ho velká nechuť k zázrakům vůbec. Trčel nyní ve tmách, neboť mraky se sehnaly a zastínily jeho chvilkový výhled na měsíc. A vzduch byl pln zápasících, svíjivých příšer a krupobití. Hukot větru a vod naplňoval nebe i zemi a pan Fotheringay pohlížeje pod ramenem skrze prach a chumelenici proti větru; spatřil při hře blesků, jak ohromná zeď vody řítí se k němu.

„Maydigu“, ječel páně Fotheringayův slabý hlas uprostřed burácejícího živlu.

„Sem – –!“

„Maydigu – –!“

„Stůj!“ volal pan Fotheringay na blížící se vody.

„Ó, pro milosrdenství boží, stůj – –!“

„Jen na chvílku,“ oslovil pan Fotheringay blesky a hromy. „Zastavte se na chvílku, než seberu své myšlenky... a teď co si počnu,“ pravil, „co si počnu? Pane bože! Prál bych si, aby tu byl Maydig!“

„Už vím,“ řekl pan Fotheringay. „Pro milosrdenství boží, jen ať se mi to teď podaří!“

Ležel na všech čtyřech, opíraje se proti větru a měl nejlepší úmysl vše napravit.

„Ach!“ pravil, „ať se nestane nic, co poručím, dokud neřeknu

„Teď!“ ... Pane! že mne to dříve nenapadlo.“ Pozvedl svůj slabý hlas proti smřsti, volaje hlasitěji a hlasitěji v marné snaze, aby sám sebe slyšel mluvit.

„Nuže tedy! – Tak to půjde. Dejte pozor na to, co povídám. Především, až všechno, co mám říci, dopovím, ať pozbudu své divotvůrčí moci, ať má vůle stane se podobnou vůli každéhokoli jiného člověka, a nechť tyto nebezpečné zázraky přestanou. Nezamlouvají se mně. Byl bych raději, kdybych je byl neučinil. Tak tedy. To je první věc a druhá je – ať jsem tím, kým jsem býval, než zázraky začaly; ať je vše zase takové, jaké to bylo, než se ona prokletá lampa převrátila.

Je to velká práce, ale také poslední. Máte to hotovo? Žádné zázraky, vše jak bylo – ať sedím zase „U Dlouhého draka“ před svou nedopitou pŕlpintou. Tak to mu chci! Ano.“

Zaryl prsty do hlíny, zavřel oči a pravil: „Teď!“

Vše úplně ztichlo, seznal, že stojí zpřítma.

„To říkáte vy,“ ozval se hlas.

Otevřel oči. Byl ve výčepu „U Dlouhého draka“ hádaje se o zázracích s Toddy Beamishem, měl mlhavý pocit, že zapomněl na nějakou velkou událost a i ten rychle přešel. Vidíte, že vše, mimo jeho divotvůrčí schopnosti, vrátilo se v týž stav, v jakém to bývalo, a proto jeho mysl a paměť byla právě takovou, jak v době, kdy tato povídka začala. A proto nevěděl ničeho

o všem tom, co se zde vypráví a dodnes neví ničeho z toho, co jsem zde vylíčil. Mezi jiným ovšem dosud nevěří v zázraky.

„Pravím vám, že zázraky, správně řečeno, jsou nemožnou věcí,“ pravil. „Říkejte si, co chcete, a já jsem hotov dokázati vám to do posledního puntíku.“

„To si myslíte vy,“ pravil Toddy Beamish; „a dokažte to, můžete-li.“

„Tak se podívejte. Mr. Beamish,“ pravil pan Fotheringay, „dohodněme se napřed určitě, co je to zázrak. Je to cosi odporujícího přírodnímu řádu, vykonaného mocí Vůle...“

PRAVDA O PEYCRAFTOVI

Sedí necelých deset kroků ode mne. Ohlédnou-li se přes. rameno, vidím ho. Setkám-li se s jeho zrakem a obyčejně zachytnu jeho pohled – dívá se na mne s výrazem – je to v podstatě úpěnlivý pohled – a přece poněkud podezřívavý.

Čert vzal to jeho podezření! Kdybych byl chtěl o něm vyprávěti, mohl jsem tak učiniti dávno. Já však nemluvím a nemluvím, a on by měl býti klidné mysli. Jako by tvor tak veliký a tlustý, jakým je on, mohl býti pokojný! Kdo by mně uvěřil, kdybych promluvil?

Ubohý starý Pycraft! Ohromná nepokojná hromada rosolu!

Nejtlustší člen klubu v Londýně!

Sedí u jednoho z malých stolků ve velikém výklenku u ohně a cpe se. čím se cpe? Hledím na něj pátravě a přistihuji ho, jak se zahryzl do okrouhlého čajového zákusku namazaného máslem a dívá se jedním okem na mne. Aby ho ďas! – Jedním okem na mne!

„I počkej, Pycrafte, když ty začínáš být tak protivným, když ty se chováš, jako bych nebyl čestným člověkem, dobrá, zrovna před tvýma sádlem zarostlýma očima sepíšu tu příhodu – čistou pravdu o Pycraftovi. O člověku, kterému jsem pomohl, o člověku, kterého jsem zachránil a který se mi odměnil tím, že mi učinil klub nesnesitelným – naprosto nesnesitelným svou němou prosbou, ustavičným svým „Nepověz to“, které mu hledí z očí. A mimo to, proč ten člověk stále jí?

Nuže s pravdou ven! Plnou a nezkalenou pravdou! Pycraft – –.

Seznámil jsem se s Pycraftem právě v této kuřácké síni. Byl jsem tehdy mladým nervosním a novým členem, a on to viděl. Seděl jsem úplně samotný a přál jsem si, abych znal aspoň několik členů, a on náhle přišel ke mně. Ohromná, hřmotná postava, samá brada a břicho. Zachrochtal, usedl na židli blízko mne, chvíli funěl, chvíli rozškrtával sirku a zapaloval si doutník a pak mne oslovil. Zapomněl jsem, co řekl cosi o tom, že sirky špatně chytají – a potom při hovoru zastavoval sklepníka za sklepníkem, kdykoli šel který mimo a vykládal jim o sirkách svým tenkým flétnovým hlasem. Buď jak buď, asi tak začali jsme hovor.

Mluvili jsme o různých věcech a konečně přišla řeč na hry. A pak na mou postavu a pleť.

„Vy byste byl asi dobrým hráčem cricketu.“

Vím, že jsem štíhlý, tak štíhlý, že tomu někteří lidé říkají hubený, a vím, že jsem hodně snědý, avšak – nestydím se za to, že má babička byla Indka – ale proto přece mne netěší, když ledajaký cizí člověk to ihned pozná. A proto byl jsem zaujat proti Pyecraftovi hned od počátku. Avšak on mluvil o mně jen proto, aby mohl spustiti také o sobě.

„Domnívám se,“ pravil, „že neděláte více tělesných cvičení, než já a nejspíše ani nejíte méně než já.“

(Jako všichni příliš tuční lidé domníval se, že není nic. – „A přece – usmál se zkríva – se tak lišíme.“)

A pak se rozhovořil o své tloušťce a o své tloušťce; o všem, co činil proti své tloušťce a co bude činiti proti své tloušťce; co mu lidé radili, aby činil proti tloušťce a co slyšel, že činí lidé, jemu podobní, proti tloušťce.

„A priori,“ pravil, „řekl bych, že otázka výživy dá se řešiti dietou a otázka proměny pokrmů léčebnými prostředky.“

Bylo to k zalknutí. Taková mastná rozmluva. Bylo mi, jako bych cítil, že kynu, poslouchaje ho. Jednou něco podobného člověk v klubu snese. Ale přišel čas, kdy se mi zdálo, že zakouším příliš mnoho. Lnul ke mně očividně. Nikdy jsem nemohl odejít do kuřácké síně, aby se nepřivalil ke mně; někdy přicházel a labužnický si pochutnával blízko mne, když jsem snídal. Někdy se zdálo, že je takřka na mne přilepen. Tato trýzeň nebyla sama o sobě tak příliš hrozná; horší bylo, že byla určena jen pro mne. A hned od počátku choval se tak – skorem tak, jakoby věděl, skorem jakoby se dopátral toho, že bych mohl – že u mne kyne mu nepatrná, výjimečná naděje, kterou mu nikdo jiný neposkytuje.

„Dal bych za to nevím co, kdybych se toho zbavil,“ říkával.

„Nevím, co,“ hleděl na mne kradmo přes své ohromné tváře a oddychoval.

Ubohý, starý Pyecraft! Právě zatloukl na gong, nepochybně aby si objednal nové čajové zákusky s máslem!

Jednoho dne vyjel s barvou ven.

„Naše farmacopoea,“ pravil „naše západní farmacopoea dávno ještě není posledním slovem lékařské vědy. Na východě, jak mi bylo řečeno –“ Ustal a zíral na mne.

Bylo mi, jako bych byl v aquariu. Rozzlobil jsem se na něj pořádně!

„Hleďme,“ řekl jsem, „kdo vám vyprávěl o receptech mojí prababičky?“

„Totiž – –?“ bránil se.

„Pokaždé, když jsme se minulého týdne setkali a potkali jsme se hezky často, narážel jste makavě na toto mé malé tajemství.“

„Už je to venku!“

„Připouštím, vím to,“ pravil.

„Od Pattisona?“

„Nepřímo,“ odpověděl, což tuším byla lež, znamenající „Ano.“

„Pattison,“ řekl jsem, „požil oné látky na své nebezpečí.“

Stáhl rty a uklonil se.

„S recepty mé prababičky nutno opatrně zacházeti. Můj otec mne chtěl pohnouti k tomu, abych mu slíbil – –“

„A neučinil toho?“

„Nikoli. Ale varoval mne. Sám použil jednoho jednou.“

„Ach, ... tedy myslíte – –?“

„Dejme tomu – dejme tomu, že by se jednou stalo –“

„Jsou to podivné listiny,“ řekl jsem.

„Již ten jejich zápach ... He!“

Avšak, když jsem šel tak daleko, rozhodl se Pycraft, že musím jíti ještě dále. Vždy jsem měl poněkud strach, když jsem příliš týral jeho trpělivost, že na mne náhle padne a udusí mne. Přiznávám se, že jsem byl slabý, avšak Pycraft mne také uštval. Byl jsem již tak zmořen, že jsem byl ochoten říci: „Dobrá, odvažte se toho.“

Drobná Pattisonova příhoda, o níž jsem se zmínil, byla zcela jiné povahy. Co to bylo, nyní se nás netýká, věděl jsem však přece, že recept, kterého jsem tehdy užil, je neškodný. O ostatních jsem to nevěděl a celkem jsem spíše věřil, že nejsou neškodné.

A konečně i kdyby se byl Pycraft otrávil – – Musím se přiznati, že otrávení Pycrafta připadalo mi znamenitým podnikem.

Onoho večera vzal jsem ze své pokladny podivnou, nezvykle páchnoucí krabici ze santalového dřeva a převracel šustící blánky.

Muž, který psal recepty pro moji prababičku, liboval si zřejmě v bláncích rozmanitého původu a jeho rukopis byl kostrbatý nejhorším

způsobem. Některé stránky ne mohu vůbec přečísti – ačkoliv má rodina, udržujíc styky se spolky indických úředníků, zachovávala si znalost hindustánštiny pokolení na pokolení – ani jediný list nebyl úplně čitelný. Zakrátko nalezl jsem však jeden, o němž jsem věděl, a sedě na podlaze vedle mé pokladny, prohlížel jsem si jej dlouho.

„Podívejte se,“ řekl jsem příštího dne Pycraftovi, a uškubl jsem proužek před jeho chtivým pohledem. „Pokud to mohu rozluštit, je to recept na ztrátu váhy. (Ach! pravil Pycraft.) Nejsem si zplna jist, ale myslím, že je tomu tak. Poslechnete-li mé rady, zanecháte toho.“

Neboť víte, – očerňuji tím svou vlastní krev ve vašem zájmu, Pycrafte – moji zámořští předkové byli, pokud mohu souditi, prapodivnou cháskou, chápete?“

„Jen mně to dejte zkusiti,“ pravil Pycraft.

Rozložil jsem se do lenošky. Má obrazivost namáhala se usilovně, avšak shroutila se.

„Pro bůh, Pycrafte,“ tázal jsem se, „jak myslíte, že budete vypadat, až zhubeníte?“

Byl nepřístupen důvodům. Vymohl jsem si na něm slib, že se mně již nikdy ani slůvkem nezmní o své odporné tloušťce, ať se stane cokoliv – nikdy! A pak jsem mu podal onen malý proužek pergamenu.

„Je to šeredná látka,“ řekl jsem.

„Nevadí,“ pravil a vzal si jej. Civěl na něj.

„Ale – ale – –“ pravil.

Seznal právě, že to není psáno anglicky.

„Podle svých nejlepších schopností,“ pravil jsem, „vám to přeložím.“

Učinil jsem, co jsem mohl. Poté nepromluvili jsme spolu celých čtrnáct dní. Kdykoli se ke mně blížil, mračil jsem se a kynul jsem mu, aby odešel. On měl v úctě naši úmluvu a ke konci čtrnácti dnů byl právě tak tlustý, jako dříve. A tehdy vymohl si slovo.

„Musím s vámi mluvit,“ pravil.

„Není to spravedlivé. Je v tom nějaká chyba. Nic mně to nepomáhá. Děláte hanbu své prababičce.“

„Kde je recept?“

Vytáhl jej opatrně, ze svého zápisníku.

Přehlédl jsem přísady.

„Bylo vejce shnilé?“ tázal jsem se.

„Nikoliv, což mělo býti shnilé?“

„Ovšem,“ řekl jsem. „To se samo sebou rozumí, u všech receptů mé ubohé prababičky. Není-li blíže určen stav nebo jakost, nutno opatřiti si nejhorsí. Nebyl-li prostředek drastický, neměl pro ni ceny.... A pak jest tu ještě několik možností u ostatních přísad. Dostal jste čerstvý jed chřestýše?“

„Koupil jsem chřestýše od Jamracha. Stojí stojí – –“

„Ale to je vaše starost. Tato poslední přísada.“

„Znám muže, který – –“

„Ano. Hm. Dobrá, napíšu vám tyto léčebné prostředky. Pokud znám jazyk, je znění tohoto receptu zvláště ohavné. Mimochodem řečeno, je zde nejspíše míněn pes páriů.“

Celý měsíc na to vídal jsem Pyecrafta stále v klubu, tlustého a nepokojného jako vždy. Zachovával naši úmluvu, avšak občas prohřešoval se proti jejímu duchu, vrtě malomyslně hlavou.

Jednoho dne řekl mi v šatně: „Vaše prababička – –“

„Ani slova proti ní,“ řekl jsem a on zůstal tich.

Mohl jsem si již mysliti, že od svého úmyslu upustil a spatřil jsem jednoho dne, jak vykládá třem novým členům o své tloušťce, jakoby se sháněl po jiných receptech. A pak přišel zcela nečekaně jeho telegram.

„Mr. Formalyn!“ zavřísknul na mne hoch, poslíček; vzal jsem telegram a ihned jej otevřel.

„Pro milosrdenství boží přijďte! – Pyecraft.“

„Hm,“ pravil jsem, a abych řekl pravdu, měl jsem takovou radost z rehabilitace pověsti své prababičky, kterou bylo lze očekávati, že jsem se co nejskvěleji nasnídal.

Opatřil jsem si adresu od vrátného. Pyecraft obýval poschodí domu v Bloomsbury a odebral jsem se tam hned, jakmile jsem dopil kávu a likér. Nečekal jsem ani, až dokouřím doutník.

„Pan Pyecraft?“ pravil jsem přede dveřmi. Je prý nemocen; dva dni již nevyšel.

„Očekává mne,“ řekl jsem a poslali mne nahoru. Zazvonil jsem u mřížových dveří jeho poschodí. „Rozhodně neměl to zkoušeti,“ říkal jsem si. „Člověk, který jí jako prase, ať vypadá jako prase.“

Nějaká žena, zřejmě ctihodná, úzkostlivé tváře, s ledabyle nasazeným čepečkem, přišla a prohlížela si mne mříží.

Udal jsem své jméno a ona mne nedůvěřivě vpustila. „Nuže?“ tázal jsem se, když jsme spolu stáli v Pyecraftově předsíni.

„Povídal, že máte k němu vejíti, až přijdete,“ pravila a hleděla na mne a ani se nepohnula, aby mi ukázala, kam mám jíti. A pak prohodila důvěrně: „Zavřel se tam, pane.“

„Zavřel se?“

„Zavřel se včera ráno a od té doby nikoho nevpuštěl, pane. A při tom ustavičně láteří. Pro pána krále!“ Zíral jsem na dveře, jež mi svými pohledy naznačovala.

„Je tam?“ tázal jsem se.

„Ano, pane.“

„Co se děje?“

Zavrtěla smutně hlavou.

„Ustavičně křičí, že chce jíst, pane, poroučí si těžké pokrmy, dávám mu, co mohu. Měl vepřové, celý pudding, klobásy, čerstvý chléb. Samé takové věci. Račte si pomyslit, musím to nechat vždy venku a odejíti. Pane, jak on jí, to je něco hrozného.“

Za dveřmi ozval se pisklavý hlas: „Je to Formalyn?“

„To jste vy, Pyecrafte?“ zvolal jsem, přistoupil a zatloukl na dveře.

„Řekněte jí, aby odešla.“

Poslechl jsem. Na to slyšel jsem podivné tápání na dveřích, jakoby někdo hmatal ve tmě po klice a Pyecraftovo obvyklé chrochtání.

„Vše jest v pořádku,“ řekl jsem, „již odešla.“

Slyšel jsem, jak se klíč otáčí v zámku, pak se ozval Pyecraftův hlas.

„Vejděte.“

Stiskl jsem kliku a otevřel dveře. Pochopitelně očekával jsem, že spatřím Pyecrafta.

A hled'te, nebylo ho tam!

Jakživ jsem nepocítil podobného zděšení. Byl to jeho obytný pokoj, byl však v úplném neladu. Talíře a mísy mezi knihami a psacím náčiním, několik židlí převrženo, avšak Pyecraft –

„Vše je v pořádku, kamaráde; zavřete dveře,“ pravil a tu teprve jsem ho zpozoroval.

Trčel tam těsně nad římsou v koutě u dveří, jakoby ho ně kdo byl přiklížil ke stropu. Tvář jeho byla vyděšena a úzkostlivá. Funěl a mával rukama.

„Zavřete dveře,“ pravil.

„Kdyby se to ona žena dověděla – –“

Zavřel jsem dveře, vešel do pokoje, poodstoupil jsem a hleděl na něj.

„Jestliže něco povolí a vy se sřítíte dolů,“ řekl jsem, „zlomíte si vaz, Pyecrafte.“

„Kdyby to pánbůh dal,“ zasípal.

„Muž našeho věku a váhy libující si v takových krkolomných kouscích – –“

„Prosím vás,“ pravil a hleděl sklíčeně.

„Povím vám to,“ pravil a zamával rukama.

„K čertu!“ tázal jsem se, „jak se tam nahoře držíte?“

A náhle jsem zpozoroval že se tam vůbec nedrží, že se tam vznáší, právě jako by tam byl poletoval měchýř naplněný plynem.

S největším úsilím pokoušel se odtrhnouti od stropu a slézt ke mně po stěně.

„To je ten váš předpis,“ oddechoval cestou. „Vaše prababička – –“

Za řeči chytil se poněkud neopatrně zarámované rytiny, kteráž povolila a Pyecraft vyletěl opět ke stropu, kdežto obraz rozbil se na pohovce. Bouchlo to na strop, a pochopil jsem, proč je tak zabílený na všech vypuklinách a výběžcích svého těla. Opět pokoušel se opatrněji slézt podle křbové římsy.

Byla to vskutku nevídaná podívaná, jak onen veliký, tlustý a k mrtvici náchylný muž visel hlavou dolů a pokoušel se slézt se stropu na podlahu.

„Ten váš recept,“ pravil.

„Až příliš účinný!“

„Jak to?“

„Ztráta váhy – skorem úplná.“

A tu jsem ovšem porozuměl.

„U Jova, Pyecrafte,“ pravil jsem, „vy jste chtěl lék proti tučnosti!“

Nazýval jste to však stále vahou, říkal jste tomu váha.“

Rozveselil jsem se nesmírně, nevěda ani proč. V tu chvíli se mně Pyecraft zcela líbil.

„Dovolte, abych vám pomohl,“ řekl jsem a uchopiv ho za ruku, stáhl jsem ho dolů.

Pyecraft kopal kolem sebe, pokoušeje se někde postavit na nohy. Bylo to, jakoby člověk držel vlajku za velikého větru.

„Onen stůl,“ pravil, ukazuje naň, „je z pevného mahagonu a je velmi těžký. Kdybyste mně mohl pod něj strčit –“

Učinil jsem tak a on se tam kymácel jako upoutaný balon, zatím co já jsem stál na koberci před krbem a hovořil s ním.

Zapálil jsem si doutník.

„Povězte mi,“ otázal jsem se, „co se stalo?“

„Užíval jsem léku,“ odpověděl.

„Jak chutnal?“

„Oh, příšerně!“

„Řekl bych, že tak chutnají všechny. Pozorujeme-li jednotlivé součástky nebo možné sloučeniny a výsledky, zdá se (aspoň mně), že skorem všechny prostředky mé prababičky jsou neobyčejně nelákavé. Pokud mne se týče –“

„Napřed jsem si trochu usrkl.“

„Tak?“

„A když jsem za hodinu cítil, že je mi lehčeji a lépe, odhodlal jsem se, že se napiji důkladně.“

„Můj drahý Pyecrafte!“

„Přidržel jsem si nos,“ vykládal, „a pak jsem se ustavičně stával lehčím a lehčím – a bezmocnějším, jak vidíte.“

Náhle se poddal vášnivému výbuchu.

„Co mám pro bůh dělati?“ pravil.

„Jedno je úplně jasné,“ řekl jsem, „a to, co nesmíte učiniti. Kdybyste si vyšel ven, stoupal byste stále výš a výš,“ zamával jsem rukou do výše. Bylo by nutno poslati za vámi Santos-Dumonta, aby vás opět dopravit dolů.“

„Myslím, že to přestane působiti?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Obávám se, že na to se nemůžete spoléhati,“ odpověděl jsem.

Načež následoval nový výbuch zuřivosti; kopal do blízkých židlí, tloukl na podlahu. Choval se právě tak, jak lze očekávati od velkého tlustého a rozmazleného člověka, dolehnou-li na něj zlé časy – tedy velice hanebně.

Mluvil o mně a o mé prababičce s naprostou neuznalostí.

„Nikdy jsem vás nežádal, abyste okusil oné látky,“ řekl jsem.

A nedbaje ve své šlechetnosti urážek, kterými mne zasypával, usedl jsem do jeho lenošky a jal jsem se k němu mluvit střízlivým, přátelským způsobem.

Vytkl jsem mu, že si toto utrpení sám na sebe přivolal a že je to téměř jakási poetická odplata. Byl přílišným jedlíkem. On to popíral a chvíli jsme se hádali o tomto předměť.

Počal dělati hluk, byl hrubý a proto přestal jsem ho v tomto směru poučovati.

„A pak,“ řekl jsem, „dopustil jste se hříšného krasořečnictví. Nazýval jste to nikoli tloušťkou, což jest správné, ale nelichotivé, nýbrž vahou. Vy –“

Přerušil mne, aby řekl, že už na to vše sám připadl. Co si má počítí?

Radil jsem mu, aby se přizpůsobil svým novým poměrům. Tu přišli jsme k nejchoulostivější části jeho záležitosti. Upozorňoval jsem ho na to, že nebude mu obtížno, aby se naučil chodit na stropě po ruku –

„Nemohu spát,“ pravil.

To však nebylo nic obtížného. Poukázal jsem na to, že je zcela snadno upravit si lůžko pod pérovou matrací, přivázati na ni peřinu šňůrami a připevniti po stranách prostěradlo a pokrývky. Necht' se s tím svěří své hospodyni, řekl jsem a po chvilkovém hašteření tomu přivilil. (Později bylo opravdovou radostí se podívat, jak ku podivu střízlivým způsobem přijímala ona dobrá paní všechny tyto úžasné zvrácenosti.) Měl by míti v pokoji žebříček a všechny pokrmy lze mu dávat nahoru na knihovnu. Také jsme připadli na důvtipný vynález, pomocí kterého mohl sestoupiti na podlahu, kdykoli bylo třeba. Postavili jsme totiž Naučný slovník – desáté vydání – na nejvyšší příhradu jeho knihovny. On si jen vytáhl dva svazky, podržel je a už byl dole. A shodli jsme se, že nutno zatlouci do lištění železné skoby, aby se jich mohl přidržeti, kdyby chtěl chodit po pokoji při zemi.

Když jsme se dali do práce, shledal jsem, že mě celá věc náramně zajímá. Já sám přivolal jsem hospodyni, vyložil jsem jí, oč jde, a byl jsem to hlavně já, jenž připevnil převrácenou postel.

Opravdu strávil jsem tak celé dva dny. Jsem člověkem, který se rád zabývá tělesnou prací a ohání se dláty. Zařídil jsem mu všemožná, důvtipná opatření – vedl jsem dráty tak, aby měl zvonky při ruce, obrátil jsem všechny

jeho elektrické lampy nahoru místo dolů a tak dále. Celá příhoda zdála se mi nesmírně podivuhodnou a zajímavou, a bylo rozkošno pozorovati Pyecrafta, lezoucího po stropě jako velká tlustá masařka a šplhajícího po dveřním rámu z pokoje do pokoje, a vědět, že již nikdy, nikdy, nikdy nepřijde do klubu...

A pak, vezte, má osudná vynalézavost mne omámila. Seděl jsem u jeho ohně, pije jeho whisky, a on seděl ve svém oblíbeném koutku u římsy a přibíjel turecký koberec na strop, když napadla mne tato myšlenka.

„U Jova, Pyecrafte,“ pravil jsem, „vše to je úplně zbytečno.“

A dříve než jsem mohl rozvážiti všechny důsledky svého výmyslu, vyzvonil jsem jej.

„Olovo do prádla,“ řekl jsem, a zlo bylo hotovo. Pyecraft div se nedal radostí do pláče.

„Budu opět choditi rovně – –.“ pravil. Vypověděl jsem mu celé tajemství dříve, než jsem si pomyslel, kam to povede.

„Kupte si olověnou tenkou desku,“ pravil jsem. „Vysekejte z ní kotouče. Pošijte jimi své spodní prádlo, pokud bude třeba. Opatřte si olověné podešve, noste plnou kapsu kusů olova a věc je hotova. Místo, abyste zde byl vězněn, můžete si opět vyjeti... Můžete cestovati –

–.“

Napadla mne ještě šťastnější myšlenka.

„Nemusíte se obávati stroskotání lodí. Stačí, když se svléknete částečně, nebo úplně, vezmete si nutná zavazadla do ruky a vznesete se do vzduchu – –“

V tomto pohnutí upustil kladivo, které letělo těsně podle mé hlavy.

„U Jova,“ pravil, „budu se moci opět vrátiti do klubu.“

Slyše to, ztrnul jsem.

„Pro boha,“ řekl jsem mdle. „Ano. Ovšem že budete moci.“

A také přišel. Chodí stále. Teď sedí tamhle za mnou – a na mou čest! Již třetí talíř čajových zákusků. A nikdo v celém světě neví – mimo jeho hospodyně a mne, že doopravdy neváží nic, že jest pouhou protivnou spoustou přizpůsobivé hmoty, pouhým obláčkem nicoty, niente, nefas, nejnevážnější ze všech lidí. Tam sedí a číhá, až dopíše. Pak, kdyby mohl, přepadl by mne. Přivalí se na mne jako vlna...

Bude mně povídati znovu a znovu, vše co se přihodilo, co cítí, co necítí, a jak někdy myslí, že to trochu přestává, a vždy někde při tomto tučném,

rozbředlém hovoru řekne: „Nikommu ani slova! Kdyby se to někdo dověděl – náramně bych se hanbil... Učinilo by to člověka směšným, víte. Léztí po stropě a podobné věci...“

A nyní jak se mám vyhnouti Pyecraftovi, když obsadil tak podivuhodnou strategickou posici mezi mnou a dveřmi?

PAN SKLEMERSDALE V ŘÍŠI VIL

„Zde v krámě je člověk,“ pravil doktor, „který byl v říši vil.“

„Nesmysl!“ řekl jsem já zíral jsem do pozadí síně. Byl to obyčejný vesnický krám a poštovní úřad, do něhož ústily telegrafní dráty.

Z venčí visely zinkové pánve a kartáče, ve výkladě boty, látky na košile a krabice nakládaného masa.

„Řekněte mi, jak se to stalo?“ tázal jsem se po chvíli.

„Nevím,“ odpověděl doktor. „Je to praobyčejný klacek – jmenuje se Skelmersdale. Ale zde tomu věří každý jako bibli.“

Vrátil jsem se ihned k předmětu hovoru.

„Nevím o tom ničeho,“ pravil doktor, „a nechci věděti. Ošetřoval jsem ho, když si zlomil prst při cricketovém zápasu a tehdy po prvé jsem zaslechl ten nesmysl. Toť vše. Vidíte podle toho, s jakými lidmi jest mi činiti, což? Pěkná věc, vpravovati takovým lidem moderní zdravotnické zásady.“

„Náramně,“ pravil jsem mírným, soucitným tónem, a on mně vykládal o otázkách týkajících se kanalisace v Bonhamu. Podotýkám, že jsou to věci, jež by hluboce zajímaly zdravotní úředníky.

Projevoval jsem tolik účasti, co jsem dovedl, a když nazval Bonhamské obyvatelstvo „osly“, řekl jsem, že jsou „ohromní oslové“, ale ani to ho neutišilo.

Později ke konci léta, zavedla mne do Bignorů naléhavá touha po samotě, poněvadž jsem končil své pojednání o Duševní patologii – bylo skutečně, doufám, těžší prací ji napsati než přečísti. Usadil jsem se v jakémsi statku a zakrátko octl jsem se opět před oním krámkem, když jsem se sháněl po tabáku. „Skelmersdale,“ řekl jsem si spatřiv krámeček a vešel jsem.

Byl jsem obsloužen malým, avšak souměrně rostlým mladým mužem, pěkné pleti, dobrých malých zubů, modrých očí a zdlouhavých způsobů. Prohlížel jsem si ho zvědavě. Mimo nádech melancholie v jeho výrazu nelišil se nikterak od obyčejných lidí. Byl bez kabátu, měl zástěru podkasanou, jak se v obchodě sluší, a tužka vězela mu za jeho nenápadným uchem. Na černé vestě leskl se mu zlatý řetěz, na němž kývala se guinea.

„Dnes již nic jiného, pane?“ tázal se a řka to naklonil se nad můj účet.

„Jste vy pan Skelmersdale?“ tázal jsem se.

„Ano, pane,“ odpověděl, nepozvedaje zraků.

„Je pravda, že jste byl v Říši vil?“

Hleděl na mne chvíli, vraště obočí, tváře se mrzutě a rozhořčeně.

„Dejte pokoj!“ pravil a po chvilce nepřátelské výměny pohledů jal se dále sečítati můj účet.

„Čtyři šilinky, šest a půl pence,“ pravil po přestávce.

„Děkuji vám, pane.“

Tak neslibně začala má známost s panem Skelmersdalem.

Nu a přece jsem si získal jeho důvěru – po celé řadě namáhavých pokusů. Setkal jsem se s ním opět ve vesnické spolkové místnosti, kam jsem po večeri chodil hrát kulečnick a mírnil účinky uzavřenosti, jež byla ve dne tak prospěšna mé práci. Podařilo se mi s ním pohovořiti. Seznal jsem, že třeba jen se varovati zmínky o Říši vil. O čemko-li jiném hovořil otevřeně a s všední přívětivostí, to však ho dráždilo – bylo to hotové tabu. Jen jednou slyšel jsem za jeho nepřítomnosti v této místnosti zcela nepatrnou narážku na jeho příhodu a tu pronesl neomalený sedlák, který s ním prohrával. Skelmersdalovi povedl se na bignorské poměry povedený strk.

„Jen pomalu,“ pravil jeho soupeř. „Nechte si taková vílí kouzla!“

Skelmersdale se naň na chvíli zadíval, načež odhodil tágo, které držel v ruce, a vyšel ze síně.

„Proč ho nenecháte na pokoji?“ pravil ctihodný starší, kterého bavila hra a za všeobecného, káravého repotu zmizel spokojený úšklebek s tváře oráčovy.

Cítil jsem, že je vhodná příležitost.

„Jaký to byl vtíp?“ tázal jsem se; „o Říši vil?“

„To nebyl vtíp ani o Říši vil ani na mladého Skelmersdala,“ pravil ctihodný starší, popíjeje.

Malý mužík červených tváří byl sdílnější.

„Povídá se, pane,“ pravil, „že ho vzaly do Aldingtonského kopce a držely ho tam tři neděle.“

Na to celé shromáždění zanechalo své upiati; když jedna ovce jednou vyrazila, druhé byly hotovy ji následovati, a za krátko poznal jsem

aspoň vnější rysy Skelmersdalovy příhody. Dříve než přišel do Bignoru, byl v podobném krámku v Aldington Corneru a tam, ať už se to stalo jakkoliv, se to opravdu stalo. Pověst vyprávěla určitě, že se jednou zdržel dlouho do noci na kopci a zmizel na tři týdny zrakům lidí; když se vrátil, „měl manšety právě tak čisté, jako když všel“, a plné kapsy prachu a popela. Vrátil se ve stavu duševní rozháranosti, která jen zvolna mýjela, a po mnoho dní nemohl dáti zprávy, kde se zdržoval. Dívka, s níž byl zasnouben v Clapton Hillu, pokoušela se to na něm vyzvědět a zamítla ho jednak proto, že jí ničeho neřekl, a jednak proto, jak říkala, že ji důkladně „dopálil“. A nějaký čas potom prozradil někomu neopatrně, že byl v Říši vil a že by se tam rád vrátil. A když se tato novinka rozhlásila a zmocnil se jí prostý venkovský vtip, opustil náhle své místo a přišel do Bignoru, aby unikl onomu poplachu. Co se však stalo v Říši vil, nikdo z těchto lidí nevěděl. Shromáždění ve vesnickém spolku rozbíhalo se, pokud se toho týká, jako smečka psů ztrativších stopu. Někdo říkal to, jiný ono. Hovořili o tomto zázraku způsobem okázale kritickým a skeptickým, já však jsem pozoroval, že za jejich opatrnými výroky skrývá se značná dávka víry. Předstíral jsem rozumový zájem s odstínem rozvážné pochybnosti o celém příběhu.

„Je-li říše vil v Aldingtonském kopci,“ řekl jsem, „proč jí nevykopáte?“

„To já také říkám,“ pravil chasník.

„Je mnoho lidí, kteří se pokoušeli kopati na Aldingtonském kopci,“ pravil ctihodný starší slavnostně. „V různých dobách. Není však nikoho, kdo by nám řekl, co vykopali.“

Tato všeobecná neurčitá víra, která mne obklopovala, byla dojmavá. Cítil jsem, že jistě něco vězí za tak rozšířeným pře svědčením, a má dychtivost, abych vyzvěděl, co je na tom pravdy, již sama o sobě dosti značná, byla tím zřejmě podnícena. Bylo-li však možno od někoho se dovědět, co vlastně opravdu se stalo, byl to jediný Skelmersdale sám. Proto jsem se snažil tím horlivěji, abych vyladil první špatný dojem, který jsem na něj učinil, a získal si jeho důvěry do té míry, aby se mně dobrovolně svěřil. Při tomto podnikání měl jsem společenskou výhodu. Poněvadž jsem člověkem přívětivým, nemám žádného zřejmého zaměstnání, měl jsem na sobě vlněné letní šaty a kalhoty po kolena, zařadili mne Bignoru mezi umělce. A v pozoruhodném zákonníku společenských zvyků, který platí v Bignoru, stojí umělec značně výše, než kupecký mládenec. Skelmersdale, jako mnozí z jeho třídy, je poněkud snobem;

a řekl mně „dejte pokoj“ jenom v náhlém prudkém podráždění a jsem jist, že hned toho litoval. Víím, že se rád dával se mnou viděti, když jsme se procházeli po vesnici.

Svým časem přijal dosti ochotně návrh, aby si v mých pokojích vykouril dýmku a popil whisky. A tehdy, maje šťastné tušení, že mu toto tajemství leží těžce na srdci a věda, že důvěrnost plodí opět důvěrnost, vzbudil jsem v něm mnohý zájem a podnět vypravováním o své skutečné i vymyšlené minulosti. A bylo to po třetí whisky, při třetí návštěvě tohoto druhu, pamatovali se správně, že á propos jakéhosi nevinného výkladu o malém příběhu, který jsem zažil před svým dvacátým rokem, konečně ze své vlastní svobodné vůle a popudu prolomil ledy.

„Podobné přihodilo se i mně,“ pravil. „Tam na Aldingtonu. Právě tak, tomu se divím. Nejprve jsem o to nedal a ona byla v tom, a později, když již bylo příliš pozdě, byl jsem, jak se říká, já v tom až po krk.“

Střežil jsem se využití této narážky a on ihned vytasil se s novou a za chvíli se ukázalo jako nabíledni, že si o ničem tak nepřeje hovořiti, jako o svém dobrodružství v Říši vil, které v sobě tak dlouho dusil. Vidíte, že jsem ho chytil do léčky a že z nedůvěřivého a možná i výsměšného cizince, jímž jsem byl jako každý jiný, učinila mne snad má ohavná zpověď jeho důvěrníkem. Posedla ho touha, aby mi ukázal, že i on mnoho prožil a procítil a mluvil jako v horečce.

Jeho vypravování bylo ovšem zprvu spletené a přeházené, a moje chtivost, abych ho uvedl do kolejí několika přesnými otázkami, byla mírněna a krocena jen úzkostí, aby se to nestalo příliš brzo. Ale při nejbližší schůzce stal se úplně důvěřivým; domnívám se, že jsem vyzvěděl na něm všechny možné podrobnosti a okolnosti; několikráte dal jsem si opakovati jistě skorem vše, co pan Skelmersdale při svých velmi obmezených schopnostech vyprávěcích byl schopen vypověděti.

A tak přistupuji k jeho dobrodružství a sestavuji je z mnoha kusů. Zdali se skutečně přihodilo, je-li vymyšleno nebo vysněno, nebo je-li výsledkem nějakého zvláštního halucinačního transu, nezavazuji se vysvětliti. Že by si ho však vymyslíl, nechci ani na okamžik tvrditi. Onen muž věří prostě a počestně, že se tato příhoda stala tak, jak sám vypravuje. Je zřejmě neschopen lži tak promyšlené a důsledné a ve víře prostých, ale často bystře pronikavých duší venkovanů, kteří žijí kolem něho, vidím velmi pádné potvrzení jeho upřímnosti. Věří – a nikdo nemůže se vytasiti s nějakým skutečným údajem, jímž by jeho

tvrzení vyvrátil. Pokud mne se týká, s touto výhradou vypravuji dále tuto jeho povídku – a jsem již poněkud stár, abych ji hájil nebo vysvětloval.

Šel prý spát na Aldigntonský kopec kolem desáté hodiny v noci – zcela možno, že to byla noc před sv. Janem, ačkoli on nikdy nemyslel na datum a neví, nemýlí-li se i o týden. Byla krásná noc, bezvětrí a svítil měsíc. Od té doby, kdy se má mysl zabývá touto povídkou, nelenil jsem a navštívil jsem onen kopec třikrát a jednou sem tam šel za letního soumraku, když vycházel měsíc, snad podobné noci, za jaké on zažil své dobrodružství. Jupiter byl veliký a skvěl se nad měsícem. Na severu a severozápadě bylo nebe zelené a jasně ozářené západem slunce. Kopec čněl holý a pustý k nebi, obklíčen temným houštím, a když jsem se k němu přiblížil, bylo slyšeti hlučné skákání a pobíhání duchovitých nebo aspoň zcela neviditelných králíků. Právě na vrcholu kopce, ale nikde jinde, ozývalo se jemné troubení komárů. Onen kopec jest tuším umělou vyvýšeninou, mohylou nějakého velkého předhistorického pohlavára, a jistě nikdo si dosud nevyvolil ke svému náhrobku rozlehlejší vyhlídky. Na východě je viděti podél hor k Hythu, odtud přes Kanál; do dálky třiceti i více mil velká bílá světla u Gris Nez, a Boulogne tam prokmitá, bělá se a mizí. Na západ leží celé údolí Wealdu, viditelné až po Hindhead, Leith Hill a údolí Stourn otevírá Downy na sever do nekonečných hor za Wyem. Celé Romneyské bažiny rozkládají se na jih u našich nohou, Dymchurch Romney, Sydd, Hastings a jeho hory leží uprostřed; v dálce, kde Eastbourne se sklání k Beach Headu, kupí se mlhavé pahorky...

A po těchto končinách potuloval se Skelmersdale, trýzněn hořem své bývalé lásky, a, jak říká, „Nestarál se, kam jde,“ tam usedl, aby přemýšlel. Zachmuřen a sklíčen byl překvapen spánkem. A tak upadl do moci vil.

Hádka, která ho přivedla z rovnováhy, vznikla z nějaké všední příčiny mezi ním a děvčetem z Clapton Hillu, s nímž byl zasnouben.

Byla dcerou statkáře a, jak říkal Skelmersdale, „velmi úctyhodná“; není pochyby, že by byla pro něj výtečnou partií. Oba, děvce i milovník, byli velmi mladí a právě tak navzájem žárliví, tak nesnesitelně kritičtí a štvaní onou nerozumnou žádostivostí po krásném zdokonalení, kterou život a moudrost tak milosrdně otupují. Jaká byla pravá příčina neshody, nemám potuchy. Možná, že řekla, že má ráda muže v kamaších, když on neměl na sobě kamaši. Nebo snad on řekl, že se mu líbí lépe v jiném klobouku. Ale ať to začalo jakkoliv, po řadě nejapných výjevů došlo na konec k trpkostem a slzám. Není pochyby, že ona se rozplývala v pláči a nářku, on že se stával zádumčivým a skleslým a že

se rozešli. Při tom pronesena byla nelichotná podobenství a vážné pochybnosti, zdali ho kdy opravdu měla ráda a s vážným přesvědčením, že ho již nikdy nebude milovati. A s takovýmito myšlenkami vyšel si na Aldingtonský kopec a ze zármutku po delší chvíli zcela nevysvětlitelně usnul.

Procitnuv, shledal, že leží na hebcím trávníku, než spal předtím, a ve stínu velmi tmavých stromů, jež úplně zakrývaly oblohu. Zdá se opravdu, že v Říši vil je nebe stále zakryto. Mimo jednu noc, kdy víly tančily, pan Skelmersdale nespátl hvězdy po celý čas, který tam strávil. A mám pochybnosti, zdali oné noci byl v pravé Říši vil nebo v končině, kde jsou kruhy a síti, na oněch nízkých lukách blízko železniční dráhy u Smeethu.

Ale proto přece bylo pod oněmi stromy světlo a na listech i v trávníku svítilo množství svatojanských mušek velmi jasně a půvabně. První dojem pana Skelmersdala byl, že je maličký, a pak, že množství lidiček ještě menších stojí se všech stran kolem něho. Neví proč, ale říká, že nebyl ani překvapen ani poděšen; seděl zcela rozvážně a protíral si ospale oči. A kolem něho stáli usmívající se elfové, kteří ho zajali, když spal v jejich okrsku, a přivedli do Říše vil.

Jak tito elfové vypadali, marně jsem vyzvídal. Tak mlhavý a nedokonalý jest jeho slovník. A tak málo, zdá se, všímal si menších podrobností. Měli na sobě nějaký velmi světlý a krásný oblek. Nebyla to však ani vlna, ani hedvábí, ani lupení ani květinové lístky. Stáli všichni kolem něho, když seděl a procitoval, a po mýtině z nenadání blížila se k němu po stezce svatojanských mušek Paní vil s hvězdou nad čelem, která jest hlavní osobou v jeho vzpomínkách a povídce. Oní jsem se dověděl více. Byla oděna pavučinkovitým zeleným šatem a kolem její útlé tílko obepínal široký stříbrný pás. Vlasy splývaly jí s čela na obě strany; kadeře její nebyly příliš vyzývavé a přece bujné, na čele seděla jí malá tiara, ozdobená jedinou hvězdou. Její rukávy byly nejspíše rozevřené a bylo lze jimi zahlédnouti chvílemi její ramena; hrdlo měla asi poněkud odhalené, poněvadž Skelmersdale mluví o kráse její šije a brady. Kolem bílé šije měla korálový náhrdelník a na prsou květ korálové barvy. Rysy její tváře byly měkké, brada a hrdlo dětské. A její oči, jak jsem zvěděl, byly zářivě hnědé, velmi jemné, upřímné a sladké pod rovným obočím. Podle těchto podrobností vidíte, jak mocně tato dáma utkvěla ve vzpomínkách páně Skelmersdalových. Některé věci snažil se vyjádřiti, nebyl však s to. „Způsob, jakým se pohybovala,“ opakoval několikrát; a tuším, že jakási ostýchavá veselost sálala z této paní.

A ve společnosti této rozkošné osoby pan Skelmersdale, jsa jejím hostem a vyvolencem, vydal se na cestu, aby poznal všechny taje Říše vil. Uvítala ho přívětivě, až příliš vřele – zdá se mi, že mu stiskla ruku oběma svými dlaněma a tvář její zářila. Konečně, možná že před desíti lety byl mladý Skelmersdale velmi slušným mladíkem. A pak ho vzala za ruku a vedla ho po stezce, kterou osvětlovaly svatojanské mušky.

A co se pak dělo a stalo, nelze se dopátrati z nesouvislé kostry líčení páně Skelmersdalova. Činí jen neuspokojivé zmínky o podivných zákoutích, o schůzkách, o místech, kde bylo mnoho vil pohromadě, o „muchomůrkách, které růžově svítily“, o pokrmu vil, o němž dovedl říci jen: „kdybyste ho byl okusil!“, o hudbě vil, „jako hrací stroj“, jež vycházela z pokyvujících květin. Bylo tam velké otevřené prostranství, kde skřítkové jezdili a závodili na „zvířatech“. Co však pan Skelmersdale mínil oněmi „zvířaty“, na kterých jezdili, není známo. Snad larvy, cvrčkové, nebo broučci, kteří tak unikají naší pozornosti. Bylo tam místo svažované vodou, kde rostly ohromné pryskyřníky, a tam koupaly se víly v parných dnech. Hrály se hry, tančilo se a bylo mnoho elfího milkování, tuším, v houštinách z ratolestí mechových. Není pochyby, že paní vil se zamilovala do pana Skelmersdala. A rovněž není pochyby, že tento mladý muž si zamlouval jí vzdorovati. Jedné chvíle skutečně, když seděla vedle něho na drnovém sedátku, na místě zcela osamělém, kde „vše vonělo fialkami“, vykládala mu o lásce.

„Když hlas její ztichl a ona jen šeptala,“ pravil pan Skelmersdale, „a položila si hlavu na mou ruku, víte, a přitulila se ke mně svým vřelým, milým způsobem, div se mně z toho hlava nezatočila.“

Zdá se, že se dovede udržeti při rozumu do jisté omezené a nešťastné míry a věděl „odkud vítr věje“, praví a tak sedě v zákoutí, kde vše vonělo fialkami, v oběti roztomilé paní vil, pan Skelmersdale přiznal se jí způsobně – že je zasnouben. Ona mu odpověděla, že ho nesmírně miluje a že splní, cokoli od ní požádá, i co jeho srdce si přeje.

A pan Skelmersdale, který, tuším, všemožně se namáhal, aby nemusel pohlédnouti na její rtíky, jež se právě rozevřely a stiskly, přešel k závažnější otázce; řka, že by rád měl dosti kapitálu, aby si mohl otevřítí krámk. Dovedu si představití jakési překvapení v oněch hnědých očích, o nichž mluvil, ale ona, jak se zdálo, měla zájem o to vše, dávala mu všemožné otázky o krámk, usmívajíc se po celou tu dobu. Tak vypověděl jí celou historii svého zasnoubení a řekl jí vše o Millii.

„Vše?“ tázal jsem se.

„Všechno,“ pravil pan Skelmersdale.

„Čím je, kde bydlí i jak se jí vece.“

„Cokoli si budete, přátí, obdržíte,“ pravila paní vil, „to je jakoby hotovo. Pocítíte, že máte zrovna tolik peněz, kolik potřebujete. A nyní víte – musíte mne políbiti.“

A pan Skelmersdale předstíral, že neslyšel poslední část její poznámky a řekl, že je velmi laskava. On, že doopravdy nezasluhuje takové přízně a – –

Paní vil přitiskla se zcela těsně k němu a zašeptala „Polibte mne!“

„A já,“ pravil pan Skelmersdale, „políbil jsem ji jako blázen.“

Jsou hubičky a hubičky, jak slychám, a tyhle byly asi zcela jiného druhu, nežli Milliiny zvučné důkazy přízně. Bylo cosi magického v tomto polibku, je jisto, že byly znamením obratu. V každém případě, je to část příběhu, kterou pokládá tak za důležitou, že ji popisuje co nejobširněji. Snažil jsem se, abych vše důkladně vyzvěděl. Pokoušel jsem se vyhledati pravdu z narážek a úryvků jeho vypravování.

Ale nepochybuji, že vše událo se zcela jinak, než zde líčím, že to bylo mnohem krásnější a sladší v jemném přitlumeném světle a v rozkošném vzrušujícím tichu na mýtinách obývaných vilami. i Paní Vil vyptávala se ho dále velmi často na Millii, byla nesmírně roztomilá a tak dále. Pokud se týká Milliiny roztomilosti, přiměl jsem ho k vyjádření, že byla „jak se sluší a patří“.

A později při podobné příležitosti paní Vil mu vyprávěla, že se do něho zamilovala, když spal v měsíčním světle; proto byl přenesen do Říše vil, a ona prý si myslela, nevědouc o Millii, že snad i on bude ji milovati. „Ale nyní víte, to není možno,“ pravila, „musíte tu se mnou krátkou dobu zůstatí a pak se vrátiti k Millii.“

To mu řekla; a víte, Skelmersdale byl již do ní zamilován, avšak čirá duševní nehybnost nedala mu jednati jinak. Vidím jej, jak sedí ztrnule v tomto krásném okolí, odpovídá na otázky o Millii, o krámku, ježž si chtěl zaříditi, o koni a vozíku... A tento nesmyslný stav trval jistě mnoho a mnoho dní. Vidím onu drobnou paní, jak pobíhá kolem něho, snaží se ho bavití, jsouc příliš jemná, aby pochopila jeho spletité starosti, a příliš něžná, aby ho propustila. A on, víte, jakoby hypnotisován svým pozemským zaměstnáním, chodil s ní s místa na místo, slepý pro vše v Říši vil, mimo ono podivuhodné přátelství, jehož

se mu dostalo. Je těžko, je nemožno, vypsati dojem jejího skvělého půvabu, prozařujícího pralesem Skelmersdalových hrubých a úryvkovitých vět. Mně aspoň skvěla se jasně v blátě jeho vyprávění jako světluška ve spleti býlí.

Zajisté, že mnoho dnů uplynulo a mnoho věcí se přihodilo po tuto celou dobu. Jednou tančily při měsíčku v kruzích skřítků, kteří se vyskytují na lukách poblíž Smeethu – a tehdy konečně vše skončilo.

Paní Vil zavedla ho do velké jeskyně osvětlené „nějakým nočním světlem“; byla tam truhlice na truhlici, poháry, zlaté bedny a velká hromada raženého zlata – což asi hltal pan Skelmersdale všemi smysly. Mezi těmito poklady stáli malí skřítkové, kteří pozdravili, když vešla a podstoupili v stranou. A náhle ona obrátila se k němu se zrakem jasně zářícím.

„Nuže,“ pravila, „byl jste tak laskav, že jste zůstal u mne tak dlouho a jest čas, abych vás propustila. Musíte se vrátiti ke své Millii a zde ti – jak jsem vám slíbila – dají vám zlata.“

„Slova uvázla jí v hrdle,“ pravil pan Skelmersdale. „Při tom měl jsem takový pocit –“ (Dotkl se své klíční kosti) „jako bych měl omdlíti. Cítíl jsem, že blednu, víte, že se chvěji a ani tehdy – jsem nevěděl, co říci.“ Odmlčel se.

„Ano,“ řekl jsem.

Tento výjev byl nad jeho vypravovatelské schopnosti. Ale já vím, že ho políbila na rozloučenou.

„A vy jste neřekl nic?“

„Nic,“ pravil. „Stál jsem jako vycpané tele. Ještě jednou se ohlédla, víte a stanula usmívajíc se a plačíc bylo viděti, jak jí oči září.“

Pak odešla a se všech stran vyrojili se na mne oni malí chlapíci a cpali mi do rukou, do kapes a za límec zlato.“

A tehdy to bylo, když Paní vil zmizela, kdy panu Skelmersdalovi se konečně rozbřesklo. Náhle počal odhazovati zlato, které mu vnucovali, a křičel na ně, aby mu již více nedávali.

„Nechci jejího zlata,“ pravil, „ještě není všemu konec! Neodcházím! Chci ještě jednou mluvit s Paní vil.“

Dal jsem se do běhu za ní, ale oni mne zadrželi.

Chytili mne svýma drobnýma rukama kolem pasu, zavlékli mne. nazpátek, dávali mně stále víc a více zlata, že jsem je trousil z kalhot i rukávů. „Nechci jejího zlata,“ povídám jim, „chci jen zase mluvit s Paní vil.“

„A mluvil jste s ní?“

„Došlo ke rvačce.“

„Než jste ji spatřil?“

„Nespatřil jsem jí, když jsem jim unikl, nebylo po ní ani vidu.“

A tak vyběhl, aby ji hledal, z této rudě osvětlené jeskyně. Běžel dlouhou slují, až vyšel na velký a pustý prostor, kde poletovalo hejno bludiček; kolem něho tančili posměšně elfové, malí skřítkové, vybíhali za ním z jeskyně, nesli si plné hrsti zlata a házeli je po něm, volajíce, „Láska vil a zlato vil! Láska vil a zlato vil!“

A když slyšel tato slova, napadl ho velký strach, že je všemu konec; pozvedl svůj hlas, volal ji jménem a náhle dal se na útěk se stráně od ústí jeskyně, plání porostlou trnín a hložím, volaje ji hlasitě a často. Elfové tančili kolem něho nepozorováni. Štípali a mrskali ho.

Bludičky kroužily kolem něho, tloukly ho do tváře a skřítkové ho pronásledovali křičíce a bušíce do něho zlatem vil. Když tak běžel s tímto podivným průvodem, který ho zaváděl, octl se náhle po kolena v bažině, mezi hustými zkroucenými kořeny; noha mu v nich uvázla, on klopýtl a upadl...

Upadl, překulil se a v té chvíli seznal, že se plazí po Aldingtonském kopci zcela samotén pod hvězdami. Okamžitě se prý posadil a shledal, že je velmi ztuhlý, prostydlý a šaty má zvlhlé rosou.

S mrazivým větrem ohlašovaly se první známky úsvitu. Byl by snad pokládal celý příběh za neobyčejně živý sen, kdyby nestrčil ruku do své postranní kapsy a nenalezl ji naplněnou popelem. Tak se přesvědčil, že to bylo zlato vil, které mu daly. Cítil dosud všechno jejich šlehání a štípání, ač nebylo na něm ani rány. A tímto způsobem a tak nenadále vrátil se pan Skelmersdale z Říše vil do tohoto lidského světa. Ještě tehdy si myslel, že to byla událost jediné noci a seznal z úžasu lidí, že byl nepřítomen tři neděle.

„Pane! To byla dřina,“ pravil pan Skelmersdale.

„Jak to?“

„Vysvětlování. Tuším, že jste nikdy nemusel něco podobného objasňovati.“

„Nikdy,“ pravil jsem a on se šířil chvíli o chování té neb oné osoby. Jednomu jménu vyhýbal se dlouho.

„A Millie?“ tázal jsem se konečně.

„Ani trochu jsem o to nedbal, abych spatřil Millii,“ pravil.

„Tuším, že se vám zdála změněnou.“

„Vše se změnilo. Vše změnilo se k dobrému. Vše zdálo se velké, víte, a hrubé, a lidské hlasy zdály se mi hlučné. I slunce, když ráno vyšlo, bodalo mne do očí!“

„A Millie?“

„Nechtělo se mi spatřiti Millii.“

„A když jste ji viděl?“

„Potkal jsem ji v neděli když jsem šel z kostela.“

„Kde jste byl?“ otázala se.

Viděl jsem, že je mela. Ale na tom mně nezáleželo. Zdálo se mi, že jsem na ni zapomněl i v tu chvíli, kdy mluvila se mnou. Nebyla pro mne ničím. Nemohl jsem si vysvětliti, co jsem kdy na ní viděl.

Někdy, když nebyla na blízku, probouzela se ve mně jakási náklonnost, ale nikdy, když byla se mnou. Tu se vždycky stávalo, že jsem si vzpomněl na tu druhou, a ta ji zastínila... Nu, však jí srdce proto nepuklo.“

„Vdala se?“ tázal jsem se.

„Vzala si svého bratrance,“ pravil pan Skelmersdale, a rozjímal chvíli nad vzorky mého ubrusu.

Když opět promluvil, bylo mi jasno, že mu dřívější milenka úplně vyšla z mysli a že hovor osvěžil v jeho srdci vítěznou vzpomínku na Paní vil. Hovořil o ní brzy pak prozrazoval nejpodivnější věci, tajemství lásky, které opakovati bylo by zradou. Tuším, že nejpodivnějším na celé příhodě bylo poslouchati, jak tento malý, milý kořenář, když dopověděl svůj příběh, maje před sebou sklenici whisky a v prstech doutník, projevuje truchlivě se smutkem, jež ovšem již čas otupil, neukojitelnou lačnost srdce, jež ho náhle ovládla.

„Nemohl jsem jísti,“ pravil. „Nemohl jsem spáti. Vyřizoval jsem špatně objednávky. Nesprávně dodával drobné. Myslil jsem na ni dnem i nocí, tak mne vábila, tak mne vábila. Ó, toužil jsem po ní.“

Bože! Jak jsem po ní toužil! Byl jsem tam skorem každý večer. Chodil jsem na pahorek i když pršelo. Přecházel a obcházel jsem jej a volal jsem, aby mne do něho vpustili. Křičel, jsem. Býval jsem celý uplakán. Byl jsem pitomý a ubohý. Říkával jsem si, že to vše je omyl A každou neděli odpoledne jsem si tam vyšel, ať pršelo nebo bylo krásně, ať jsem věděl tak dobře jako vy, že ve dne není to nic platno.

A pokusil jsem se tam i spáti.“

Odmlčel se a rozhodl se napítí trochu whisky.

„Pokoušel jsem se tam spáti,“ řekl a mohl bych přísahati, že se mu rty chvěly. „Velmi často pokoušel jsem se tam spáti. A víte, pane – nemohl jsem nikdy. Myslil jsem si, kdybych tam usnul, možná že by se něco... Ale sedal jsem tam a lehala nemohl jsem – nemohl jsem pro myšlenky a touhy. Je to stesk... Pokoušel jsem se – –“

Odechl si, vypil křečovitě zbytek své whisky, vstal náhle a zapínal si kabát, hledě při tom upiately a kriticky na levné barvotisky vedle krbové římsy. Malá černá zápisní knížka, do níž si zaznamenával objednávky na své denní pochůzce, trčela mu nemotorně z náprsní kapsy. Když byly všechny knoflíky zapíaty, pohladil si bradu a obrátil se náhle na mne.

„Nuže,“ pravil, „musím už jíti.“

V jeho očích a způsobech bylo cosi, co nemohl vyjádřiti slovy.

„Člověk se rozpovídá,“ pravil konečně ve dveřích, usmál se mdle a zmizel mi z očí. A to jest povídka o panu Skelmersdalovi v Říši vil, jak mi ji sám vyprávěl.

HVĚZDA

Bylo to prvního dne nového roku, když došla skorem současně ze tří hvězdáren zpráva, že pohyb planety Neptunu, nejbzdálenější všech oběžnic, které se točí kolem slunce, velice se odchýlil. Ogilvy upozornil již v prosinci na to, že jeho rychlost se patrně zmenšila.

Sotva kdo se domníval, že taková zpráva bude zajímati svět, většina jehož obyvatelstva neměla tušení o existenci planety Neptunu, a mimo kruhy hvězdářské nevyvolalo značnějšího vzrušení, když krátce na to byla objevena vzdálená světelná skvrna v okruhu vychýlené planety. Ještě však před tím, než se rozhlásilo, že nové těleso se kvapně zvětšuje a rozjasňuje, vzbudil pozornost učenců poznatek, že pohyb jeho úplně se různí od obvyklého oběhu planet a že úchylka Neptuna a jeho satellistů, jak se nyní ukázalo, nepodobá se žádnému z předchozích případů.

Málo lidí vědecky neškolených dovede si představit, jak ohromně je osamocena sluneční soustava. Slunce se svými planetárními drobtý, prachem planetoidů a svými nepostizitelnými kometami plyne v prázdném nezměrně, jež se vymyká vši obraznosti. Za kruhy Neptunu je prostor, pustý, pokud sahá lidské poznání, bez tepla, světla a vzduchu, čirá prázdnota milionkrát dvaceti milionů mil. To je nejmenší odhad vzdálenosti, kterou bylo by nutno překonati, než by se dospělo k nejbližším hvězdám. A mimo několik komet, méně hmotných než nejjřidší plamen, dle vědomosti lidské dosud nic nepřelulo tuto pro past prostoru, až teprve na úsvitě dvacátého století objevil se onen podivný poutník. Byla to nesmírná spousta hmoty, ohromná, těžká, řítící se bez výstrahy z temných tajů nebes k záři sluneční. Druhého dne byla zřejmě viditelná každým slušným nástrojem, jevíc se skvrnou stěží rozeznatelného průměru v souhvězdí Lva poblíž Regula, za krátko bylo lze ji postřehnouti operním kukátkem.

Třetího dne nového roku byli čtenáři novin na obou polokoulích po prvé upozorněni na důležitost tohoto neobyčejného nebeského zjevu. „Srážka planet“, nadepsal jeden londýnský deník tuto zprávu a uveřejnil Duchainovu domněnku, že tato neznámá, nová oběžnice nejspíše se srazí s Neptunem. Úvodníkari se širili o tomto předměť.

A tak ve většině hlavních měst světa se dne 3. ledna očekávalo, že

se objeví nějaký hrůzný úkaz na nebi; a když nastoupila noc po západu slunce, tisíce lidí obracelo oči k nebi, aby spatřili – staré, známé hvězdy, jak bývaly vždy.

Ale jen do té doby, když se rozednívalo v Londýně, když Pollux zapadal a hvězdy na obloze poblédaly. Byl zimní úsvit, denní světlo mdlé pronikalo, žluté plameny plynu a svíček svítily v oknech, ukazující, kde lidé již pracují. Avšak zívající strážník viděl, co se přihodilo, čilé hloučky na trhu stanuly v úžasu, dělníci jdoucí časně do díla, mlékaři, roznášeči novin, hýřilové vracející se domu uondání a bledí, tuláci bez přístřeší, hlídky na svých obchůzkách a na venku dělníci lopotící se na poli, pytláci kradoucí se domů – a na moři lodníci očekávající den – spatřili, jak velká, bílá hvězda náhle vyšla na západním nebi, nad mlhavým, dnícím se krajem.

Byla jasnější, než kterákoli hvězda našeho nebe; zářnější, než večernice, když je nejskvělejší. Planula dosud, bílá a velká, nejsouc již kmitavou světelnou tečkou, nýbrž malým, okrouhlým kotoučem, který svítil ještě hodinu potom, když se rozednilo. A kde věda se dosud nerozšířila, lidé zírali, strachovali se, vyprávěli si o válkách a morech, jež předpovídají tato plamenná znamení na nebi. Statní Boerové, temní Hottentoti, negři na Zlatém pobřeží, Francouzi, Španělé, Portugalci stáli u teple vycházejícího slunce, pozorující západ této podivné nové hvězdy.

A na rtech observatoří bylo potlačované vzrušení, vrcholící v hlasitých výkřicích, když dvě vzdálená tělesa řítila se na sebe; lidé tam pobíhali, chystali fotografické přístroje, spektroskopy a podobné pomůcky, aby zachytili tento nový, úžasný pohled, zkázu cizího světa. Neboť to byl svět, sesterská planeta naší země, ve skutečnosti mnohem větší než naše země, jež tak náhle byla vznícena plamennou smrtí. Byl to Neptun, který se srazil, přímo a zplna, s cizí planetou z vnějšího prostoru. Žár narázu proměnil ihned obě tyto pevné koule v ohromnou spoustu hmoty do běla rozžhavené. Onoho dne dvě hodiny před svítáním vyšla ona bledá, velká bílá hvězda, zhasínající teprve, když klesala k západu a když slunce vystoupilo nad ni. Všude se jí lidé divili, ale ze všech, kdo ji spatřili, nejvíce žasli plavci, tito stáli pozorovatelé hvězd, kteří byli na širém moři; neslyšeli ničeho o jejím příchodu a nyní spatřili, jak vychází jako trpasličí měsíc, stoupá k zenithu, visí nad hlavou a klesá průběhem noci k západu.

Když pak opět vyšla nad Evropou, stály všude zástupy diváků na stráních, střechách, volných prostorách, a zírali k východu, očekávající, kdy se objeví velká nová hvězda. Vyšla konečně, obklíčena bílou září, jakoby odleskem

bílého ohně a ti, kdo ji byli spatřili, když po prvé se ukázala lidem, volali, shlédnuvše ji: „Je větší! Je jasnější!“

A vskutku měsíc v první čtvrti, klesající na západ, byl sice, jak bylo zřejmo, nesrovnatelně větším, avšak sotva vyzařoval po celé své ploše tolik jasu, jako malý kroužek záhadné, cizí hvězdy.

„Je jasnější!“ volali lidé kupící se na ulicích.

Avšak v šerých observatořích badatelé tajili dech a pozírali druh na druhu.

„Je blíže,“ říkali, „blíže.“

A hlas za hlasem opakoval: „Je blíže,“ a slov těch ujal se klepající telegraf, chvěla se na telefonních drátech a v tisíci městech umounění sazeči sestavovali slova: „Je blíže.“ Mužové písíci v kancelářích, zaraženi tímto neslýchaným poznatkem, odhazovali péra, lidem hovořícím na tisíci místech vysvitla náhle groteskní možnost obsažena v oné větě: „Je blíže.“ Slova ta letěla procitajícími ulicemi, ozývala se po cestách klidných vesnic, z nichž mráz byl vypudil všecken život; lidé, kteří čtli tyto věci z třepetavých archů, stáli ve žlutém světle otevřených dveří, a volali tyto novinky na kolemjdoucí.

„Je blíže.“

Hezké ženy, ruměnné a skvělé, poslouchaly tuto zprávu žertovně vyprávěnou mezi tanci a předstíraly intelligentní zájem, jehož neměly.

„Blíže! Skutečně. Jak podivno! Jak velice chytrí musí býti lidé, aby vyzkoumali takové věci!“

Osamocení tuláci, putující zimní nocí šeptali si tato slova, aby se potěšili a hleděli vzhůru. „Je třeba, aby se přiblížili, neboť noc je chladná jako dobročinnost. Ale při tom se nezdá, že jde z ní více tepla, když je blíže.“

„Co mi po nové hvězdě?“ volala plačící žena, klečíc vedle svého nebožtíka.

Žák, který si ráno přivstal, aby se připravil na zkoušku, zaplašil tuto starost, když spatřil, jak velká, bílá hvězda svítí jasně a mocně jeho oknem pokrytým zmrzlými květy. „Odstředivost, dostředivost,“ pravil, podpíraje si pěstí bradu. „Zastavíme-li planetu v letu, sprostíme-li ji odstředivé síly, co pak? Zmocní se jí dostředivost a padne do slunce! A tahle!“

„Přijdeme my do cesty? Jsem zvědav – –“

Denní světlo odešlo cestou svých bratří a s pozdějšími strážci mrazivé tmy vynořila se opět záhadná hvězda. A byla nyní tak skvělá, že

přibývající měsíc, plující na západě, zdál se vedle ní pouhým bledým příznakem sama sebe.

V jihoafrickém městě měl nějaký velký muž svatbu a ulice byly osvětleny na uvítání jeho návratu s nevěstou. „I nebesa se osvětlila,“ pravil jakýs pochlebník. Pod Kozorožcem vplížili se do rákosového houští, kde si poletovaly vážky, dva negerští milenci, děsíce se šelem a zlých duchů z lásky druhu k druhu. „To je naše hvězda,“ šeptali si a cítili zvláštní útěchu ze sladké záře jejího světla.

Znamenity matematik seděl doma ve své světnici a odstrčil od sebe papír. Skončil právě své výpočty. V malé bílé fiole ještě bylo trochu přípravku., jenž ho udržoval v bdělosti a činnosti po čtyři dlouhé noci. Každého dne, klidně, jasně a trpělivě přednášel svým studentům a pak se okamžitě vracel k tomuto počítání. Tvář jeho byla vážná, poněkud stažená a horečná po činnosti udržované dráždidlem. Na chvíli pohřížil se v myšlenky. Pak přistoupil k oknu; záclona se vysunula a cvakla. Na nebi nad skupenými střechami, komíny a městskými věžemi tkvěla hvězda.

Hleděl na ni, jako by se díval v oči statečného nepřítele. „Možná, že mne zabiješ,“ řekl po chvilkovém mlčení. „Já však tě mohu vystihnouti – a celý vesmír v této otázce – v záhybu tohoto malého mozku. Nechtěl bych měniti. Ani nyní.“

Popatřil na malou fioleu.

„Nebude mi již třeba spánku,“ pravil.

Příštího dne v poledne, přesně na minutu, vstoupil do učebny, položil si klobouk na konec stolu, jak měl ve zvyku, a pečlivě si vybral velký kus křídý. Mezi studenty koloval vtíp, že by nemohl přednáseti, kdyby nežmolil kus křídý v prstech, a jednou ho přivedli úplně z konceptu, když mu schovali zásobu křídý. Přišel a hleděl z pod svého šedivého obočí na vstávající řady mladých, svěžích tváří a jal se mluvit v obvyklých, hledaně všedních frázích.

„Nastaly okolnosti – okolnosti, na něž nemám vlivu,“ pravil a odmlčel se, „které mi nedovolí ukončiti předmět výkladu, který jsem určil. Zdá se, pánové, abych se vyjádřil jasně a stručně, že – člověk žil nadarmo.“

Studenti pohlédli na sebe navzájem. Slyšeli dobře? Sešilel? Obočí se zdvíhaly, rty se šklebily, ale několik tváří sledovalo pozorně dále jeho klidnou, šedinami vroubenou tvář.

„Bude zajímavo,“ pravil, „věnujeme-li toto jitro výkladu výpočtů

– – pokud vám je mohu objasniti jež mne přivedly k tomuto výsledku. Dáno jest – –“

Obrátil se k tabuli a uvažoval na diagramu způsobem sobě vlastním. „Co to říkal, že žil nadarmo?“ šeptal jeden student druhému.

„Poslouchej,“ odpověděl druhý s pokynutím k přednášejícímu. A pak začali chápati.

Příští noci vyšla hvězda později, neboť její východní pohyb zanesl ji jaksi přes souhvězdí Lva k Panně a její světlo bylo tak mocné, že obloha se rozjasnila a zmodrala, když hvězda vyšla; ostatní hvězdy při tom zmizely, mimo Jupitera v zenithu, Capella, Aldebarana, Siria a voj Velkého vozu. Byla velmi bílá a krásná. Ve mnoha částech světa obkličovala ji oné noci bělavá zář. Byla zřejmě větší; na tropickém nebi, jež láme jasně paprsky, zdálo se, že dosahuje skorem velikostí čtvrtiny měsíce. V Anglii byl dosud mráz a vše bylo osvětleno, jak za letního poledne. Bylo možno čísti obyčejný tisk při tomto chladném, jasném světle a ve městech hořely lampy žlutě a mdle.

Celý svět bděl oné noci a po všem křesťanstvu ozýval se tlumený hukot v ostrém vzduchu venkova, jako bzučení včel na vřesovisku, a tento mručivý hluk stával se v městech lomozem. Zvony v milionech kostelů a věží hlaholily, vyzývajíce lid, aby již dále nespal, nehřešil, ale scházel se v kostele a modlil. A nad hlavou, zvětšujíc se a zjasňujíc, čím dále spěla země svou drahou, vycházela oslnivá hvězda.

Všechny ulice a domy v městech byly po celou noc osvětleny, přístavy zářily a po všech venkovských cestách byly ohně a zástupy lidí. A po všech mořích kolem civilisovaných zemí lodí poháněná dunivými stroji nebo napiatými plachtami byly přeplněny lidmi a živými tvory a uchystány, aby vypluly k severu. Neboť výstraha proslulého matematika byla již telegrafována do celého světa a přeložena do sta jazyků. Nová planeta a Neptun, sevřeny ve žhavém objetí, vířily střemhlav, stále rychleji ke slunci. Každou vteřinu tato sálající spousta uletěla sto mil a každou vteřinu její hrůzná rychlosti přibývalo. Ale poblíž cesty jí určené, dosud jen nepatrně vychýlena, obíhala kolem slunce mocná oběžnice, Jupiter a jeho měsíce. Každé chvíle přibývalo nyní přitažlivosti mezi žhoucí hvězdou a největší z planet. A výsledek této přitažlivosti? Jupiter bude nevyhnutelně vyšinut ze svého okruhy do dráhy elliptické a hořící hvězda, vychýlena jeho silou daleko od svého směru k slunci, opíše „zakřivenou dráhu“ a snad se srazí se zemí, nebo aspoň přejde velmi blízko podle ní. „Zemětřesení,

sopečné výbuchy, smršťe, vlnobití na moři, povodně a neustálé stoupaní teploty do neznámé výše“ – – tak prorokoval starý matematik.

A ve výšinách, aby splnila jeho slova, vzdálená, chladná a zsinalá planula hvězda příštího osudu.

Mnohým, kteří této noci na ni hleděli až je oči bolely, se zdálo, že se zřejmě blíží. A této noci také se změnilo počasí a po mrazu, který svíral celou střední Evropu, Francii a Anglii, nastala obleva.

Nesmíte si však představovati, když jsem mluvil o lidech modlících se celou noc, vstupujících na paluby lodí a prchajících do hor, že celý svět byl již touto hvězdou vyděšen. Ve skutečnosti zvyky a potřeby stále ovládaly svět a mimo hovory v prázdných chvílích a nádherné noci, devět lidských bytostí z desíti zabývalo se svou obyčejnou prací. Ve všech městech otevíral se krámy, mimo jeden nebo dva, v náležitou hodinu, lékař a obstaravatel pohřbů provozovali svá řemesla, dělníci shromažďovali se v továrnách, vojíní cvičili, žáci studovali, milenci se vzájemně vyhledávali, zloději číhali a prchali, politikové osnovali své plány. Stroje, tisknouce noviny, řvaly po celé noci, a mnoho kněží tu a tam nechtělo otevřítí dům boží, aby neposilovali hnutí, jež pokládali za pošetilou paniku. Noviny připomínaly lekci z roku 1000 – neboť také tehdy lidé předpovídali konec světa.

Hvězda prý není hvězdou pouhý plyn, kometa; a je-li hvězdou, sotva prý se srazí se zemí. Dosud nikdy se nic podobného nepříhodilo.

Zdravý rozum byl všude houževnatý, pohrdavý, žertovný a poněkud náchylný pronásledovati zatvrzelé zbabělce. Příští noci v sedm hodin patnáct minut dle Greenwichského času dorazí hvězda nejbliže k Jupiteru. Pak svět uvidí, co se dále vyvine. Pochmurné výstrahy slavného matematika byly pokládány za pouhou promyšlenou reklamu ve vlastní prospěch. Zdravý rozum konečně, jen trochu dopálen hádkou, projevil své nezměnitelné přesvědčení tím, že šel spát. A tak i barbarství a divoštství brzy omrzela novinka, šlo po svém nočním zaměstnání a mimo nějakého vyjícího psa zde neb onde svět zvířecí si hvězdy nevšímal.

A přece, když konečně pozorovatelé v evropských státech viděli hvězdu vycházeti, sice o hodinu později, ne však větší, než byla minulé noci, bylo dosud mnoho lidí ochotných vysmáti se matematikovi a domnívati se, že nebezpečí minulo.

Ale potom jim smích zašel. Hvězda rostla – – rostla s hroznou

pravidelností hodinu co hodinu, stále se zvětšovala a znenáhla stoupala k půlnočnímu zenithu, jsouc stále jasnější, až proměnila noc v druhý den. Kdyby byla mířila k zemi přímo místo oklikou; kdyby ji Jupiter nebyl ubral rychlosti, byla by prolétla zbývající prostor za den, avšak za těchto okolností bylo třeba ještě pěti dnů, aby doletěla k naší zemi.

Další noci dosáhla velikosti třetiny měsíce, než se objevila anglickým očím, a obleva byla zajištěna. Nad Amerikou vyšla v objemu měsíce, avšak oslepující na pohled a horká; a dech žhavého větru vanul rostoucí silou; ve Virginii, Brazílii a po údolí sv. Vavřince prozařovala chvilkami divokým shonem mraků za hromobití, jiskřivých fialových blesků a krupobití, jakých nebylo pamětníka.

V Manitobě byla obleva a pustošivá povodeň. Oné noci počal táti snít a led na všech horách země a všechny řeky tekoucí z hornatých krajín se rozvodnily, zakalily a unášely v hořejším svém toku vířivé stromy a těla zvířat i lidí. Rostly neustále ve své příšerné nádheře, vylily se konečně ze břehů za prchajícím obyvatelstvem svého údolí.

Na pobřeží Argentiny a Jižního Atlantiku byl příliv vyšší, než kdy jindy, pokud sápara lidská paměť, bouře zahaly velmi často vodu na mnoho mil do vnitrozemí a zatopily celá města. A v noci bylo takové horko, že východ slunce byl vítán jako příchod stínu.

Počala zemětřesení a zmohutněla tak, že po celé Americe od polárního kruhu ke Cape Hornu horká úbočí se řítily, pukliny se rozstupovaly a zdi se bortily. Celá stráž Cotopaxi sesula se při jednom ohromném záchvěvu a proud lávy vytryskl tak vysoko, široko, prudce a byl tak tekutý, že za den doplynul do moře.

Tak hvězda v průvodu bledého měsíce prošla nad Tichým oceánem, vlekouc za sebou bouře jako lem svého pláště, a rostoucí vlna přílivu, která se drala za ní, kypící a lačná, zalévala ostrov za ostrovem a smetala z nich lidi. Až konečně přišla ona vlna – za oslnujícího světla a větru, jako žáru z pece, rychlá a děsná – zeď vody, padesát stop vysoká, hladově řvoucí, přikvačila k dlouhým břehům Asie a přelila se na pevninu přes pláně Číny. Na chvíli osvětlila hvězda, nyní žhavější a jasnější než slunce v největší síle, s nelitostným jasem široký a lidnatý kraj; města a vesnice s jich pagodami a stromy, silnicemi, rozlehlými, vzdělanými polnostmi, miliony bdících lidí zírajících v bezradné hrůze na sálavou oblohu; a pak, temně řvoucí, přiblížil se ryk zátopy. A takový

byl osud milionů lidí oné noci – útek nazdařbůh, nohy těžké, dech horký a krátký, povodeň jako zeď, rychlá a bílá v patách. A pak smrt.

Čína tonula v oslnivě bílém světle, avšak nad Japonskem, Javou a ostrovy Východní Asie byla hvězda tvrdě rudou koulí ohně za závojem par, kouře a popele, jež jí vrhaly sopky vstříc, jí na pozdrav.

Na horách láva, horké plyny, v nížinách vroucí povodně a celá země chvěla se a duněla nárazy země třesení. Zakrátko roztály věčné sněhy Tibetu a Himalayí a proudily miliony sbíhajících se kanálů na roviny Burmahu a Hindostanu. Spletité vrcholy indických džunglí vzňaly se plamenem na tisíce místech a dole ve vodách řítících se kolem kmenů bylo viděti chabě zápasící temné postavy a odrážely krvavě rudé jazyky požáru. A množství mužů a žen v nespoutaném zmatku prchalo po proudu širokých řek k poslední naději lidstva – k širému moři.

S děsivou rychlostí hvězda se nyní zvětšovala a stávala se žhavější a jasnější. Na tropickém oceánu zaniklo světélkování a vířivá pára zvedala se v příšerných oblacích z černých vln, které se ustavičně převalovaly, zmítající loďmi.

A pak stal se div. Těm, kdo v Evropě čekali na východ hvězdy, se zdálo, že svět se snad přestal točit. Na tisíce volných místech v rovinách i na horách čekali marněna její východ lidé, kteří tam prchali před povodněmi, bořícími se domy, řítícími se stráněmi. Míjela hodina za hodinou v strašlivém napětí a hvězda nevycházela. Lidé opětně upírali zraky na stará souhvězdí, z nichž se již domnívali, že jsou pro ně navždy ztracena. V Anglii bylo ovzduší horké a čisté, ačkoliv země se ustavičně chvěla, ale v tropech ukazoval se Sirius, Capella a Aldebaran, za závojem páry. A, když konečně velká hvězda vyšla skorem o deset hodin později, slunce vyšlo hned po ní a ve středu jeho bílého jádra byl černý kotouč.

Nad Asií počala se hvězda opožďovati za pohybem nebes a pak náhle, když byla nad Indií, její světlo se zakalilo. Celá rovina indická od ústí Indu až k ústí Gangu byla oné noci prázdnou pouští trpytivé vody; z vln zvedaly se chrámy, paláce, násypy a hory, na nichž černali se lidé. Každý minaret byl přeplněn lidmi, kteří odpadávali jeden po druhém do bouřlivých vod, když je přemohlo vedro a hrůza. Zdálo se, že celá země úpí, když tu náhle padl stín na neúprosnou výheň, zavanul chladnější vítr a hromadily se mraky z ochlazeného vzduchu.

Lidé skorem oslepeni vzhledli ke hvězdě a spatřili, že se temný kotouč šine přes světlo. Byl to měsíc, který se octl mezi hvězdou a zemí. A právě, když lidé volali k Bohu v této chvíli úlevy, vynořilo se na východě slunce s úžasnou rychlostí. A pak hvězda, slunce a měsíc špely spolu oblohou.

Tak to také viděli evropští pozorovatelé. Hvězda a slunce vyšly rychle za sebou, letěly po krátkou dobu největší prudkostí, pak volněji až konečně ustaly, hvězda i slunce splynuly v jediný žárný plamen v zenithu oblohy. Měsíc již nestínil hvězdu: ztrácje se v oslnující záři nebe. A byť i ti, kdo dosud zůstali na živu, hleděli na tento zjev většinou tupě a nechápavě, přece bylo ještě dosti lidí, kteří postřehli, co to značí. Hvězda a země byly v největší blízkosti, minuly se a hvězda přešla. Již se ztrácela, rychleji a rychleji, aby zakončila svou divnou cestu pádem do slunce.

A pak nakupila se mračna, zastřela pohled na oblohu, hromy a blesky tkaly háv kolem světa; po celé zemi spustil se takový liják, jaký lidé dosud neviděli, a kde sopky chrlyly plameny k mračnému příkrovu, valily se nyní blátivé bystřiny. Vody všude protékaly zemí, zanechávající bahnitě sutiny, a země byla poseta, jako břeh po bouři, vším, co plovalo, mrtvolami lidí, šelem a jich mláďaty. Pět dní protékaly vody zemí, strhávající prst a domy stojící v cestě, naplavující ohromné náspy a prorážející titanské strže po krajích. Byly to dnové tmy, jež následovaly po hvězdě a parnech. Po tu celou dobu a po mnoho týdnů a měsíců trvala zemětřesení.

Avšak hvězda přešla a lidé, puzeni hladem a nabývající jen zvolna odvahy, mohli se dopláziti do svých pobořených měst, zanesených sýpek a rozmáčených polí. Oněch několik lodí, které tehdy unikly bouři, vracely se bázlivě, hledající si opatrně cestu mezi značkami a mělčinami přístavů kdysi jim tak známých. A když bouře přestaly, lidé seznali, že dny jsou všude teplejší, než druhdy, slunce větší a měsíc, zúžený na třetinu své dřívější velikosti, potřebuje osmdesát dní ke každému úplňku.

Avšak o novém bratrství, jež potom vzniklo mezi lidmi, o zachránění zákonů, knih a strojů, o podivné změně, která se stala s polárními zeměmi, Greenlandem, pobřežím Baffnského jezera, jež plavci přípluvše k nim shledali zelenými a půvabnými a sotva věřili svým očím, tato povídka nevypráví. Aniz o stěhování lidstva, když země se oteplila, na sever a na jih k zemským polům. Zabývá se pouze příchodem a odchodem Hvězdy.

Martští astronomové – neboť jsou na Martu astronomové, ač jsou

to bytosti lidem naprosto se nepodobající – měli hluboký zájem na těchto událostech. Pozorovali je ovšem jen se svého hlediska. „Uvážíme-li hmotnost a teplotu tělesa, vrženého naší sluneční soustavou k slunci,“ jeden z nich napsal, „jest ku podivu, jak malou škodu utrpěla země, kolem níž ono proletělo tak těsně. Všechny známé obrysy pevnin a spousty moří zůstaly nedotčeny a jediným rozdílem, jak se zdá, jest úbytek bílého odbarvení (domněle zmrzlé vody) kolem obou točen.“ Což jen dokazuje, jak nepatrnými mohou se zdáti nejohromnější lidské katastrofy ze vzdálenosti několika málo milionů mil.

KOUZELNÝ KRÁM

Z dálky viděl jsem kouzelný krám již několikrát; šel jsem kolem něho dvakrát nebo třikrát. Výkladní skříň byla plna lákavých drobností, kouzelných míčů, kouzelných slepic, podivuhodných kuželek, břichomluveckých loutek, čarodějských pomůcek, balíčků karet, které se zdály býti zcela v pořádku, a podobných věcí, nikdy mne však nenapadlo, abych tam vešel, až jednoho dne takřka bez výstrahy, přivlékl mne Gip za prst přímo k výkladu a choval se tak, jako by nezbyvalo nic jiného, než abych ho vzal dovnitř. Abych řekl pravdu, nemyslil jsem, že to je zde – Nepatrný krámeček na Regent-Streetu mezi obchodem s obrazy a místností, kde pobíhala kuřata, která právě vylezla z přístrojů na umělé líhnutí ale bylo jisto, že je tomu tak.

Představoval jsem si, že je to někde poblíž cirku anebo za rohem Oxford Streetu, nebo dokonce v Holbornu; býval vždy trochu zastrčen a poněkud nepřístupný a zdál se mi často pouhým přeludem. Nyní však nebylo sporu, že stojím před ním, a tlustý koneček Gipova ukazováčku drnčel o sklo.

„Kdybych byl bohatým,“ řekl Gip, ukazuje prstem na „vejce, které mizí“, „koupil bych si tohle. A tohle,“ bylo to plačící dítě, jako živé, – „a tohle,“ což bylo tajemstvím a nazývalo se, jak ujišťoval pěkný lístek: „Kup si to a překvap své přátele.“

„Všechno možné,“ pravil Gip, „zmizí pod takovým kuželem, čel jsem o tom v knize.“

„A tady, tatíčku, je peníz, který zmizí, jenom že ho sem takhle položili, abychom viděli, jak se to dělá.“

Gip, drahoušek, zdědil své chování po matce, nepřemlouval mne, abychom vešli do krámu a netrýznil mne nikterak. Jen, víte, zcela bezděčně, táhl mne za prst ke dveřím a projevoval svůj zájem.

„Tohle,“ řekl a ukázal na kouzelnou krabici.

„Což kdybys ji měl,“ řekl jsem, a při této slibné otázce vzhlédl na mne s tváří náhle rozjasněnou. „Mohl bych ji ukázati Jessii,“ pravil, pamětliv jako vždy jiných.

„Schází ještě skorem sto dní do tvých narozenin, Gibblesi“, řekl jsem

a položil jsem ruku na kliku dveří. Gip neodpověděl, avšak stiskl pevněji můj prst a tak vešli jsme do krámu.

Nebyl to obyčejný krám; byl to kouzelnický krám a Gipa opustila náhle všechna ona honosivá přezíravost, kterou by byl pocítil, kdyby šlo o pouhé loutky. Přenechal mně celé břímě rozhovoru.

Byl to malý, úzký krámeček, nepřiliš dobře osvětlený; zvonek na dveřích zaklinkal plačtivě, když jsme za sebou zavřeli. Na chvílku byli jsme samotni a mohli jsme se rozhlédnouti. Byl tam tygr z papírové hmoty na zaskleněné skříní, ležící na nízkém pultě – vážný tygr, přívětivých očí, který kýval methodicky hlavou. Bylo tam několik křišťálových koulí, porcelánová ruka, držící čarodějné karty, zásoba kouzelných nádrží na ryby různých velikostí a drzý kouzelný klobouk, který nestoudně ukazoval svá péra. Na podlaze stála magická zrcadla. Jedno ukazovalo vás dlouhým a hubeným, v druhém naduřela vám hlava a zmizely nohy, v jiném vypadal jste malý a tlustý jako kulička; a zatím, co jsme se tomu smáli, objevil se prodavač.

Kde se vzal, tu se vzal, a stál za pultem. Podivný muž nasnědlé pleti a černých vlasů; měl jedno ucho větší než druhé a bradu, jako špička boty.

„Čím mohu posloužiti?“ pravil roztahuje své dlouhé, kouzelnické prsty nad skříní, a tak teprve jsme ho v úžasu postřehli.

„Rád bych,“ řekl jsem, „koupil svému hošíkovi několik jednoduchých žertíků.“

„Eskamotáž? S přístroji nebo pro malou společnost?“

„Cokoli zábavného.“

„Hm!“ pravil prodavač a škrábal se chvíli na hlavě, jako by přemýšlel a pak zcela zřejmě vytáhl si z hlavy skleněnou kouli.

„Něco podobného?“ pravil a ukázal nám ji.

Tento výkon byl neočekávaný. Viděl jsem tento kousek nesčetněkrát před tím, při představeních je to obyčejný kouzelnický žert, zde jsem jej však neočekával.

„To je dobré!“ zasmál jsem se.

„Není-li pravda?“ řekl prodavač.

Gip natáhl svou volnou ruku, aby uchopil tento předmět a našel jen prázdnou dlaň.

„Máte ji v kapse,“ řekl prodavač a bylo tomu tak.

„Kolik to stojí?“ tázal jsem se.

„Skleněné koule nepočítáme,“ odpověděl prodavač zdvořile –

„Dostáváme je zdarma,“ a vytáhl si jednu z lokte a zatím co mluvil druhou z týla, a položil ji vedle její předchůdkyni na pult.

Gip pozoroval svou skleněnou kouli moudře, pohlédl zkoumavě na obě ležící na pultě a konečně upřel své veliké pátravé oči na prodavače, který se usmíval.

„Tuhle si můžete také vzít,“ pravil kupec, „a nemáte-li nic proti tomu, ještě jednu z mých úst. Tak!“

Gip tázal se mne zrakem o radu a pak v hlubokém tichu odložil čtyry koule, vzal útočiště k mému prstu a sbíral odvahu k dalším událostem.

„Všechna svá drobnější kouzla dostáváme tímto způsobem,“ poznamenal prodavač.

Smál jsem se způsobem, kterým naznačujeme, že rozumíme žertu.

„Místo, abyste šli k velkoobchodníkovi; ovšem to je lacinější.“

„Do jisté míry,“ pravil prodavač. „Ale na konec je přece platíme; ale ne tak draho, jak si lidé myslí... Svá větší kouzla, jídlo, pití a vše co potřebujeme, dostáváme z tohoto klobouku... a víte, pane, odpustíte, že to říkám, není velkoobchodů pro pravé kouzelnické zboží, pane. Nevím, zda-li jste si všiml našeho nápisu Pravý kouzelnický krám.“ Vytáhl si z tváře reklamní lístek a podal mi ho.

„Pravý,“ řekl ukazuje prstem na toto slovo, „není tu naprosto nijakého klamu, pane.“

Pomyslí jsem si, že se nemůže nabažiti svého vtipu.

Obrátil se na Gipa s úsměvem neobyčejně vlídným.

„Vy, víte, jste hošík, jak se sluší a patří.“

Byl jsem překvapen, že i to ví, poněvadž v zájmu kázně udržovali jsme to i doma v tajnosti; avšak Gip přijal to s nezdolným mlčením a upíral na něj neodvratný pohled.

„Jen tací hodní hoši dostanou se těmito dveřmi.“ A jakoby na důkaz toho ozvalo se tukaní na dveře, a bylo slyšeti slabý, kvíčivý hlásek.

„Jé. Já chci dovnitř, tatínku, jeé, jeé!“ a pak domluvy uštvaneého otce, který těšil a upokojoval.

„Je zavřeno, Eduarde,“ pravil.

„Ale vždyť není,“ řekl jsem.

„Je, pane,“ pravil prodavač, „vždy pro takovéto děti,“ a mezi řečí

zahlédli jsme druhého mládence; malého, zsinaleho přílišným požíváním cukrovinek a silných pokrmů, hyzděného špatnými choutkami, neposedného malého egoistu, jak tloukl na očarovanou tabuli na dveřích.

„To není nic platno, pane,“ řekl prodavač.

Když jsem pokročil ve své vrozené úslužnosti ke dveřím, bylo náhle zkažené, vřeštící děcko odvléčeno. „Jak jste to zařídil,“ tázal jsem se nedýchaje již tak volně.

„Kouzla!“ pravil prodavač pokynuv nedbale rukou a hle! Jiskry pestré a ohnivé vyletěly mu z prstů a zmizely ve stínu krámu!

„Říkal jste,“ pravil, obraceje se na Gipa, „než jste vešel do krámu, že byste si rád koupil onu skříňku: ‚Kup si mne a překvap své přátele.‘“

Gip s hrdinným úsilím odpověděl. „Ano“.

„Máte ji v kapse.“

A nakloniv se přes pult – měl vskutku neobyčejně dlouhé tělo vyňal mu tento úžasný člověk onen předmět obvyklým kouzelnickým způsobem z kapsy.

„Papír!“ řekl a vytáhl arch z prázdného klobouku na perách.

„Motouzi!“ a hle, z jeho úst stal se navíječ, z něhož táhl nekonečnou šňůrku; překouzl ji, když svázal balíček, a klubko, jak se mi zdálo, spolkl. Pak rozsvítil svíčku o nos břichomluvecké loutky, strčil si jeden prst, „který zrudl jako pečatní vosk“ do plamene a zapečetil balíček.

„Pak se mluvilo o ‚vejci, které zmizí,“ podotkl a vytáhl jedno z mé náprsní kapsy, zabalil je, a rovněž i „plačící dítě, jako živé“.

Podal jsem každý balíček, když byl hotov, Gipovi a on si je přitiskl na prsa.

Mluvil velmi málo, ale jeho oči byly výmluvny; stisk jeho rukou byl výmluvný. Byl hříčkou nevýslovných pocitů. Zde, víte, byla opravdivá kouzla.

S údivem jsem pak postřehl, že se cosi hýbá v mém klobouku.

Cosí měkkého a třepetavého. Vyklepal jsem to ven a rozčepýřený holub – nepochybně jeho spojenec – vypadl, běžel přes pult a zaskočil tuším do lepenkové krabice za tygrem z papírové hmoty.

„Hle, hle!“ řekl prodavač, bera mně obratně klobouk z ruky; „drzý pták a – na mou čest, snesl tu –“ Zatřásl mým kloboukem a vyklepal do natažené dlaně dvě vejce, mramorovou sošku, asi půl tuctu nezbytných skleněných koulí a pak vybíral z něho smačkaný a zkroucený papír, stále větší spousty, a po celou tu

dobu vykládal, jak si lidé nedbale kartáčují klobouky uvnitř, což je stejně nutno, jako zevně; mluvil sice zdvořile, ne však bez osobního ostří.

„Všemožné věci tam hromadí, pane... Ovšem, že nejste vy sám jediný... Skorem každý zákazník... Ke podivu, co vše lidé nosí s sebou...“

Rozvlněný papír rostl a kupil se na pultě výše, výše a výše, až skorem prodavače zakryl, takže nám za ním úplně zmizel. Avšak jeho hlas slyšeli jsme stále.

„Nikdo z nás neví, co pěkný zevnějšek lidské bytosti někdy v sobě skrývá. My všichni jsme pouhými vykartáčovanými vnějšky, obilnými hroby.“

Umlkl, jak by utál – právě tak, jako když zasáhnete sousedův gramofon dobře mířenou cihlou; utichlo šustění papíru a nikde ani hlásku...

„Jste již hotov s mým kloboukem,“ řekl jsem po přestávce.

Nikdo neodpovídal.

Zíral jsem na Gipa a on zíral na mne. Byly tam jenom naše znetvořené postavy v kouzelných zrcadlech, tvářící se velmi podivně, vážně a klidně...

„Myslím, že již půjdem,“ pravil jsem, „povíte mi, co to vše stojí?“

„Povídám,“ řekl jsem hlasitěji, „Chci účet! A můj klobouk, prosím!“

Jakési zasupění ozvalo se za papírovou kupou...

„Podívejme se za pult Gipe,“ řekl jsem, „dělá si z nás žerty.“

Vedl jsem Gipa kolem pokyvujícího tygra, a co myslíte, že bylo za pultem? Ani živé duše! Jen můj klobouk na podlaze a obyčejný kouzelnický bílý králík ostříhaných uší, zamyšlený a při tom hloupý a rozčuchaný, jak jen může kouzelnický králík vypadati. Zdvihl jsem svůj klobouk a králík mi odhupkal z cesty.

„Tatíčku,“ šeptal Gip, jakoby tísněn zlým svědomím.

„Co chceš, Gipe,“ tázal jsem se.

„Tenhle krám se mi líbí, tatíčku.“

„Mně také,“ řekl jsem si, „kdyby se pult nebyl roztáhl tak, že nám zahradil cestu ke dveřím.“

Na to jsem však Gipa neupozornil.

„Králíčku,“ pravil Gip, natahuje ruku k zvířeti, když cupalo kolem nás.

„Králíčku dej Gipovi kouzlo!“

A díval se ještě za ním, když se králík protlačoval dveřmi, kterých

jsem si jistě do té chvíle nevšiml. Dveře se pak otevřely, a muž, který měl jedno ucho větší než druhé opět se objevil. Ještě se usmíval, avšak jeho pohled, když se střetl s mým, prozrazoval radost s nádechem výsměchu.

„Přál byste si prohlédnouti naši výstavní síň, pane?“ pravil tváře se nevinně a přívětivě.

Gip zatáhl mne za prst kupředu. Pohlédl jsem na pult a setkal jsem se opět s prodavačovým zrakem. Pomyslíl jsem si, že tato kouzla jsou trochu příliš pravá!

„Nemáme příliš mnoho času,“ řekl jsem, ale z čista jasna octli jsme se ve výstavní síni, dříve než jsem mohl domluvit.

„Všechno zboží téže jakosti,“ pravil prodavač; mna si své ohebné ruce, „a to nejlepší. Máme zde jediné ryzí kouzla a vesměs zaručeně žertovná, dovolte, pane!“

Cítil jsem, že tahá za něco, co se drží mého rukávu a pak spatřil jsem, že drží malého svýječícího se, rudého čerta za ocas – stvořeníčko kousalo, kroutilo se a snažilo se ho chytiti za ruku – a on zahodil jej bez okolků za pult. Není pochyby, že to byla jen figurka z červené pryže, ale v této chvílce – –! A on si počíнал tak, jako by měl v ruce nějaký zpropadeně kousavý hmyz. Pohlédl jsem na Gipa, ale Gip se díval na kouzelného, houpacího koně. Byl jsem rád, že tuto příhodu neviděl.

„Prosím vás,“ šeptal jsem významně, pohlédnuv na Gipa a rudého čertíka. „Nemáte snad zde ještě více podobných věcí, není-li pravda?“

„To nebyl náš, nejspíše jste ho sám sem přinesl,“ řekl prodavač – také pološeptem a usmíval se zářivěji než kdy před tím. „Úžasno, co mi sem lidé nevědomky nanesou!“

A pak na Gipa „Vidíte zde něco, co by se vám líbilo?“ Bylo tam mnoho věcí, které se Gípu líbily.

Gip obrátil se k úžasnému prodavači s úctyplnou důvěrou.

„Tohle je kouzelný meč?“ tázal se.

„Kouzelný hrací meč, neohne se, nezlomí se, ani prsty nepořeže; kdo jej nosí, zvítězí ve všech bojích proti lidem, kterým ještě není osmnáct let. Od půl koruny do sedmi šilinků a sixpence podle velikosti. Tyto lepenkové štíty jsou pro mladistvé potulné rytíře a jsou velmi užitečné. Štít, který zachytí všechny rány, sedmimilové boty, přilba, jež činí neviditelným.“

„Oh, tatíčku!“ zavzlykal Gip.

Pokoušel jsem se doptati, co to stojí, avšak prodavač si mne nevyšiml. Uchvátil nyní Gipa; vylákal ho od mého prstu, rozložil před ním celou výstavu svých zpropadených zásob a nic ho nemohlo zastavit. A pak jsem spatřil s pocitem nedůvěry a s jakousi žárlivostí že se Gip drží za prst onoho člověka, jako se obyčejně držívá za můj.

Není pochyby, že onen chlapík je zajímavý, uvažoval jsem, a že má spousty zboží, zajímavého a šalebného, skutečně velmi žertovného, avšak přece

--

Putoval jsem za nimi, mluvil velmi málo, nespouštěje z očí vábivého chlapíka. Konečně, Gip se bavil a není pochyby až přijde čas, že budeme moci zcela snadno odejít.

Byla to dlouhá rozlehlá místnost, ona výstavní síň. Sloupová chodba plná stojanů, od níž vedly klenuté chodby do jiných oddělení, kde se klátili prapodivní krámští a civěli na nás, a kde stála šalebná zrcadla a záclony. Opravdu byla tak klamavá, že jsem okamžitě nebyl s to poznati dveře, kterými jsme přišli.

Obchodník ukazoval Gipovi kouzelné vlaky, které se po hybovaly bez páry a bez hodinového stroje, jakmile jste jen posunuli signály, a pak několik velmi vzácných krabic vojáků, kteří všichni rázem ožili, jakmile jste sňali víko a řekli – Já sám nemám příliš jemný sluch a byl to zvuk k nevyslovení. Avšak Gip – má sluch po své matce – pochytil to okamžitě.

„Výborně,“ řekl prodavač, ukládaje mužstvo bez okolků opět do krabice a podal jí Gipovi.

„Nuže!“ pravil obchodník a ve mžiku Gip je zase všechny vzkřísil.

„Vezmete si tuto krabici?“ tázal se prodavač.

„Vezmeme si ji,“ odpověděl jsem, „nebudete-li počítati nám její plnou cenu. V tomto případě musel bych býti trustovým králem --

„Panečku! kdežpak“, a prodavač smetl drobné mužstvo opět do krabice, zavřel víko, zamával krabicí ve vzduchu a hned tu byla v hnědém papíře svázaná a – s Gipovým plným jménem a adresou na obalu!

Obchodník smál se mému úžasu.

„To je opravdivé kouzelnictví!“ řekl „žádný klam, vše skutečné!“

„Je to trochu příliš skutečné pro můj vkus,“ řekl jsem opět.

Potom ukazoval Gipovi kousky, zvláštní kousky a ještě zvlášt-nější způsoby, jak je prováděti. Vykládal, obracel je na ruby a můj drahý, malý chlapíček kýval čilou hlavičkou a tvářil se co nejrozumněji.

Nedával jsem tak pozor, jak bych byl mohl.

„Hej, presto!“ pravil kupec, kouzelník a na to ozvalo se hochovo jasné, útlé „Hej, presto!“

Ale já zabýval jsem se jinými věcmi. Nemohl jsem se zbaviti pocitu, jak strašlivě podivná byla tato místnost. Cosi podivného tkvělo mi na ozdobách na stropě, na podlaze, na židlích tu a tam rozestavených. Kdykoliv jsem se ohlédl, měl jsem podivný pocit, že židle od-skakují, pobíhají a hrají si potichu na sedanou babu za mými zády.

Na římse byla závitková ozdoba z masek – až příliš výrazných, byly-li opravdu ze sádry –

Má pozornost byla pak náhle upoutána jedním prazvláštne vypadajícím krámským. Stál trochu stranou a patrně nepozoroval mou přítomnost – viděl jsem pod klenbou asi tři čtvrtě jeho postavy, naklánějící se nad kupou hraček – opíral se lenivě o pilíř, ušklibaje se nejhroznějším způsobem. Strašlivé zejména bylo, co tropil se svým nosem. Choval se právě tak, jako by mu byla dlouhá chvíle a chtěl se pobaviti. Napřed měl malý bambulovitý nos, který se pak náhle roztáhl jako dalekohled, prodlužoval se a úžil stále více, až se podobal dlouhému, rudému, ohebnému biči. Jaká byla to příšera! Mával jím a mrskal před sebe jako rybář prutem.

Mou první myšlenkou bylo, že ho Gip nesmí viděti. Obrátil jsem se, a Gip tam stál úplně zaujat prodavačem a netuše nic zlého; šeptali si spolu a dívali se na mne. Gip stál na stoličce a prodavač držel veliký buben v ruce.

„Na schovávanou, tatíčku,“ zvolal Gip, „hledej!“

A než jsem mohl co učiniti, abych tomu zabránil, obchodník překlopil ho velikým bubnem.

Ihned jsem věděl, co se stalo.

„Sejměte to,“ volal jsem, „okamžitě! Poděsíte hochu. Zdvihněte to!“

Prodavač nestejných uší učinil tak beze slova a obrátil veliký válec ke mně, aby mi ukázal, že je prázdný. A na stoličce nebylo nikoho. V této chvílce, že můj hoch úplně zmizel...?

Znáte snad onen nemilý pocit, který vás přepadá jako ruka z neviditelná a stiská vám srdce. Připraví vás o obvyklou rozvahu, zanechá vás v napětí a zamýšlení; nejednáte pak ani zdlouhavě ani chvatně, necítíte ani úzkost ani bázeň. Tak bylo mně.

Přistoupil jsem ke šklebícímu se prodavači a odkopl jsem jeho stoličku.

„Zanechte těchto hloupostí,“ řekl jsem. „Kde je můj hoch?“

„Vidíte,“ odpověděl stále ukazuje vnitřek bubnu. „Není zde klamu

– –“

Natáhl jsem ruku, abych ho chytil a on se mi uhnul obratným pohybem. Rozehnal jsem se znova, on se obrátil ode mne a tlačil se do dveří, aby utekl.

„Stůjte!“ řekl jsem a on se smál na ústupu.

Skočil jsem po něm – do úplné tmy.

Bác!

„Pro pána krále! Neviděl jsem, že přicházíte, pane!“

Byl jsem v Regent-Streetu a vrazil jsem do slušně oděného dělníka; asi krok ode mne, poněkud zmaten sám nad sebou, stál Gip.

Omluvil jsem se zběžně, načež Gip se obrátil a přicházel s jasným úsměvem, jako bych já se mu na chvíli ztratil.

A nesl čtyry balíčky v ruce!

Okamžitě pojistil si držení mého prstu.

Chvíli jsem byl ve značných rozpacích. Rozhlížel jsem se, abych našel dveře kouzelného krámu a hle, nebylo jich tam! Nebylo tam dveří ani krámu; nic než obyčejný pilíř mezi obrazářským krámem a výkladem, kde pobíhala kuřata...

Učinil jsem to jediné, co jsem v tomto zmatku mohl učiniti. Postoupil jsem přímo na kraj chodníku a zakýval na drožku.

„Povezeme se,“ volal Gip hlasem svrchované radosti.

Pomohl jsem mu dovnitř, stěží vzpomněl si na adresu a vstoupil jsem také do vozu. Ucítil jsem cosi nezvyklého v kapse u šosu, ohmatal jsem to a shledal, že je to skleněná koule. S nevrlym výrazem odhodil jsem ji na ulici.

Gip neříkal nic.

Dlouhou dobu nikdo z nás nepromluvil.

„Tatínku,“ pravil Gip konečně, „to byl pěkný krám!“

Tím připomněl mi záhadu, jak na to vše pohlíží. Na pohled byl úplně bez úrazu, po té stránce nebylo obavy. Nebylo na něm ani jizvy, ani nebyl zmaten, byl jen strašlivě uspokojen odpolední zábavou, a v rukou držel čtyry balíčky.

Zpropadeně, co pak je asi v nich?

„Hm,“ řekl jsem, „malí hoši nemohou chodit do takových krámů každého dne.“

Přijal to se svým obvyklým stoicismem a na chvíli jsem litoval, že jsem jeho otcem a ne jeho matkou, abych ho mohl znenadání zde coram publico v naší drožce zlíbat. Konečně, pomyslil jsem si, nedopadlo to tak špatně.

Ale teprve když jsme otevřeli balíčky, počal jsem se opravdu uklidňovat. Ve třech z nich byli samí vojáci, zcela obyčejní olovění vojáci, ale tak dobře vyrobeni, že Gip úplně zapomněl, že původně ty to balíčky byly kouzelnickým zbožím jedině pravého druhu; a ve čtvrtém bylo kotě, živé, bílé koťátko výborného zdraví, žaludku a chování.

Při rozbalování se mi na čas ulevilo. Obcházel jsem dětský pokoj ani nevím již, jak dlouho...

To se stalo před šesti měsíci. Teprve nyní počínám věřit, že je vše v pořádku. Kotě má jen ony kouzelné vlastnosti, jimiž se vyznačuji všechna koťata, a vojáci zdají se býti tak statnou četou, jak si jen kterýkoli plukovník může přát. A Gip – –?

Rozumný otec pochopí, že s Gipem nutno zacházeti opatrně.

Ale jednoho dne pokusil jsem se dokonce o toto: Řekl jsem, „Jak by se ti líbilo, kdyby tví vojáci ožili, Gipe, a dali se sami od sebe na pochod?“

„Vždyť chodí!“ řekl Gip, „jen když řeknu slovo, které znám, dříve než otevru víčko.“

„Tak oni tedy chodí sami?“

„Ovšem, tatínku, neměl bych je ani rád, kdyby to nedovedli.“

Neprojevilo jsem ani stínu nevhodného údivu a od té doby použil jsem několikrát příležitosti, abych ho znenadání překvapil, když vojáci byli na pochodu, ale nikdy jsem nezpozoroval, že by tropili jakákoli kouzla... Je to tak nesnadno povědět.

Jde také o finanční otázku. Mám nevyléčitelný zvyk, platit účty.

Prošel jsem Regent-Streetem několikrát hledaje onen krám. Nabývám opravdu přesvědčení, že v této věci nemohu si nic vytýkat; a poněvadž Gipova jméno a adresa jsou v onom krámu známy, mohu zcela dobře přenechat oněm lidem, ať je to kdokoli, aby poslali svůj účet, až uznají za vhodné.

JIMMY GOGLES, BŮH

„Každý nemůže říci, že byl bohem,“ pravil opálený muž. „Mně se to však přihodilo. Mezi jiným.“ Dal jsem najevo, že si vážím jeho blahosklonnosti. „Potom již nezbude člověku mnoho ctižádosti, neníli pravda,“ pravil opálený muž.

„Byl jsem jedním z lidí, kteří byli zachráněni z Pionýra Oceánu.

Panečku! Jak čas utíká. Už je tomu dvacet let. Pochybuji, že ještě něco víte o Pionýru Oceánu?“

Jméno bylo mi známo a já snažil jsem si vzpomenouti, kdy a kde jsem je četl. Pionýr Oceánu? „Bylo to něco o zlatém prachu,“ řekl jsem nazdařbůh, „ale přesně – –“

„Tak jest,“ pravil. „V ohavně malém průplavu, kde neměl ničeho na práci – uhýbal se pirátům. Bylo to před tím, než je důkladně zpražili. A byly tam sopky, nebo cosi podobného, a všechny skály byly rozervány. Jsou místa u Soony, kde musíte se pěkně držeti podle skal, abyste viděli, jak se zahýbají. Než byste byl rozdál hru karet, loď byla pod vodou v hloubce dvaceti nití s nákladem zlata v ceně padesáti tisíc liber jak se pravilo, ve všech možných formách.“

„Přežil to někdo?“

„Tři!“

„Vzpomínám si nyní na ten případ,“ řekl jsem. „Šlo o za chránění nákladu – –“

Avšak při slovu zachránění opálený muž vyrazil ze sebe spoustu řečí tak neslýchaně strašlivých, že sem se v úděsu zarazil. Proklínal čím dál, tím hůře, avšak probral se z toho zkrátka.

„Odpusťte,“ pravil, „ale – zachraňování!“ Naklonil se ke mně.

„Byl jsem při té mele,“ pravil.

„Pokoušel jsem se zbohatnouti a zatím stal jsem se bohem. Mám své slabé stránky – –“

„To se nestává denně, aby člověk byl bohem,“ řekl opálený muž, a chvíli pronášel takovéto jadrné pravdy, z nichž jsem se však ničeho nedověděl. Konečně se zase vrátil ke své příhodě.

„Byl jsem tam já,“ vyprávěl opálený muž, „námořník jménem Jacobs

a Always, kormidelník Pionýra Oceánu. A tento dal podnět k našemu podniku. Pamatuji se na něj dosud, jak byl s námi v onom veselém člunu a vnukl nám tento nápad jedinou větou. Dávati popudy bylo jeho podivuhodně silnou stránkou.

„Bylo čtyřicet tisíc liber na oné lodi,“ řekl Always, „a já jediný mohu říci, kde se potopila.“

Nebylo třeba mnoho rozumu, abychom se domyslili ostatního. A on byl vůdcem od začátku až do konce. Opatřil Sanderse a jejich brigu; byli to bratři a briga jmenovala se Pýcha Banye. On koupil potápěcí oděv, opotřebovaný, s přístrojem na stlačený vzduch místo čerpadla. Byl by se i potápěl, kdyby nebyl každé potopení odstonal.

A zachraňovací mužstvo lopotilo se podle mapy, kterou jim s největší vážností pověsil na nos, na Starr-Race, stodvacet mil od nás.

Mohu vám říci, že na oné brize byla veselá cháaska; žerty, pití a skvělé naděje po celou dobu. Vše se zdálo tak pěkné, snadné a jednoduché. A vykládali jsme si, jak si vede ono druhé mužstvo, praví zachraňovatelé, kteří začali dva dny před námi, až nás z toho na straně píchalo. Jídali jsme všichni spolu v kabině Sandersů bylo to zvláštní mužstvo, samí důstojníci a žánní vojáci a tam stál také potápěčský oblek, čekaje až na něj dojde. Mladý Sanders byl žertovný chlapík, a také dojista bylo cosi směšného na veliké a kulaté hlavě a ztrnulém pohledu oné kukly, a to bylo předmětem jeho žertů. Dal mu jméno Jimmy Goggles a mluvil s ním, jako by byl křesťanem. Ptal se ho, je-li ženat; jak se má paní Gogglesová a všichni malá Goggle sátka. Bylo to k popukání. A každého dne pili jsme všichni rum na zdraví Jimmyho Gogglesa. Vyšroubovali mu oči, vlili do něho sklenici rumu, až místo onoho protivného zápachu nepromokavých látek voněl uvnitř pěkně jako bečka rumu. Byly to tehdy veselé časy; věřte mi – a z ubohých chlapíků nikdo netušil, co je očekává.

Nechtěli jsme zmařiti své vyhlídky nijakým hloupým spěchem, rozumíte, a celý den trvalo, než jsme se prosonovali na místo, kde se potopil Pionýr Oceánu, právě mezi dvěma útesy šedých skal, lávových to stěn, které se zvedaly na blízku z vody. Abychom mohli bezpečně zakotviti, bylo nutno po odjeti asi půlmíle, a ztrhla se hrozná hádka o to, kdo má zůstat na palubě.

A loď ležela právě tam, kde se potopila, tak že bylo zcela zřetelně viděti vrcholky stěžňů, které dosud stály. Hádka skončila tím, že všichni vstoupili

do člunu. V pátek ráno sestoupil jsem v potápěčském obleku, hned jak se rozbřeslo.

Bylo to překvapení! Jako bych to měl dosud před očima. Kolem nás byla prapodivná krajina. Právě svítalo. Naši lidé si myslí, že v tropech je všude plochý břeh, palmové stromy a příboj, pozdrav je pánbůh! V těchto končinách, na příklad, nebylo docela nic takového.

Ani to nebyly obyčejné skály, podemleté vlnami; nýbrž velké křivolaké břehy podobné kupám popela z železáren. Dole zelený sliz či kal, nahoře trnité křoviny, kde se něco tu a tam třepetal. A voda byla klidná a čistá jako sklo, odrážela jakýsi špinavě šedivý odlesk; po ní rozpínalo se ohnivě rudé, nehybné býlí, ve kterém se plavila a míhala vodní zvěř. A v dálce za roklemi, zálivy a kopci bylo viděti les na stráni, který vyrostl znova po lijáku ohně a popela posledního výbuchu. A na druhé straně také les a z toho všeho vyčníval nějaký – jak se to jmenuje? – amfiteátr černého a narudlého popela a mezi tím tvořilo tam moře záliv.

Jak povídám, právě se rozednívalo. Všechno bylo ještě bez barvy, a po celém průplavu nebylo mimo nás po lidské bytosti ani vidu.

Jen Pýcha Banye ležela za skalisky směrem k moři.

Po lidské bytosti ani vidu,“ opakoval a odmlčel se. „Nemám ani nejmenšího tušení, kde se tam vzali. Cítili jsme se tak bezpeční ve své samotě, že se ubohý mladý Sanders dal do zpěvu. Já měl na sobě Jimmyho Gogglesa mimo přílbu.

„Buď kliden,“ povídá Always, „zde je její stěžej.“ A jen jsem se po očku podíval přes zábradlí, přidržel jsem se a málem bych byl vypadl, když starý Sanders otočil loď. Když zašroubovali kuklu a vše bylo v pořádku, zavřel jsem otvor vzduchové nádrže, abych se mohl ponořit, skočil jsem přes palubu nohama napřed – neboť jsme neměli žebříku. Opustil jsem nahnutý člun. Všichni zírali do vody za mnou, když se má hlava potápěla do býlí a tmy, která obklopovala stožár. Domnívám se, že nikdo, ani nejopatrnější člověk na světě, nebyl by pochyboval, že nemůže býti pustějšího zákoutí. Páchlo samotou.

Musíte ovšem uvážiti, že jsem byl v potápění nováčkem. Nikdo z nás nebyl potápěčem. Dlouho jsme se mořili s oním ústrojem, než jsme poznali, jak se s ním zachází, A tohle byl můj první pokus. Je to podivné.

Bolejí při tom strašlivě uši. Nevím, zda jste si kdy ublížil při zívání nebo kýčání, ale tlačí to zrovna tak, jenže desetkrát hůře. A bolest nad obočím

zde – píchání a pocit jako při chřipce. V plicích a vnitřnostech také vám při tom není dvakrát dobře. Nemůžete otočit hlavu, abyste se podíval, co se děje nad vámi, a nemůžete pohlédnouti, co se děje u vašich nohou, leda že se celý ohnete a to bolí. A když jsem byl hlouběji, octnul jsem se ve tmě, nehledě ani na černý popel a bahno, které tvořilo dno. Bylo mi, tak říkajíc, jako bych se vracel ze svítání do noci.

Stěžeň trčel ze tmy jako přízrak. Pak setkal jsem se s hejnem ryb, prošel jsem spleti rudé mořské trávy, načež s dutým úderem dopadl jsem na palubu Pionýra Oceánu. Ryby, které se tam krmily na mrtvolách, vznesly se kolem mne jako hejno much ze silničních odpadků v létě.

Vpustil jsem si trochu stlačeného vzduchu, neboť šaty byly trochu tlusté a zapáchaly kaučukem, přes to, že byly nasáklé rumem, a stanul jsem, abych se zotavil. Zde dole bylo citelné chladno, jež mně trochu pomohlo snášeti dusno.

Když se mně ulevilo, rozhlížel jsem se kolem sebe. Byl to neobyčejný pohled. I světlo bylo nevídané; jakýsi narudlý soumrak, způsobený chumáči mořské trávy, jež se zmítaly po obou stranách lodě.

A vysoko nad hlavou měsíčná, temně zelená modř. Paluba lodi, mimo nepatrného stupně ke kom pasu ležela vodorovně a černala se v mořské trávě, a příď lodi ztrácela se v temné noci.

Na palubě nebylo mrtvol, ležely, tuším, většinou v trávě podle lodi; avšak později nalezl jsem dvě kostry v kabině pro cestující, které tam smrt překvapila. Bylo to podivný pocit, když jsem stál na oné palubě a poznával to vše kus po kuse; místo u zábradlí kde jsem si rád pokušoval při měsíčku, koutek, kde starý jakýsi chlapík ze Sidneye flirtoval se vdovou, kterou jsme měli na palubě. Ještě před měsícem to byl párek příjemných lidí, a teď už byste nenašli na nich obou potravu ani pro nejmenšího kraba.

Míval jsem vždy takové filosofické chvílky a mohu říci, že jsem strávil skoro celých pět minut v takových úvahách, než jsem sešel dolů, abych vyhledal místo, kde byl složen onen prokletý prach. Byla to zdlouhavá práce; většinou musil jsem si nahmatávat cestu nepro-niknutelnou tmou, v níž kmitaly se šalebné modravé záblesky. Kolem mne se něco stále hemžilo, tu něco ůtklo o sklo, tu mne zase něco štíplo do nohy. Patrně krabové. Odkopl jsem rozbředlou hmotu, s kterou jsem si nevěděl rady, shýbl jsem se a zvedl cosi hrbolatého a hrotivého. Co myslíte, že to bylo? – Páteř! Pro kosti jsem nikdy neměl zvláštního

porozumění. Pojednali jsme o svém podniku hezky dopodrobna, a Always věděl dobře, kde náklad byl složen. Také jsem jej našel. Pozvedl jsem jednu bednu na konci o několik palců.“

Odměl se.

„Pozvedl jsem ji,“ pravil, „skorem takhle vysoko. Za čtyřicet tisíc liber čistého zlata! „Zlato!“ křičel jsem pod svojí přílbou tak jásavě, že se mi z toho rozbolely uši.

Bylo mně však již proklatě horko a mdlo. Byl jsem dole jistě pětadvacet minut, ne-li více – a myslel jsem si, že je toho prozatím dosti.

Vystupoval jsem nahoru, a když mé oči byly právě v stejné rovině s palubou, veliký krab uskočil jaksi potřeštěně a skutálel se na stranu. Nahnal mně notně strachu. Stanul jsem na palubě, zavřel nádržku za přílbou, aby se nahromadil vzduch, který by mne vynesl nahoru, když jsem zaslechl shora jakési údery, jako by někdo tloukl do vody jedním veslem; nepodíval jsem se však nahoru. Domníval jsem se, že mi dávají znamení, abych vystoupil.

A pak něco spadlo vedle mne, něco těžkého a zarazilo se to na lodním pažení – uvázlo to a chvělo se v lodním pažení. Přihlédl jsem a byl to dlouhý nůž, který jsem vídal u malého Sanderse. Pomyslím si, upustil ho a nadával jsem mu nejrozmanitějších hlupáků – neboť mne mohl vážně poranit – ještě když jsem se zvedal a vznášel k dennímu světlu.

Právě když jsem byl ve výši vrchních rahen Pionýra Oceánu, báb, narazil jsem na padající předmět a bota udeřila mne do přílby. A pak něco jiného, strašlivě se svíjejícího. Ať to bylo cokoli, padlo mi to na hlavu velkou vahou, tlouklo se to. a zmítalo. Byl bych si myslil, že je to ohromná sepie nebo nějaká nestvůra, kdyby to bylo nemělo boty. Avšak sepie nenosí boty. To se vše odbylo ovšem v okamžiku.

Cítil jsem že opět klesám, rozhodil jsem ruce, abych se udržel rovně, ona hmota se se mne smekla, padala dolů a já vystupoval –“

Odměl se.

„Spatřil jsem tvář mladého Sanderse nad obnaženým temným ramenem a oštěp proklavší mu hrdlo. Z úst a šíje jako by mu tryskaly růžové obláčky do vody. A ponořovali se hlouběji tisknouce jeden druhého, a převraceli se; oba šli tak daleko, že již toho nemohli nechat a v příští chvíli narazila má přílba do něčeho, div se neroztříštila. Byla to černošská canoe. Byli tam černoši! Dvě plné canoe.

Byly to veselé chvílky, není-li pravda? Always spadl přes palubu, proboden třemi oštěpy, nohy tří neb čtyř černých chlapů kopalý kolem mne ve vodě. Neviděl jsem mnoho, ale postřehl jsem, že jsme dohráli. Stiskl jsem mocně záklopku a bublaje, spustil jsem se za ubohým Alwaysem, uděšen a postrašen, jak jen si můžete představit.

Minul jsem mladého Sanderse a černocho, kteří opět stoupali a dosud poněkud zápasili, a příští chvíli stál jsem opět v šeru na palubě Pionýra Oceánu.

Pane! pomyslí si, to je rejže! černoši? Zprvu neviděl jsem jiné vyhlídky, než zadušení dole nebo probodnutí nahore. Neměl jsem přesného pojmu o tom, kolik vzduchu mně zbývá, ale nemyslel jsem si, že s ním dole příliš dlouho vystačím. Bylo mně horko, hlava mně třeštila, nehledě ani na to, že jsem se tetelil strachy. S těmi pekelnými domorodci, špinavými Papuánci, jsme nepočítali. Na tomto místě vystoupiti se nedoporučovalo, něco bylo však třeba učiniti. Bez dlouhého uvažování přelezl jsem bok brigy, pustil se mezi mořskou trávou a spěchal jsem odtud tmou, jak jen rychle jsem mohl. Jen jednou jsem se zastavil, poklekl, stočil usilovně hlavu v přílbě a pohlédl jsem nahoru. Nade mnou bylo vše neobyčejně modrozelené; obě canoe i člun zdály se velmi malé a vzdálené a tvořily skupinu podobnou nepovedenému H. Bylo mně úzko, když jsem se na to díval a pomyslel, co znamená kývání a houpání oněch tří lodí.

Bylo to asi nejhorších deset minut, které jsem kdy zažil. Klopýtal jsem ve tmách – strašlivě mne dusilo, jako bych byl pohřben v písku, a bolest tísnila mne na prsou. Zmíral jsem strachy a nedýchal jsem nic, než zápach rumu a kaučuku. Panečku! Za chvílku jsem pozoroval, že stoupám po příkrém svahu. Pohlédl jsem podruhé nahoru, jsou-li dosud viděti canoe a čluny, a šel dále. Když jsem byl asi na stopu od hladiny, zastavil jsem se a snažil se shlédnouti, co se děje.

Nebylo však nic viděti než odraz dna. A pak vystrčil jsem hlavu jakoby ze zrcadla.

Hned, jakmile jsem měl oči nad vodou, spatřil jsem, že se blížím ke břehu blízko lesa. Rozhlédl jsem se, avšak domorodci a briga byli zakryti velkou homolovitou hromadou nakupené lávy. Vrozená hloupost mne svedla k tomu, abych se dal do běhu k lesu. Nesňal jsem helmy, uvolnil jsem jen jedno okénko, a když jsem chvíli lapał po vzduchu, vystoupil jsem z vody. Stěží si můžete představit, jak čistý a lehký byl mi vzduch.

Ovšem máte-li čtyry palce olova na podešvích, hlavu v měděné

kukli, veliké jako kopací míč, a byl-li jste pětadvacet minut pod vodou, nezlomíte žádný běhounský rekord. Běžel jsme jako orač do díla. V půl cestě ke stromům spatřil jsem, že mi jde vstříc přes tucet černochoů, užaslých a civících.

Bylo mi, jako když hrom do mne udeří; a nadal jsem si největších hlupáků na světě. Utéci zpátky do vody – to by se mně povedlo asi jako převrácené želvě. Zašrouboval jsem opět okénko, abych aspoň ruce měl volné a čekal jsem na ně. Nezbyvalo nic jiného.

Jim se však nechtělo příliš do předu. Počal jsem tušit proč.

„Jimmy Gogglesi,“ povídám si, „to působí tvá krása.“ Začal jsem být trochu lehkomyšlným, tuším, účinkem všech těchto zažitých nebezpečí a změny vzdušného tlaku.

„Na koho to civíte?“ ptám se, jako by mne mohli divoši slyšeti.

„Zač mne pokládáte? Ať visím, nepřipravím-li vám pořádnou podívanou!“ řekl jsem, odšrouboval výpustnou klapku a vypustil stlačený vzduch z nádrže, až jsem se nadmul jako nafouklá žába. Bylo, to dojísta prostě imponentní. Ať se propadnu, jestliže učinili krok dále.

A náhle jeden po druhém padal na ruce a na kolena. Nevěděli, co si mají o mne myslet a proto si počínali zvláště zdvořile, což bylo od nich náramně moudré a rozumné. Měl jsem sto chutí se obrátit k moři a vzítí nohy na ramena, ale co bych si tam byl počal? O krok zpátky a byl bych je měl na krku. A z čirého zoufalství pustil jsem se po břehu k nim. Šel jsem těžkým krokem a rozháněl se důstojně nadmutýma rukama. Ale dušička ve mně byla malá.

Nic však nepomůže člověku tak z nesnázi jako rázné vystoupení – to jsem poznal – před tím i po tom. Lidé jako my, kteří známe potápěcí obleky od dětství, stěží si dovedeme představití účinek jejich, na prostoduchého divocha. Několik z těchto černochoů dalo se prostě na útěk a ostatní počali si v největším spěchu otloukati mozkovice o zem. A já šel dál, pomalu, slavnostně, nevinně a opatrně, jak pokrývač při práci. Bylo patrné, že mne pokládají za něco ohromného.

Pak jeden vyskočil a ukazoval, čině na mne podivné posunky, a ostatní pozorovali střídavě mne a cosi na moři.

„O co jde?“ řekl jsem.

Obrátil jsem se zvolna, dbaje své důstojnosti, a vidím, jak sem zahýbá ubohá stará Pýcha Banye vlečená dvěma canoemi. Při pohledu na ni bylo mně důkladně nevoľno. Ale oni zřejmě očekávali nějaký projev poznání, a proto

zamával jsem rukama, jako bych chtěl říci, že se mne to netýká. A pak jsem se obrátil a vykračoval jsem si opět k lesu. Při tom modlil jsem se jako blázen a pamatuji se, že jsem opakoval ustavičně: „Pane Bože, vysvoboď mne z toho! Pane Bože, vysvoboď mne z toho!“ Jen hlupák, který nepoznal nebezpečí, může se vysmívati modlitbě.

Avšak tito černoši nedopustili, abych jim odešel. Klaněli se a tančili okolo mne a jaksi mne donutili, abych se dal stezkou, která vedla mezi stromy. Bylo jasno, že mne nepokládají za britského občana, ať už si o mne myslí cokoliv, a pokud mne se týkalo, byl jsem nejméně dychtiv, abych se hlásil ke své staré vlasti.

„Snad tomu neuvěříte, neznáte-li zvyky divochů, avšak tito zanedbaní, nevědomí tvorové zavedli mne rovnou ke svému chrámu a představili mně tam nějakému pitomému starému černému balvanu.

Zatím jsem počínal chápati hloubku jejich nevědomosti a hned, jakmile jsem popatřil na ono božství, byl jsem doma. Jal jsem se z hluboka houkati „vau – vau –“, protahuje každý zvuk. Mával jsem rukama a pak velmi zvolna a obřadně převrátil jsem jejich modlu na stranu a sedl jsem si na ni. Již jsem měl svrchovaně zapotřebí, abych se posadil, neboť potápěčský oblek není příliš vhodným šatem do tropů. Zarazil se v nich, dech, jak jsem pozoroval, když jsem se posadil na jejich bůžka, ale netrvalo ani minutu, vzpamatovali se a jali se mně horlivě klaněti. A mohu vám říci, že se mně trochu ulevilo, když jsem viděl, že to tak dobře dopadlo, přes to, že mne ramena a nohy tlačily.

„Z jedné věci měl jsem však strach, a to, co si chlapíci z kanoé pomyslí, až se vrátí. Jestliže mne viděli ve člunu, než jsem se potopil, a bez přílby – možná, že celou noc nás tajně stopovali – budou nejspíše jiného názoru, než ostatní. Byl jsem to důkladně v úzkých po dobu, jež se mi zdála nekonečnou, než jsem zaslechl povyk návratu.

„Ti to však spolkli, celá prokletá vesnice to spolkla. A za to, že jsem tam seděl ztrnule a vážně, hraje si, jak jen jsem uměl, na ony sedící egyptské sochy, jak se malují, mohl jsem se konečně upokojiti, že jsem z toho vyvázl. Stěží si představíte, co to znamenalo v tom vedru a puchu. Myslím, že nikdo z nich netušil, že uvnitř vězí člověk. Byl jsem dojisty jen podivuhodným koženým bůžkem, který vystoupil z vody a přinesl jim štěstí. Ale ta únava! vedro! pekelné dusno! zápach kaučuku a rumu! A jaký řev! Zapálili čoudivý oheň na lávové desce, která ležela přede mnou. Přinesli tam spoustu krvavých odpadků

– nejhorší části toho, na čem opodál pohodovali – bestie a spálili to vše na mou počest. Začínal jsem poněkud hladověti, ale chápu nyní, proč bohové dovedou se obejít bez jídla, mají-li kolem sebe vůni spálených obětí. Přinesli také hromadu věcí, které sebrali v brize, a mezi jiným, což s úlevou jsem pozoroval, jakousi pneumatickou pumpu, které se užívalo k stlačování vzduchu; potom přišlo hejno chlapíků a děvčat a tančilo kolem mne nějaký ohavný tanec.

Různí lidé mají různé způsoby, jimiž projevují svou úctu. Kdybych byl měl topírko, byl bych se do nich pustil – tak mne rozzuřili.

Po tu celou dobu seděl jsem ztuhle jako ve společnosti, nevěda, co bych lepšího počal. A konečně, když nastala noc a ohrazené místo před modlou příliš setmělo pro jejich vkus – víte, že všichni tihle divoši se bojí tmy – vyrazil jsem jakési „můů“, oni zapálili ohně opodál a nechali mne na pokoji v temnu mé chýšky, takže jsem mohl odšroubovati trochu svá okénka, přemýšleti o svých příhodách a cítiti se nešťastným, jak mi bylo libo. A pane! Bylo mi prabídně!

Byl jsem sláb, hladov a mozek můj se namáhal jak brouk napíchnutý na špendlíku – strašlivá činnost a na konec žádný výsledek.

Točilo se to neustále do kolečka. Bylo mi líto soudruhů; ovšem byli to hrozní pijáci, nezasluhovali však takového osudu; a mladý Sanders s oštěpem v hrdle nechtěl mně sejíti s myslí. A pak tu byl poklad potopený v Pionýru Oceánu, a úvahy o tom, jak se ho zmocniti, kam ho bezpečněji uschovati, jak uniknouti a pro něj se vrátiti? A měl jsem starost, kde seženu něco k jídlu. Pravím vám, byla to pěkná míchanina. Báł jsem se žádati posunky o pokrm, abych se nechoval příliš po lidsku, a proto jsem tam seděl a hladověl skorem až do svítání. Vesnice se pak poněkud utišila, já nemohl to již déle vydržeti, vyšel jsem a sebral nádobu čehosi podobného artyčokům a trochu kyselého mléka. Co mi z toho zbylo, odložil jsem mezi ostatní oběti, abych jim naznačil, co mi chutná.

A ráno přišli mne uctívati; našli mne sedícího upiatě a vznešeně na sesazeném bohu, právě tak, jak mne tam nechali přes noc. Opíral jsem se zády o prostřední sloup chaty a ve skutečnosti jsem spal.

A tak stal jsem se bohem mezi pohany – falešným a rouhavým bohem, není pochyby, ale člověk nemůže si vždycky vybíratí.

Nu, nechci se vychloubatí, a přeceňovati své zásluhy, které jsem si získal jako bůh, ale musím přiznati, že pokud jsem byl těmto lidem bohem, měli neobyčejné úspěchy. Neříkám, rozumíte, že jsem byl toho příčinou.

Vyhráli bitvu s jiným kmenem – dostal jsem spoustu obětí, do

nichž se mně nechtělo – měli podivuhodný zdar při lovu ryb, jejich žeň byla neobyčejně dobrá a zajetí brigy pokládali za dobrodiní, které já jsem jim prokázal. Musím říci, že to nebyl nepatrný výsledek pro úplného nováčka. Sotva mi to asi uvěříte, byl jsem však kmenovým bohem těchto odporných divochů skorem čtyři měsíce...

Co jiného jsem mohl počítí, člověče? Ale nenosil jsem po celý čas potápěčský oblek. Přiměl jsem je, aby mně zřídili jakýsi svatostánek. A bylo třeba hodně času k tomu, než pochopili, co na nich žádám. Vskutku, bylo velmi obtížno vysvětliti jim, co si přeji, a nemohl jsem se tak snížit, abych mluvil lámaně jejich řečí – i kdybych ji byl vůbec znal – a nesměl jsem příliš zneužívatí posunků. Kreslil jsem jim proto obrazy do písku, sedal vedle nich a řval na ně jako divý. Někdy provedli, co jsem si přál, úplně správně, jindy to udělali špatně. Ale vždycky byli opravdu velmi ochotní. A zatím jsem hloubal, jak vyvážnouti z této motanice.“

Každé noci před svítáním vycházival jsem si v plném odění na místo, odkud bylo viděti průplav, kde ležel potopen Pionýr Oceánu.

A jednou dokonce za měsíčné noci pokoušel jsem se k němu dostatí, avšak mořská tráva, úskalí a tma mně to úplně překazily. Došel jsem zpátky teprve za bílého dne a tehdy potkal jsem všechny ony hloupé černochoy na břehu, modlíci se, aby se jim mořský bůh vrátil. Byl jsem tak rozzloben a utýrán tímto klopotným hledáním a nezdarem, že bych byl nejraději spohlavkoval všechny jejich pitomé hlavy, když začli kolem mne výskati. Na mou věru, nemám rád tolik obřadností.

A pak přišel misionář. Bylo odpoledne, já seděl v celé slávě na vnějším nádvoří svého chrámu a hověl si na tom jejich starém, černém kamenu, když se objevil.

Slyšel jsem venku povyk, štěbetání a pak jeho slova, promlouvaná k tlumočnicku.

„Uctívají pařezy a kameny,“ pravil a věděl jsem okamžitě, co se děje. Pro pohodlí měl jsem jedno okénko otevřené a na ráz bez rozmyšlení jsem mu odpověděl.

„Pařezy a kameny,“ povídám, „jen pojdte dovnitř, povídám, a uvidíte, jak vám natluku hlavu.“

Nastalo ticho, pak ještě větší štěbetání, a on vešel, bibli v ruce, jak

chodívají, chlapík s brýlemi a s přílbou na hlavě. Lichotím si, že když viděl, jak tam sedím ve stínu, měděnou hlavu, veliké očné, že se s počátku notně poděsil.

„Nuže“, povídám, „jak se daří obchodu kalikem?“

Neboť nemám rád misionáře.

S tímhle misionářem měl jsem švandu. Byl to prostý člověk a naprosto se nevyrovnal muži, jakým jsem já. Tázal se koktavě, kdo jsem, a já mu řekl, aby si přečetl nápis u mých nohou, chce-li to vědět. Sklonil se, aby si to přečetl, a jeho tlumočník, který byl ovšem tak pověřivý, jako všichni ostatní, pokládal to za projev uctívání a vrhl se na zem jako blázen. Všichni moji lidé vykřikli vítězně a od té doby nepořídil ani tento misionář ani jiní v mé vesnici ničeho.

Byl jsem však hlupák, že jsem ho takhle vyšťval. Kdybych byl měl trochu rozumu, byl bych mu řekl o pokladě a vzal ho do spolku.

Nepochybuji, že by se byl se mnou spojil. Kdyby dítě o tom několik hodin přemýšlelo, bylo by postřehlo spojitost mezi mým potápěčským oblekem a ztrátou Pionýra Oceánu.

Týden po jeho odchodu vyšel jsem si jednou z rána a spatřil Motherhood, loď záchranců ze Starr Race, vlekoucí se a sondující po průlivu. Byl konec té proklaté hry a všechna má námaha vyplývána nadarmo. Peklo! To jsem zuřil! Proto dělal jsem hasťoš v tomto hloupém obleku! Čtyry měsíce!“

Úroveň vypravování opáleného muže opět poklesla

„Jen si to rozvažte,“ pravil, když se ještě jednou zmohl na výrazy mluvnicky správné. „Za čtyřicet tisíc liber zlata.“

„Vrátil se misionář?“ tázal jsem se.

„Ó, ano, čert aby ho vzal. Zaříkal se slavně, že uvnitř boha vězí člověk, a za strašlivých obřadů chystal se to dokázati. Ale nebylo ho tam. – A misionář opět pohořel. Odjakživa nenávidím výjevy a výklady, a dávno před tím, než se vrátil, utekl jsem – a vrátil se domů do Banye podél břehu. Ve dne ukryval jsem se v houštinách a v noci kradl jsem potravu ve vsích. Jedinou zbraní byl mi oštěp. Ani šatů, ani peněz. Nic. A s nouzí jen podíl, osm tisíc liber zlata. Ale domorodci mu to odplatili, díky bohu, poněvadž se domnívali, že on to byl, jenž jim odehnal štěstí.“

PÁNĚ LEDBETEROVY PRÁZDNINY

Můj přítel, pan Ledbetter, jest kulačoučký, malý mužík, jehož zrak, od přírody mírný, stává se přes míru vlídným, pohlédne-li svými skly, a jehož hluboký, rozvázný hlas dráž dívá popudlivé lidi. Z dob jeho učitelské činnosti zůstala mu jakási jasnost výrazu a jistá snaha, aby se za všech okolností, důležitých či bezvýznamných, zachoval pevně a správně. Je knězem z přesvědčení, hraje v šachy a mnozí ho podezřívají, že se potají zabývá vyšší matematikou – samé to věci spíše chvalitebné než zajímavé. Styk s ním je ovšem mnohým protivný, poněvadž prý je zkrátka a dobře nudný, a tací lidé mně lichotili, divíce se, že se s ním stýkám. Naproti tomu však mnoho lidí trne údivem, že on obcuje s osobou tak zchátralou a zlopo-věstnou, jako jsem já. Málo lidem je naše přátelství po chuti. To však proto, že neznají pouta, které nás víže, a mé roztomilé spojení – via Jamaika s minulostí páně Ledbetterovou.

Pokud se jedná o tuto minulost, projevuje pan Ledbetter úzkostlivou skromnost.

„Nevím, co bych si byl počal, kdyby se to bylo rozhlásilo,“ a opakuje důrazně: „Nevím, co bych si byl počal.“

Ve skutečnosti pochybuji, že by byl učinil co jiného, než že by se velice začervenal až po uši, ale to se ukáže později; nebudu vám totiž zde vyprávěti o našem prvním setkání, poněvadž je všeobecným pravidlem – ačkoli ho rád porušuji – že konec povídky je lépe vyprávět po začátku, nežli na opak. A začátek tohoto příběhu sahá daleko do minulosti; opravdu je tomu skoro dvacet let, co osud řadou složitých a úžasných manévřů přivedl pana Ledbettera takřka do mých rukou.

V oněch dnech žil jsem na Jamaice a pan Ledbetter byl učitelem v Anglii. Byl již vysvěcen a již tehdy zřejmě tímž člověkem, jakým je dnes: tytéž okrouhlé tvary tváře, táž nebo podobná skla a týž slabý odstín údivu v jeho nehybném výrazu. Byl ovšem rozčuchán, když jsem ho spatřil, jeho límec byl spíše vlhkým obvazem nežli límcem, a možná, že to pomohlo překlenouti přirozenou propast mezi námi; ale o tom všem – jak pravím, později.

Tato příhoda začala v Hithergateon-Sea zároveň s páně Ledbetterovými letními prázdninami. Přišel tam, poněvadž bylo mu třeba

odpočinku, s bleděhnědou cestovní brašnou, označenou „F.W.L.“, v novém, bílém a černém slaměném klobouku a s dvěma páry flanelových kalhot. Byl ovšem rád, že unikl škole – neboť neměl příliš rád hochy, které učil. Po obědě dal se do řeči s povídavým člověkem, který bydlil v pensi, kam se pan Ledbetter uchýlil, jednáje dle rady své tety. Onen povídavý člověk byl jediným mužem v domě. Jejich hovor týkal se truchlivého nedostatku divů a dobro družství za našich dnů, cestovatelské horečky, zmenšení vzdáleností použitím páry a elektřiny, sprostoty reklamy, znehodnocení lidstva civilisací a mnohých podobných věcí. Zejména šířila se ona hovorná osoba výmluvně o tom, jak bezpečnostní opatření ochromila lidskou odvahu a k jejímu nářku připojil se poněkud bezmyšlenkovitě i pan Ledbetter.

V prvním záchvatu radosti, že je prost své „povinnosti“, a snad i ve snaze, aby si zjednal pověst družného člověka, ochutnával pan Ledbetter snad více, než bylo radno, whisky, kterou poví dáva osoba objedнала. Tvrdí však neústupně, že se neopil.

Byl jen poněkud hovornějším než ve stavu střízlivém, a jeho úsudek nebyl tak jemně přiosřten. A po tomto dlouhém hovoru o krásných starých časech, které minuly navždy, vyšel si samoten při měsíčním světle do Hithergate a ubíral se silnicí po výspě, kde stojí villa vedle villy.

Ubíraje se opuštěnou silnicí, stále litoval, že osud určil ho k tak málo vzrušujícímu povolání učitelskému. Jaký to všední, zbahněný, bezbarvý život! Bezpečný, pravidelný, rok od roku stejný, a jaká příležitost k hrdinským činům? Přemýšlel závis tivě o oněch rušných dobách středověku, tak blízkých a tak vzdálených, o dobrodružných podnikách, zvědech, condottie rech a mnohých nebezpečných sečích.

A náhle vzešla mu pochybnost, podivná pochybnost, vzniknuvší z nějaké naho dilé vzpomínky na mučení, a zničila naprosto dobrý rozmar, do něhož se onoho večera vemluvil.

Je on – pan Ledbetter – skutečně tak statečným, jak se domnívá?

Měl by opravdu takovou radost, kdyby železnice, policisté a bezpečnost náhle zmizeli se světa?

Onen povídavý člověk mluvil závistivě o zločincích. „Lupič je jediným pravým dobrodruhem, který zbyl na zemi. Považte, jak samojediný staví se proti celému civilisovanému světu.“

Pan Ledbetter závistivci přizvukoval.

„Ti přece mají radostný život,“ pravil pan Ledbetter, „a to jen oni na celém světě. Jen si pomyslete, jaký to pocit, léztí přes plot a plížití se k domu!“ a zasmál se zlovlně.

Nyní, ve větší důvěrnosti samomluvy, přistihl se, že porovnává svou vlastní míru statečnosti s odvahou otrlého zločince. Snažil se čeliti těmto úkladným otázkám pádným tvrzením.

„To vše dokázal bych také,“ pravil pan Ledbetter. „Toužím po takových skutcích. Jenže nepovolují svým zloči necký m popudům.

Mravní síla mne zdržuje.“

Jakmile si to však řekl, ihned pochyboval o pravdivosti těchto slov.

Pan Ledbetter kráčel kolem villy stojící o samotě. Výhodně umístěno nad klidným, snadno přístupným balko nem, zelo tmavé okno, otevřeno dokořán. V tu chvíli to sotva postřehl, avšak tento obraz vtiskl se mu v paměť a neopouštěl ho. Viděl se, jak šplhá na balkon, krčí se a plíží do onoho tmavého, tajemného vnitřku.

„Ba, neodvážíš se toho,“ pravil Duch Pochybnosti.

„Povinnost k bližním mně to zakazuje,“ pravila páně Ledbetterova Sebeúcta.

Bylo skorem jedenáct hodin a malé přímořské město bylo již úplně klidno. Celý svět dřímalo v měsíční záři. Jediná podlouhlá okenní záclona, ozářená teplým světlem, dole na silnici prozrazovala, že ještě někdo bdí.

Pan Ledbetter se obrátil a kráčel pomalu k ville, jež měla otevřené okno. Stál chvíli před vraty. Duch jeho byl bojištěm nejrůznějších úmyslů.

„Proveďme to na zkoušku,“ pravila Pochybnost. „Abys upokojil tyto nesnesitelné pochybnosti, ukaž, že se odvážíš vniknouti do domu. Proveď loupež na prázdno; to rozhodně není zločinem.“

Otevřel a zavřel zcela potichu branku a proklouzl do stínu křoví.

„Je to hloupost,“ pravila páně Ledbetterova Opatrnost.

„To jsem očekávala,“ podotkla Pochybnost.

Srdce bušilo mu rychle, neměl však strachu. Neměl strachu. Zůstal ve stínu dosti dlouhou dobu. Bylo zřejmo, že výstup na balkon bude nutno provésti kvapně, poněvadž byl jasně ozářen měsíčním světlem a bylo jej viděti se silnice skrze vrátka. Latky, po nichž se pnuly bujné mladé růže, činily vystoupení, směšně snadným. Zde, v onom temném stínu, vedle kamenné vasy na květiny, bylo možno se příkrčiti a pro hlédnutí si blíže vnitřní zařízení

trhlinou, zející do domácí pevnosti otevřeným oknem. Chvilí byl pan Ledbetter tichý jako noc, nakonec však ona úkladná whisky nabyla převahy. Vyřítit se ku předu. Vyšplhal se po plaňkách rychlými, křečovými pohyby, vymrštil se přes zábradlí balkonu a seskočil zadýchán do stínu, právě tak, jak měl v úmyslu. Třásl se silně, popadal dechu, srdce bušilo mu prudce, ale div nejasal. Shledav, že má tak málo strachu, málem se dal do křiku.

Případný verš z Willsova „Mefistofela“ přišel mu na mysl, když se tam choulil. „Je mi jak kočce na střeše,“ šeptal si. Bylo daleko lepší než očekával – toto dobrodružné rozjaření. Litoval všech ubožáků, kterým loupež byla neznámým požitkem. Nic se nestalo. Byl úplně bezpečen. Počínal si co nejsta tečněji!

A nyní do okna, aby provedl úplné vloupání! Musí se toho odvážiti? Z polohy okna nad hlavním vchodem dalo se souditi, že je tam chodba nebo schody a uvnitř nebylo viděti zrcadel ani ložního zařízení. V prvním patře nebylo jiného okna, které by svědčilo o tom, že uvnitř někdo spí. Chvilí naslouchal pod zábradlím. Pak pozvedl oči nad okraj okna a nahlédl dovnitř. Zcela na blízku na podstavci, poněkud děsivá na první pohled, stála bronzová socha, skorem v životní velikosti s napřaženou rukou. Pan Ledbetter se ihned skrčil a za chvíli opět vyhlédl. Za sochou byla široká, slabě ozářená síň. Průhledná, perlovitá záclona rýsovala se černě a ostře na druhém okně, široké schodiště, mizející do temného jícnu tmy a jiné schody do druhého patra.

Ohlédl se, avšak noční klid byl neporušen.

„Zločin,“ šeptal, „zločin,“ a přelézal zlehka a rychle oknem do domu. Nohy jeho dopadly bez hluku na koženou rohožku. Byl opravdovým lupičem.

Chvilí se choulil, naslouchaje a hledě napatě. Venku něco zaharašilo, zašustělo a na chvíli litoval svého podniků. Krátké „mňau“, prskání a ztrácející se šelest uspokojil ho, že to jsou jen kočky. Jeho odvaha rostla. Vzchopil se. Zdálo se, že vše spí. Je tak snadno provésti loupež, má-li člověk takového ducha. Byl rád, že to dokázal.

Rozhodl se, že si vezme nějakou drobnost za trofej, aby ukázal, že je prost nicotného strachu před zákonem a odejde, kudy přišel.

Popatřil kolem sebe a kritický duch se v něm opět ozval. Lupiči nepřestávají jenom na pouhém vniknutí do domu: vnikají do světnic a vylamují pokladny dobrá – on se nebojí. Nebude páčiti pokladny, poněvadž by to byla hloupá nešetrnost k hostitelům. Avšak vejde do pokojů – vystoupí na schody.

Ještě více, řekl si, že je úplně bezpečen; prázdný dům nemohl býti klidnějším. Nicméně musil zatnouti pěsti a sebrati všechnu mysl, než se potichu pustil na schody, zastavuje se několik vteřin na každém stupni. Nahoře byla předsíň, jedny otevřené a několik zavřených dveří; a v celém domě ticho. Chvíli stál, uvažuje, co by se stalo, kdyby některý spáč náhle procitl a objevil se. Otevřenými dveřmi bylo viděti ložnici, bílou a smačkanou pokrývkou. Do této ložnice plížil se tři nekonečné minuty a vzal si kus mýdla za kořist, za trofej. Vrátil se, aby sestoupil ještě tišeji, než vystoupil. Bylo to tak snadné jako – Psi!...

Kroky! Na štěrkou před domem – skřípění klíče ve vratech, vrznutí a bouchnutí dveří, škrtání sirky dole v síni. Pan Ledbetter stál zkamenělý, shledávaje náhle, jaké pošetilosti se dopustil.

„Pro Boha, jak z toho vyvážnu?“ pravil.

Předsíň rozjasnila se plamenem svíčky, nějaký těžký předmět udeřil o stojan na deštníky a kroky stoupaly po schodech. Rázem uvědomil si pan Ledbetter, že ústup je mu zavřen. Stál chvíli, žalostný obraz lítostivého zmatku.

„Nebesa! jaký hlupák jsem to byl!“ zašeptal a vrhl se kvapně temnou síní do prázdné ložnice, ze které právě vyšel. Stál, naslouchaje a chvěje se. Kročeje dospěly do předsíně v prvním patře.

Hrozná myšlenka! Tohle byl nejspíše pokoj pozdního příchozího! Nesměl ztratiti ani chvílky. Pan Ledbetter shýbl se u postele, poděkoval nebi za její záclony a zalezl pod ni, když byl již nejvyšší čas. Ležel nehybně na rukou a kolenou. Blížící se světlo svíčky pronikalo tenčími proužky látky. Stíny přeběhly divoce a stanuly ztrnule, když svíčka byla odložena.

„Pane, to byl den!“ pravil přichozí, oddechuje hlučně a zdálo se, že odkládá nějaké těžké břímě na psací stůl, jak pan Ledbetter soudil podle nohou. Neviděný muž šel ke dveřím, zamkl je, prozkoumal pečlivě okenní závory, stáhl záclony a vrátiv se, usedl na postel, jež pod ním hlučně zapraskala.

„Byl to den!“ pravil „Dobrý bože!“ znova si oddychnul. Pan Ledbetter hádal, že si nejspíše otírá tvář. Jeho boty byly pevné a silné. Stín jeho nohou na zácloně svědčil o tvarech velmi objemných.

Po chvíli svlékl si něco svrchních šatů – kabát a vestu, hádal pan Ledbetter – a hodiv je přes pelest postele, seděl dýchaje méně hlučně a zdálo se, že se snaží ochladiti, poněvadž byl patrně hodně zahřát.

Chvílemi si něco broukal a jednou se tiše zasmál. I pan Ledbetter

si něco broukal, ale nesmál se. „Ze všech možných hloupostí,“ řekl si pan Ledbetter, „kterou, pro boha, mám nyní provést.“

Jeho vyhlídka byla ovšem obmezená. Drobné otvory mezi stehy tkaniny propouštěly trochu světla, nebylo však jimi nic viděti. Stíny na této zácloně mimo ostře kreslené obrysy nohou byly záhadné a mísily se k nerozeznání s květnatým vzorkem látky. Pod obrubou záclony bylo viděti pruh koberce; opatrně se nachýliv, zpozoroval pan Ledbetter, že koberec pokrývá celou podlahu. Koberec byl skvostný, pokoj prostranný, a soudě dle příborového stolu a jiného nábytku, dobře vypravený.

Bylo mu těžko si představit, co má počítí... Čekati, až onen člověk půjde spát a pak až se bude zdáti, že usnul, připlížiti se ke dveřím, odemknouti je, běžeti o překot k balkonu, zdálo se mu jediníu možností. Bylo by možno seskočiti s balkonu? Jak nebezpečno!

Když přemýšlel o tom, co mu hrozí, pan Ledbetter si zoufal. Málem by byl vystrčil hlavu vedle nohou onoho pána, zakašlal, kdyby bylo třeba obrátiti na sebe pozornost, a pak usmívaje se, omluvil a vysvětlil by svou nešťastnou vtíravost několika vybranými větami. Ale shledal, že je těžko vymysleti takové průpovědi: „Není pochyby, pane, že má přítomnost zde je prapodivná“, nebo „Doufám, pane, že mi odpustíte, objevuji-li se poněkud záhadným způsobem pod vámi“; což bylo vše, nač mohl připadnouti.

Závažné obavy vnucovaly se jeho pozornosti. Dejme tomu, že mu neuvěří, co učiní? Nebude jeho neposkvrněná, skvělá pověst vážiti pranic? Podle práva byl bez pochybnosti lupičem. Sleduje tento myšlenkový postup, sestavoval si skvělou obhajobu „zločinu, jehož dle do slova zákona jsem se dopustil“, kterou by přednesl před soudem, když tlustý pán vstal a začal procházeti se po pokoji. Zavíral a otevíral zásuvky a pan Ledbetter těšil se pomíjející nadějí, že se snad svléká. Avšak nikoliv! Posadil se k psacímu stolu, psal a pak trhal listiny. Zápach páleného dopisního papíru s vůní doutníku dotkl se náhle čichu pana Ledbettera.

„Poloha, kterou jsem zaujímal,“ pravil pan Ledbetter, když mi tyto věci vyprávěl, „byla v mnohých směrech nepříznivá, příčka pod postelí tlačila mne šeredně do hlavy a nutila mne, abych svým rukám ukládal nepřiměřené břímě své váhy. Za chvíli pocítil jsem tak zvanou vazovou křeč, tlak na rukou, opírajících se o hrubý koberec, záhy stal se bolestným. I kolena mne tlačila, poněvadž kalhoty na nich byly nataženy. V oné době nosil jsem poněkud vyšší límce než nyní – půl druhého palce – a seznal jsem, o čemž jsem nevěděl, že

jeden roh mého límce je pod bradou trochu roztřepen. Ale mnohem horší než vše to bylo svrbění na tváři, od něhož jsem si mohl pomoci jen, když jsem se hodně ošklíbl – pokusil jsem se zvednouti ruka, ale šramot mne poděsil. Za chvíli, musel jsem upustiti i od této pomůcky, protože – na štěstí v čas – jsem pozoroval, když vraštím obličej, že mi sklouzá skřípec s nosu. Bylo jisto, kdyby mně upadla skla, prozradil bych se, a ona seděla mi šikmo v poloze nikterak pevné k tomu všemu byl jsem trochu nastuzen a občasná potřeba kýčání působila mně obtíže. Skutečně tedy, nehledě ani na svrchovanou trapnost mého postavení, mé tělesné nepohodlí bylo za krátko velmi značné. Ale musel jsem tam ležeti bez pohnutí.

Po nekonečné době ozvalo se cinkání, zmohutnělo a stalo se rytmickým. Cink, cink, cink – pětadvacateré cinknutí – úder o psací stůl, zachroptění majitele tlustých lýtek. Panu Ledbetterovi se rozbřesko, že zvoní zlato. Stal se nesmírně zvědavým, když zvuk ozval se znova. Jeho zvědavost rostla: Bylo-li tomu tak, tento neobyčejný muž napočítal jistě již několik set liber. Konečně pan Ledbetter nemohl odolati; položil velmi opatrně ruce přes sebe a schyloval hlavu k podlaze, aby se podíval z pod záclony. Pohnul nohama a jedna z nich zaškrábala lehce na podlahu. Cinkot pojednou přestal. Pan Ledbetter ustrnul. Za chvíli peníze opět zazvonily. Pak ustal zvuk opět a vše utichlo mimo Ledbetterovo srdce – toto ústrojí, jak se mu zdálo, bilo jako buben.

Ticho trvalo dále. Pan Ledbetter ležel hlavou na podlaze a viděl silné nohy až po lýtka. Byly zcela klidny. Nohy opíraly se o špičky a byly, jak se zdálo, posunuty pod židli. Všude byl nerušený, trvalý klid. Divoká naděje zasvitla panu Ledbetterovi – neznámého snad přepadla náhlá smrt a leží, hlavu na psacím stole...

A stále ticho. Co se stalo? Touha vyhlédnouti stala se neodolatelnou. Velmi opatrně natáhl pan Ledbetter ruku, vystrčil prst a počal zvedati záclonu těsně před svým okem. Nic nerušilo ticho. Viděl nyní cizincova kolena. viděl zadní část psa cího stolu a pak s hrůzou spatřil, že hlaveň těžkého revolveru je namířena přes psací stůl na jeho hlavu.

„Pojďte ven, vy darebáku!“ ozval se hlas tlustého pána, přízvukem klidného soustředění. „Pojďte ven! Tudy a hned. Nechte všech kejklů – vylezte rovnou ven, okamžitě!“

Pan Ledbetter vylezl, poněkud sice zdráhavě, ale bez kejklů a ihned, jak mu bylo řečeno.

„Klekněte,“ pravil tlustý pán, „a zvedněte ruce!“ Záclona sklesla za panem Ledbetterem. On zvedl se na kolena a natáhl ruce.

„Je oblečen jak farář,“ pravil tlustý pán, „čert mě vem! a takový malý chlapík! Vy lotře! Který ďábel posedl vás, abyste sem dnes v noci přišel? Který ďábel vám našeptal, abyste vlezl pod mou postel?“

Zdálo se, že nežádá odpovědi, nýbrž přistoupil ihned k velmi nemístným poznámkám o zevnějšku páně Ledbetterové. Nebyl to velký muž. Panu Ledbetterovi zdál se však silným, a byl otlý, jak jeho nohy prozrazovaly. Na jeho velké, bledé tváři rýsovaly se dosti jemné tahy a značný počet brad. A hlas jeho přeskakoval v jakýsi šeptavý nízký tón.

„Který ďas, pravím, vás posedl, abyste zalezl pod mou postel?“

Pan Ledbetter zmohl se ztěží na unylý a smířlivý úsměv. Zakašlal.

„Chápu docela,“ pravil.

„Jak! Pro nebe... To je mýdlo? Ne! Vy darebáku, nehýbejte rukou.“

„Je to mýdlo,“ pravil pan Ledbetter, „z vašeho umyvadla. Není pochyby, kdybych – –“

„Nemluvte,“ pravil otlý muž, „vidím, že to je mýdlo. Všemu jinému bych spíše uvěřil.“

„Kdybych mohl vysvětliti – –“

„Nevysvětlujte. Je to jistě lež, a není kdy na výklady. Co jsem se vás chtěl ptáti? Aha! Máte společníky?“

„Dovolíte-li, v několika minutách – –“

„Máte pomocníky? Čert vás vem! Dáte-li se do nějakých žvastů, střelím. Máte soudruhy?“

„Nikoli,“ pravil pan Ledbetter.

„To je, tuším, lež,“ pravil tlustý muž. „Ale je-li tomu tak, vyplatím vás za ni. Proč jste mne k čertu nesrazil, když jsem šel na schody? Teď už k tomu nebudete mít příležitosti. Hleďme, vleze si pod postel. Ostatně myslím, že je to pro vás zrovna případný úkryt.“

„Nevím, jak bych mohl dokázati alibi,“ podotkl pan Ledbetter, aby dokázal hovorem, že je vzdělaným člověkem.

Pak nastala přestávka.

Pan Ledbetter zpozoroval, že na židli vedle jeho nepřítele leží velký černý vak na hromadě smačkaného papíru a že na stole jsou rozházeny potrhane a popálené kusy papíru. A před nimi, spořádaný soustavně na pokraji stolu, stály

řady malých, žlutých sloupečků sto-krát tolik zlata, než pan Ledbetter viděl v celém svém dosavadním životě. Záře dvou svíček ve stříbrných svícnech padala na ně. Mlčení nepřestávalo.

„Je poněkud únavno držeti takto ruce,“ pravil pan Ledbetter prosebně se usmívaje.

„To je v pořádku,“ odpověděl tlustý muž. „Ale co s vámi počnu, opravdu nevím.“

„Vím, že moje postavení je dvojsmyslné.“

„Pane!“ pravil tlustý, „dvojsmyslné! Chodí si tu s mým vlastním mýdlem a nosí úžasně velký kněžský límec! Jste vy ale povedený lupič – jakživ jsem podobného neviděl!“

„Abych se přesně vyjádřil,“ pravil pan Ledbetter a náhle sklouzla mu skla a udeřila o knoflík na vestě. Výraz tváře tlustého muže se změnil, záblesk divokého odhodlání kmitl se mu tváří a cosi cvaklo v revolveru. Položil druhou ruku na zbraň. Pak pohlédl na pana Ledbettera a jeho zrak svezl se k spadnuvšímu skřípci.

„Tak, teď je kohoutek natažen,“ pravil tlustý po chvílce a zdálo se, že popadá dechu. „Říkám vám, že jste nikdy nebyl tak blízek smrti. Pane! Jsem skorem rád. Kdyby náhodou býval kohoutek natažen, byl byste, tu teď ležel mrtev.“

Pan Ledbetter neodpověděl, ale cítil, že se s ním pokoj houpá.

„O jedno oko prohrán celý statek! Je štěstím pro nás oba, že se tak nestalo. Panečku!“ oddechl si hlučně, „Netřeba, abyste hned zesinal pro takovou maličkost.“

„Mohu vás ujistiti, pane – –“ koktal pan Ledbetter.

„Mohu udělati jen jedno. Přivolám-li policii, jsem hotov – malý podnik, do kterého jsem se pustil, byl by zmařen. Uvážu-li vás tady a odejdu – pak možná, že věc vyjde zítra najevo. Zítra je neděle a v pondělí je bankovní svátek – počítal jsem na tři klidné dny. Zastřeliti nebo pověsiti vás bylo by vraždou; a mimo to, zkazilo by mně to celý podnik. Ať visím, vímli, co počítí – ať mne čert vezme!“

„Dovolíte-li mně – –“

„Žvaníš, jako bys byl opravdovým farářem, bůh mne zatrať. Ze všech lupičů jsi ty – Ne! Ne! – nedovolím ti to! Není na to kdy. A jestliže ještě jednou otevřeš klapačku, střelím ti do žaludku. Vidíš!“

Ale už vím – už vím! Nejprve, miláčku, si prohlédneme, nemáš-li ukryté zbraně – nemáš-li něco uschováno. A dávej pozor! Řeknu-li ti, abys něco udělal, nedávej se do tlachů – udělej to hned.“

A s nesmírně pečlivou opatrností, míře ustavičně na hlavu páně Ledbetterovu, prohledával ho tlustý muž nemá-li zbraní, když mu byl poručil, aby vstal.

„Jak to jsi lupič?“ tázal se. „Tys úplný amatér! Nemáš ani vzadu na kalhotách kapsu na pistol. Na mou věru, že ne! Drž hubu teď!“

Když tento výsledek byl zjištěn, velel tlustý pán Ledbetterovi, aby svlékl kabát, ohrnul si rukávy u košile a s revolverem u spánku mu pomáhal v balení, jež bylo jeho vystoupením přerušeno. Podle mínění tlustého muže byla to patrně jediná možnost; kdyby byl sám balil, musel by odložit revolver. A tak i zlato na stole pořádal pan Ledbetter.

Toto noční balení bylo podivné. Tlustému muži patrně na tom záleželo, aby váha zlata byla co možná nenápadně rozdělena po všech jeho zavazadlech. Nebyla to nikterak nepatrná váha. V černém vaku a na stole bylo, praví pan Ledbetter, skorem osmnáct tisíc liber ve zlatě. Bylo tam také mnoho malých balíčků pětilibrových bankovek. Každý sloupek po dvacetipěti librách zavínil pan Ledbetter do papíru. Tyto sloupky byly pak pěkně složeny do doutníkových krabic a rozděleny jednak do kufrů, jednak do příručního vaku a do krabice na klobouk. Asi šest set liber v cínové krabici na tabák bylo umístěno do vaku na šaty. Deset liber ve zlatě a množství pětilibrových bankovek zastrkal si tlustý muž po kapsách. Chvillemi vytýkal panu Ledbetterovi nemotornost, poháněl ho, aby si pospíšil a několikrát se ho ptal, kolik je hodin.

Pan Ledbetter zapial řemeny na kufru a vaku a vrátil tlustému klíče. Scházelo deset minut do dvanácti; až do půlnoci nechal ho sedět tlustý muž na vaku a zatím seděl v bezpečné vzdálenosti na kufru, držel v ruce revolver a čekal. Zdálo se, že již je v méně příkrém rozmaru, prohlížel si chvíli pana Ledbettera a prohodil několik poznámek.

„Podle vašeho přízvuku soudím, že máte jakési vzdělání,“ pravil zapaluje si doutník. „Ne! – nezačínajte tu své výklady. Vidím vám na očích, že by to bylo rozvláčné. Jsem příliš starý lhář, aby mne zajímaly lži jiných lidí. Jste, jak pravím, vzdělaným člověkem. Umíte se dobře přestrojit na faráře. I mezi vzdělanými lidmi byl byste pokládán za duchovního.“

„Jsem farářem,“ pravil pan Ledbetter, „nebo alespoň –“

„Snažíte se jim býti, vím. Ale neměl byste loupit. Nemáte schopnosti k lupičství. Vy jste, smím-li říci měl jsem vám to vytknouti již dříve – zbabělec.“

„Víte,“ pravil pan Ledbetter čině poslední pokus, aby se vyjádřil, „tato otázka právě byla – –“

Thlustý muž přiměl ho posunky k mlčení.

„Pro lupičství je škoda vašeho vzdělání. Vy byste měl dělati jedno z obého, buďto padělejte peníze anebo zpronevě řijte. Ano! Já zpronevěřuji. Co myslíte, že má člověk jiného učinit s takovou hromadou zlata! Ah, slyšte! Půlnoc!... Deset. Jedenáct. Dvanáct. Toto pomalé bití hodin mne jaksi dojímá. Čas – prostor. Jaká tajemství to jsou! Proč tajemství... Máme čas, abychom se hnuli. Vstaňte!“

A pak laskavě, ale rozhodně přiměl pana Ledbettera, aby si připjal vak se šaty na záda řemenem přes prsa, aby si naložil na ramena kufr, a překonav jeho zajímavý odpor, přinutil ho, aby vzal ruční vak do své volné ruky. Takto obtížen strkal se pan Ledbetter s nebezpečím se schodů. Thlustý muž kráčel za ním, nesa krabici na klobouk, revolver, nelichotivě se vyjadřoval o páně Ledbetterově síle a pomáhal mu v záhybech schodů.

„Zadními dveřmi,“ velel a pan Ledbetter potácel se skleníkem, nechávaje za sebou stopu rozbitých kořenáčů. „Nedbejte těch střepů,“ pravil thlustý muž, „to je dobré pro obchod. Zde počkáme až do čtvrt. Můžete věci odložit. A tak, již jste to učinil!“

Pan Ledbetter se shroutil na kufr a oddychoval ztěžka. „Včera v noci,“ vzlykal, „spal jsem ve své světničce a nezdálo se mi ani – –“

„Netřeba, abyste se sám obviňoval,“ pravil thlustý muž, pohlížeje na zámek revolveru. Pobroukával si. Pan Ledbetter se chystal mluvit, ale rozmyslel si to.

Náhle zazněl zvonek. A panu Ledbetterovi bylo rozkázáno, aby šel k zadním dveřím a otevřel je. Vstoupil světlovlasý muž ve sportovním obleku. Shlédnuv pana Ledbettera, zarazil se prudce. Pak spatřil thlustého.

„Binghame!“ zvolal. „Kdo je to?“

„Je to jen můj dobročinný skutek – Lupič, kterého se pokouším napravit. Chytil jsem ho právě nyní pod postelí. Je neškodný. Je to bázlivý osel. Pomůže nám nésti naše věci.“

Nově přichází, jak se zdálo, nejprve nesl nelibě páně Ledbetterovu přítomnost, ale thlustý ho upokojil.

„Je zcela sám, žádná banda na celém světě by ho nechtěla. Ne!
Nedávejte se do řeči, pro milostivé nebe.“

Vyšli do temné zahrady, pod tíží kufru hrbila se záda páně Ledbetterova. Muž v yachtingovém obleku kráčel v čele s příručním vakem a pistolí; pak následoval pan Ledbetter jako Atlas. Pan Bingham šel za nimi s krabicí na klobouk, pláštěm a revolverem jako prve. Dům byl jeden z oněch, jichž zahrady sahaly až k výspě. Na výspě byly příkré dřevěné schody, sestupující ke koupelně, jež se neurčitě rýsovala na břehu. Dole byl přivázán člun a mlčenlivý malý muž černé tváře stál u něho.

„Zcela krátký výklad,“ pravil pan Ledbetter, „mohu vás ujistit –
–“

Někdo ho kopl a on již nepromluvil.

Přiměli ho, aby se přebrodil ke člunu nesa kufr, vytáhli ho na palubu za vlasy a za ramena, a nepojmenovali ho jinak než „lotrem a lupičem“ po celou noc. Mluvili však potichu, takže nikdo nebyl na štěstí svědkem jeho hanby. Zatáhli ho na palubu yachty, jejíž mužstvo skládalo se z nesympatických orientálců a buďto ho strčili nebo se zřítíl sám padacími dveřmi do odporné tmavé místnosti, kde musel zůstat po mnoho dní – jak dlouho, již neví, poněvadž mezi jiným ztratil vědomí času, když měl mořskou nemoc. Krmili ho suchary a nesrozumitelnými slovy; pítí dávali mu vodu, smíšenou k jeho nelibosti s rumem. A v této díře byli švábi. Ve dne i v noci byli tam švábi a v noci také krysy. Orientálci vyprázdnili mu kapsy a vzali hodinky – avšak pan Bingham, když se k němu vězeň obrátil, vzal si je sám. Asi pětkrát nebo šestkrát pět Laskarů – byli-li to Laskarové – Číňan a Černochoch, kteří tvořili mužstvo, vylovili ho, vzali k Binghamovi a jeho příteli, aby si zahrál v karty cribbage, euchre a whist, nebo naslouchal se strojenou účastí jejich historkám a vychloubání.

Tito vůdcové mluvivali s ním jako se mluví s lidmi, kteří prožili zločinecký život. Nepřipustili nikdy vysvětlení, ačkoliv se často vyjádřili, že je nejšprýmovnějším lupičem, jakého kdy spatřili. Rusý muž byl zamklé povahy a při hře se rozčiloval. Avšak pan Bingham, když se utišila jeho patrná úzkostlivost, která provázela jeho odchod z Anglie, projevoval bodré stránky své povahy. Šířil se o tajemství prostoru a času, citoval Kanta a Hegela – nebo aspoň tvrdil, že je cituje. Několikrát pan Ledbetter vypravil ze sebe dokonce: „Když jste mne našel pod svou postelí, víte – –,“ ale vždy pak bylo třeba sejmouti nebo podati

whisky nebo učiniti něco podobného. Když se mu to potřetí nezdařilo, čekal rusý muž neustále na tento jeho úvod a kdykoli pak pan Ledbetter začal, dal se do hluchného smíchu a udeřil ho prudce do zad.

„Stále ta stará písnička, stará písnička; dobrý starý lupič!“ říkával rusovlasý.

Tak trpěl pan Ledbetter po mnoho dní. Trvalo to asi dvacet dní.

A jednoho jitra ho vylodili s několika konservami v cínových krabicích a vysadili ho na břeh skalnatého ostrůvku, na němž vyvěral pramen. Pan Bingham provázal ho ve člunu, dáváje mu po celou cestu dobré rady a odmítaje jeho poslední pokusy o vysvětlení.

„Opravdu, já nejsem lupičem,“ pravil pan Ledbetter.

„A také nikdy – nebudete,“ odpověděl pan Bingham, „nikdy se nevyčvíčíte v tomto řemesle. Jsem rád, že to konečně uznáváte. Když si člověk volí povolání, musí studovati svou povahu. Opomenete-li toho, budete dříve nebo později v koncích. Vezměme na příklad mne.

Po celý život jsem pracoval v bankách – a měl jsem v nich jakýsi úspěch. Stal jsem se i bankovním ředitelem, Byl jsem však šťasten?

Nikoliv. Proč jsem nebyl šťasten? Poněvadž to nepřilehlo k mé povaze. Jsem příliš dobrodružný – příliš pohyblivý. A proto jsem tím praštil. Nemyslím, že budu ještě kdy řídit banku. Není pochyby, že by byli rádi, kdyby mne měli, ale já jsem již prohlédl svou povahu – konečně... Nikoliv, již nikdy nebudu řídit banku.

Nu a vaše povaha nehodí se k zločinům – právě tak jako mně není pohodlné vážené postavení. Znáám vás nyní lépe, než dříve a proto vám nedoporučuji ani padělání peněz. Vraťte se k ctihodnému životu, človíčku. „Vaším oborem je dobročinnost – toho se držte. S vaším hlasem – ke Sdružení pro pěstování brekotu mezi mládeží – nebo něco podobného. Rozmyslete si to.

Ostrov, k němuž se blížíme, nemá patrně jména – aspoň není ho na mapě. Můžete si pro něj vymyslet nějaké jméno, zatím co tu budete – a budete uvažovati o všech těchto věcech. Pokud vím, má dobrou pitnou vodu. Je to jeden z Grenadin – náleží k malým Antillám.

Ty mlhavé a modré jsou ostatní Grenadiny. Je velký počet Grenadin, ale většinu jich není viděti. Často jsem se divil, k čemu jsou tyto ostrovy na světě – nyní, vidíte, jsem moudřejší. Tenhle jeden je aspoň pro vás. Dříve nebo později přijde nějaký prostý domorodec a odvede vás... Povězte mu

o nás cokoli chcete – nadejte nám, bude-li libo – nebudeme se starati o pustý ostrůvek! A zde, zde máte půl sovereignu stříbra. Neprohýřete to, až se vrátíte do civilisovaných krajů.

Užijete-li ho vhodně, budete moci s ním počítati nový život a již nikdy

– – Nepřistávejte, darebáci, může se tam přebrodit! – – Nepromarněte skvělou osamělost, která vás čeká, planými myšlenkami. Užijete-li jí vhodně, může býti mezníkem ve vaší kariéře. Neplýtvajte ani penězi ani časem. Zemřete bohat. Je mi líto, ale musím vás požádati, abyste si donesl své zásoby na zem v náručí. Ne, není tu hluboko.

Čert vezmi vaše výklady. Teď není čas. Ne, ne, ne! Nechci slyšeti!
Přes palubu s vámi!

A klesající noc nalezla pana Ledbettera – téhož pana Ledbettera, který si stěžoval, že dobrodružství na světě zanikla – sedícího vedle svých konzervových krabic s bradou na kolenou, zírajícího svými skly uděšeným a mírným pohledem na lesklé, prázdné moře.

Do tří dnů sebral ho nějaký černý rybář, odvezl ho do St. Vincentu, ze St. Vincentu dostal se pan Ledbetter za své poslední peníze do King-Stonu v Jamaice a tam by se byl ztroskotal. Ještě dodnes není mužem činu a tehdy byl neobyčejně bezradný. Neměl ani nejmenší potuchy, co činiti. Jediné, co jak se zdá, podnikl, bylo, že navštívil všechny duchovní, jež v onom městě mohl najíti, aby si vypůjčil na cestu domů. Byl však příliš špinav, málo výmluvný – a jeho příběh zdál se naprosto nevěrohodným.

Potkal jsem ho čirou náhodou. Bylo krátce před západem slunce a já procházel se po své siestě cestou k Dunnově Batterii, když jsem ho potkal. Nudil jsem se poněkud a ne věděl jsem, co činiti celý večer – na štěstí pro něj. On se pomalu vlekl k městu. Jeho zbědovaná tvář a kněžský stříh jeho zaprášeného, sešlého oděvu upoutal můj zájem. Naše zraky se střetly. Otálel.

„Pane,“ pravil, popadaje dechu, „mohl byste věnovati několik minut a vyslechl příhodu, která, obávám se, bude se vám zdáti nevěrohodnou?“

„Nevěrohodnou?“ pravil jsem.

„Naprosto,“ odpověděl dychtivě. „Nikdo jí nechce uvěřiti, ať jí měním jakkoliv, a přece vás mohu ujistiti, pane – –“

Zarazil se beznadějně. Hlas jeho si mne získal. Zdál se mi podivínem.

„Jsem,“ pravil, „jedním z nejnešťastnějších tvorů na světě.“

„Mezi jinými, večerel jste?“ otázal jsem se.

„Nevečerel,“ pravil slavnostně, „již mnoho dní.“

„Po večeři řeknete mi to lépe,“ pravil jsem a bez okolků vedl jsem ho do malé hospůdky, kterou jsem znal a kde takový oblek sotva vzbudí pohoršení. A tam vyprávěl mně svůj příběh, vynechávaje některé podrobnosti, které pak doplnil. Zprvu jsem mu nevěřil, ale když ho víno rozehrálo a zmizel slabý nádech poníženosti, který nehody vtiskly jeho způsobům, počal jsem věřit. Konečně jsem byl do té míry přesvědčen o jeho pravdomluvnosti, že jsem mu poskytl lůžko na noc a příštího dne objednal jsem si prostřednictvím svého Jamaického bankéře o něm telegrafickou zprávu. Když jsem to učinil, vedl jsem ho do krámu nakoupit prádla a podobného zboží, nutného pro pána, který je na prázdninách. Hned na to přišla ověřená zpráva. Jeho úžasná příhoda byla pravdivá. Nebudu se šířiti o tom, co se dále dělo. Za tři dny odplul do Anglie.

„Nevím, je-li možno, abych vám dosti poděkoval,“ začínalo psaní, které mně poslal z Anglie, „za všechnu vaši laskavost k úplně cizímu člověku,“ a pokračovalo chvíli podobným způsobem. „Nebýti vaši šlechetné pomoci, nebyl bych se jistě vrátil včas, abych se ujal svých školských povinností, a několik minut mé nerozvázně pošetilosti bylo by mne snad přivedlo do záhuby. I takto jsem se zapletl do nejspletitějšího přediva lži a výmluv, abych vysvětlil, proč mám opálenou tvář a kde jsem se zdržoval. Nerozvázně vyprávěl jsem dvě nebo tři různé historky, netuše, jaké nesnáze mně nakonec z toho vzejdou. Neodvážuji se říci pravdu. Pročetl jsem množství zákoníků v Britském museu, a není nejmenší pochyby, že jsem nadržoval, pomáhal a přispíval ke zločinu. Onen ničemný Bingham byl ředitelem hithergatské banky, jak se dovídám, a jest usvědčen se zjevné zpronevěry. Račte laskavě, račte spáliti tento dopis, až jej přečtete – důvěřuji vám slepě. Nejhorší ze všeho jest, že ani má teta, ani její přítelkyně, v jejíž pensí jsem bydlil, nevěří mému tvrzení. Podezřívají mne z nějakého nečestného dobrodružství, nevím však z jakého nečestného dobrodružství mne viní. Má teta říká, že by mně odpustila, kdybych se jí ze všeho vyznal. A já – vyprávěl jsem jí více než všechno a ona stále není spokojena. Je ovšem nemožno říci jim úplnou pravdu o této události a proto předstírám, že mne přepadli a ucpali ústa na břehu. Má teta chce věděti, proč mne přepadli a ucpali ústa, a proč mne odvekli na svou yachtu. Já nevím. Můžete mně napověděti nějaký důvod? Kdybyste mi psal, pište na dvou aršících, abych jí mohl jeden ukázati,

a kdybyste v tomto jasně naznačil, že jsem tohoto léta skutečně byl na Jamaice, kam mne vylodili, posloužil byste mně nesmírně. Je jisto, že mé závazky k vám vzrostou nesmírně, a obávám se, že nikdy nebudu moci se vám odvděčiti, ač-li vděčnost...“ atd. A na konci opakoval svou žádost, abych dopis spálil. Tak končí pozoruhodný příběh o prázdninách páně Ledbetterových. Rozkol s jeho tetou neměl dlouhého trvání. Stará dáma mu odpustila ještě než zemřela.

NEZKUŠENÝ DUCH

Vidím před sebou velmi živě výjev jak nám Clayton vypráví svou poslední povídku. Zde seděl po větší část doby v koutě pohovky u prostranného krbu, Sanderson seděl vedle něj a kouřil broseleyskou malou dýmku, jež nesla jeho jméno. Byl tam Evans, a onen div mezi herci, Wish, který je takým skromným člověkem. Zašli jsme si tehdy v sobotu ráno do Mermaid Clubu, mimo Claytona, který tam byl přes noc – což mu ovšem dalo podnět k této povídce. Hráli jsme golf, dokud na něj bylo viděti; naobědvali jsme se a byli jsme v klidném a přátelivém rozmaru, kdy lidé vydrží poslouchati povídku. Když Clayton počal vyprávěti, domnívali jsme se ovšem, že lže. Skutečně je možno, že lhal – což bude moci čtenář záhy posouditi tak dobře jako já. Pravda, že začal, jako by vyprávěl střízlivou anekdotu, myslili jsme si však, že je to jen jeho obvyklý úskok.

„Povídám!“ podotkl, když byl dlouho pozoroval, jak srší jiskry z dýmky, kterou Sanderson vyklepával; „víte že jsem tu byl dnes v noci samoten?“

„Mimo služebnictvo,“ pravil Wish.

„Které spí v druhém křídle,“ pravil Clayton.

„Ano. Dobrá – –“

Dýmka chvíli, jako by dosud váhal, má-li se nám svěřiti. Pak pravil zcela klidně: „Chytil jsem ducha!“

„Chytil jste ducha? Opravdu?“ tázal se Sanderson. „Kde je?“

A Evans, který se Claytonovi nesmírně obdivuje a byl čtyry týdny v Americe, vykřikl: „Chytil jste ducha? Opravdu Claytone? To rád slyším. Vyprávějte nám to.“

Clayton pravil, že tak učiní za chvíli a žádal ho, aby zavřel dveře.

Omlouval se mně pohledem.

„Vím že se tu neposlouchá za dveřmi, netřeba však plašiti naši výbornou obsluhu povídačkami, že jsou zde duchové. Je tu příliš mnoho stínu a dubových výplní, abychom si s tím zahrávali. A víte obyčejný duch to nebyl. Nemyslím však, že se ještě kdy vrátí.“

„Chcete říci, že jste ho nezadržel?“ tázal se Sanderson.

„Neměl jsem k tomu srdce,“ pravil Clayton. A Sanderson odvětil že ho to překvapuje. Smáli jsme se a Clayton tvářil se mrzutě.

„Vím,“ pravil s letným úsměvem. „Ale pravda jest, že to byl opravdu duch. A jsem si tím jist tak, jako že teď mluvím s vámi. Nežertuji. Myslím to vážně.“

Sanderson zatáhl mocně z dýmky, upíraje jedno své rudé oko na Clayтона, a vypustil útlý proužek kouře, výmluvnější než mnoho slov.

Clayton nedbal této poznámky.

„Je to nejpodivnější příhoda, jaká se mi v životě přihodila. Víte že jsem dříve nikdy nevěřil v duchy a podobné věci; a teď hleďte, polapím jednoho v koutě; a celá situace je v mých rukou.“

Uvažoval ještě hlouběji, vyňal nový doutník a uřezával jej svým zvláštním, oblíbeným přístrojčkem.

„Mluvil jste s ním?“ tázal se Wish.

„Skorem celou hodinu.“

„Byl hovorný?“ tázal jsem se, přidávaje se ke straně pochybovačů.

„Chudinka, byl v úzkých,“ pravil Clayton. Naklonil se nad konec svého doutníku s výrazem jemné výčitky.

„Vzlykal?“ tázal se kdosi.

Clayton oddychl si z hluboka při vzpomínce na to.

„Dobrý Bože! Ano.“ A opakoval: „Ubohý hoch! Ano.“

„Kde jste ho dopadl?“ tázal se Evans svým nejlepším americkým přízvukem.

„Nikdy jsem neměl potuchy,“ pravil Clayton, nedbaje otázky,

„jakým chudákem může býti duch.“

A nechal nás opět chvíli v napětí, hledaje zatím sirky v kapse a zapaloval si doutník.

„Použil jsem své výhody,“ podotkl konečně.

Nikdo z nás neměl na spěch.

„Povaha,“ pravil, „zůstává každému táž i když pozbyl těla. To je okolnost, na kterou příliš často zapomínáme. Lidé silní a pevných záměrů mají ducha silného a pevných záměrů. Víte, to jsou nejstrašidelnější duchové, mající jedinou myšlenku a jedinou choutku; tvrdošijní jako mezci, vracejí se neustále na totéž místo. Onen ubohý tvor takovým nebyl.“ Vzhlédl náhle podivný m

způsobem a zrak jeho oblétl světlici. „Říkám to,“ pravil, „v úmyslu přátelském, je to však úplná pravda. Hned na první pohled mne napadlo, že je to slaboch.“

Udělal tečku svým doutníkem.

„Setkal jsem se s ním v dlouhé chodbě. Byl obrácen zády ke mně a já spatřil jsem ho první. Rázem poznal jsem, že je to duch. Byl průhledný a bělavý; skrze prsa prosvítal mu kout okna. Nejen jeho tělo, ale i celé držení prozrazovalo mi slabocha. Vyhlížel, víte, jako by neměl nejmenšího ponětí o tom, co chce podniknouti. Jednou rukou opíral se o výplně a druhou si přejížděl ústa. Asi – tak!“

„Jakou měl postavu?“ pravil Sanderson.

„Vyhublou. Znáte onen druh šije u mladíků – dvě velké rýhy až na záda, zde a zde – tak! A malá všední hlava, splihlé vlasy a ošklivé uši. Slabá záda, užší nežli kyčle; přehnutý límec, koupený kabát, pytlovitě kalhoty, dole poněkud roztřepané. Tak jsem ho spatřil. Kráčel jsem velmi klidně po schodech. Neměl jsem světla, víte svíčky jsou na stole v prvním poschodí a je tam lampa na nohou měl jsem soukenné trepky; viděl jsem ho, přicházeje nahoru. Zarazil jsem se, kdy jsem ho spatřil. Neměl jsem však ani trochu strachu. Myslím, že ve většině případů člověk není nikdy tak vzrušen, jak by očekával. Byl jsem překvapen a zaujat. Pomyslel jsem si: ‚Dobrý Bože! konečně tu máme ducha! A já jsem nevěřil v duchy po celých posledních pětadvacet let.‘

„Hm,“ pravil Wish.

„Tuším, že mne spatřil teprve, když jsem byl nahoře. Obrátil se ke mně zprudka, i spatřil jsem tvář nedospělého mladíka, maličkého nosu, nepatrného knírku a sražené brady. Tak stáli jsme chvíli – on hleděl na mne přes rameno – a pozorovali jsme druh druhá. Potom vzpomněl si, jak se zdálo, na své vznešené povolání. Obrátil a povytáhl se, prodloužil tvář, vztyčil ramena, roztáhl ruce osvědčeným strašidelným způsobem – mezi tím však jeho chabá spodní čelist sklesla a on vyrazil mdlé, vynucené: „Bůů“. Nikoli – Nebylo to ani trochu strašné. Byl jsem po večeri. Měl jsem láhev šampaňského a poněvadž jsem byl zcela sám, vypil jsem ještě dvě nebo tři – možná, že i čtyry nebo pět skleniček whisky a proto jsem byl pevný jako skála a bylo mi, jako by mne přepadla žába. „Bůů“ řekl jsem. „Nesmysl. Vy nepatříte k tomuto domu. Co tu děláte?“

Byla viděti, jak mrká. „Bůů“, ozval se.

„Bůůů – jděte se utopit. Jste členem?“ řekl jsem; a zrovna abych mu

ukázal, že o něj ani za mák nedbám, prošel jsem kusem jeho těla a chystal jsem si rozsvítit, svíčku. „Jste členem?“ opakoval jsem hledě naň stranou.

Pohnul se poněkud, aby se postavil mimo mne, a stál jako zmoklá slepice. „Nikoli.“ pravil odpovídaje na vytrvalou otázku mých zraků. „Nejsem členem – jsem duch.“

„Nu, to vám nedává volný vstup do Mermail-Clubu. Chcete snad s někým mluvit, nebo něco podobného?“ Mluvil jsem co možná pevně z obavy aby nepokládal mou lehkomyšlnost způsobenou požitím whisky, za příznak strachu; proto rozsvítit jsem svíčku. Obrátil jsem se na něj drže jí v ruce.

„Co tu děláte?“ tázal jsem se.

Spustil ruce, přestal bučet a stál tam schlíplý, nemotorný, duch ubohého, pošetilého mladíka bez cíle.

„Straším,“ pravil.

„Co se to opovažujete?“ pravil jsem klidným hlasem.

„Jsem duch,“ pravil jakoby na obranu.

„Toť možno. Není však vaším povoláním, abyste strašil zde. Tady je slušný soukromý klub; lidé sem chodívají někdy s chůvami a s dětmi. A když si tady tak bezstarostně chodíte, mohl by vás snadno potkati nějaký takový ubohý drobeček a vyděsil by se. Což jste na to nepomyslel?“

„Ne, pane, nepomyslel.“

„Ale to jste měl! Máte snad nějaké právo na toto místo. Což? Byl jste tady zavražděn nebo něco podobného?“

„Nikoli, pane, domníval jsem se však, že když dům je tak starý a dubové výplně – –“

„To není výmluva.“ Hleděl jsem na něj pevně.

„Chybujete, že sem chodíte,“ řekl jsem tonem přátelské převahy.

Předstíral jsem, že hledám své sirky a pohledl jsem mu přímo do očí:

„Kdybych byl vámi, nečekal bych, až kohout zakokrhá – zmizel bych rovnou.“

Tvářil se rozpačitě.

„Věc se má tak, pane – –“

„Zmizel bych,“ řekl jsem žena ho domů.

„Věc se má tak, pane, že – jaksi – nemohu – –“

„Že nemůžete?“

„Nikoli, pane. Zapomněl jsem na něco. Potuluji se zde již od minulě

půlnoci. Skrývám se v kredencích, prázdných ložnicích a podobných místech. Jsem rozčilen. Dosud nikdy ještě nebyl jsem strašit a zdá se, že mne to přemáhá.“

„Přemáhá?“

„Ano, pane! Pokoušel jsem se o to několikrát a nedaří se mi. Vypadla mi z paměti nějaká maličkost a nemohu jí nalézt.“

To, víte, mne poněkud udolalo. Hleděl na mne tak poníženě, že za nic na světě nemohl jsem zůstat při onom výhružném tónu, jakým jsem dosud mluvil.

„To je podivné,“ řekl jsem, tvář se při tom, jako bych slyšel, že se dole něco hýbá.

„Pojďte do mé světnice a povíte mi o tom více,“ řekl jsem. „Nerozumím tomu úplně,“ a pokoušel jsem se ho vzít za rameno. Ale mohli byste se stejně pokusit chytit obláček kouře! Zapomněl jsem své číslo, tuším, pamatuji se, že jsem vešel do několika ložnic – na štěstí jsem byl samotný v tomto křídle – až konečně jsem spatřil své věci.

„Tady jsme doma,“ řekl jsem a usedl do křesla. „Posaďte se a vypravujte mi vše dopodrobna. Zdá se mi, že jste se dostal do nepříjemné situace, starý brachu.“

Nu, on řekl, že si nesedne; že se raději bude míhati po pokoji, nebude-li mně to překážeti. Tak také činil, a za chvíli jsme byli zabráněni v dlouhý a vážný rozhovor. A zatím, víte, vypařilo se ze mně trochu té whisky a sodovky, i počal jsem si uvědomovati, v jak pekelně žertovném a příšerném postavení vězím. Zde stál napolo průsvitný – pravé konvenční strašidlo, neslyšné, kromě jeho duchovitého hlásku – a kmital se po této pěkné, čisté, vyčalounované ložnici.

Bylo viděti skrze něj lesk měděného svícnu, světla na mosazné křbové mřížce a rohy zarámovaných rytin na stěně, a duch vyprávěl mně podrobně o svém trapném živůtku, který nedávno skončil na zemi.

Neměl zrovna poctivou tvář, ale poněvadž byl průhledný, nemohl jinak než mluvit pravdu.“

„Jakže?“ tázal se Wish, zvedaje se náhle ze židle.

„Co?“ pravil Clayton.

„Poněvadž byl průhledný, že nemohl jinak, než mluvit pravdu – to se mi nezdá,“ pravil Wish.

„To se mi nezdá,“ odpověděl Clayton s nenapodobitelným důrazem.

„Ale je tomu tak. Mohu vás o tom ujistiti. Nemyslím, že býval kdy vůbec pravdomluvným. Vyprávěl mně, jak byl usmrčen. Šel se svíčkou do přízemní místnosti podívat se, neuniká-li plyn – tvrdil, že byl učitelem angličtiny v londýnské soukromé škole, když se ta událost stala.“

„Ubožák,“ řekl jsem.

„To jsem si také myslel a čím více mluvil, tím více jsem uvažoval. Byl bez cíle na tomto i na onom světě. Mluvil nízce o svém otci, o své matce, o svém učiteli a o všem, kdo mu byli něčím na světě.“

Byl příliš citlivý, příliš nervosní, říkal, že ho nikdo správně neoceníl a že m nikdo nerozuměl. Neměl, tuším, opravdového přítele na tomto světě; neměl nikdy úspěchu. Vyhýbal se hrám a propadal při zkouškách. Byl zasnouben s jinou přecitlivěnou osobou, tuším, když jeho nerozvážnost při unikání plynu ukončila jeho život.“

„A kde jste nyní?“ tázal jsem se. „Snad ne – – ?“

Po této stránce nebyl si vůbec jasným. Podle toho, co mi řekl, byl to jakýsi neurčitý, přechodný stav, zvláštní místo pro duše příliš netečné, pro cokoliv pozitivního, ať to byl hřích nebo ctnost. Byl příliš nepozorný a sobecký, aby se mohl vyličiti přesně, jaké bylo ono místo, onen kraj, který leží mimo život. Buď jak buď, zdá se, že sešel se s duchy příbuznými, duchy ničemných londýnských měšťáků, mezi nimiž bylo zajisté mnoho řečí o tom, „jak budou strašiti“ a podobné věci. Ano, choditi strašiti! Zdá se, že strašiti pokládají za báječné dobrodružství a většina jich nikdy se toho neodváží. A po takovéto přípravě, víte, přišel.“

„Na mou věru!“ pravil Wish, „do ohně.“

„Takový dojem aspoň na mne učinil,“ pravil Clayton skromně.

„Možná ovšem, že jsem byl ve stavu poněkud nekritickým, takové mínění o sobě vnukl mně sám. Poletoval ustavičně nahoru a dolů, mluvil svým tenkým hláskem – hovořil o svém ubohém já a nepronesl určitého výroku od začátku až do konce. Byl tenčí, hloupější a nudnější, než býval ve skutečném životě. Jenže, víte, nebyl bych ho strpěl zde ve své ložnici kdyby byl živ. Byl bych ho vykopal.“

„Ovšem,“ pravil Evans, „jsou taková ubozí smrtelníci.“

„A je pravděpodobno, že mají duši jako my ostatní, připouštěl jsem. Jedině, když jednal v mezích, které si sám vytkl, zdál se býti, víte, poněkud pevnějším. Ale, že svůj strašidelný výstup tak spackal, mrzelo ho strašlivě. Bylo

mu řečeno, že to bude ‚švanda‘; přišel, očekáváje že to bude ‚švanda‘. A hle. Tady stál, nesvedl nic jiného, než že přibyl nový nezdar do jeho seznamu! Přiznal se sám, že je to úplná porážka. Řekl a věřím tomu úplně, že se v životě nikdy o nic nepokusil, aby to dokonale nezchumlal – a že tomu bude tak až na věky věkův. Kdyby se mu dostalo účasti, snad – – Odmlčel se při tom a hleděl na mne. Podotkl, že nikdo, ač se tomu snad podívím, ani živá duše neprojevila mu tolik sympatie jako já nyní. Bylo dobře viděti, kam míří, i umínil jsem si, že ho hned odrazím. Možná, že jsem jednal surově, avšak býti ‚jediným opravdovým přítelem‘, důvěrníkem někte rého z těchto sobeckých slabochů, ať hmotných nebo nehmotných, přesahuje mé fyzické síly.

Vstal jsem rázně.

„Nehloubejte příliš o těchto věcech,“ řekl jsem. Je třeba, abyste se z toho probral – abyste se rázně toho zbavil; vzmužte se a pokuste se.“

„Nemohu,“ pravil.

„Zkusíte to,“ řekl jsem. „A on zkoušel.“

„Zkoušel!“ pravil Sanderson.

„Cože?“

„Pohyby,“ pravil Clayton.

„Pohyby?“

„Složitou řadu posunků a pohybů rukama. Tak do toho přišel. A tak jen mohl z toho vyváznouti. Bože! To jsem měl práce!“

„Ale jak mohla jakákoli řada pohybů –“ začal jsem.

„Drahý příteli,“ pravil Clayton, obraceje se ke mně a pro našeje velmi důrazně některá slova. „Vy chcete míti všechno jasné. Nevím jak. Nevím nic jiného, než že vy – že on aspoň tak činil. Po strašně dlouhé době naučil se správně svým pohybům a zmizel.“

„Pozoroval jste,“ pravil Sanderson zvolna, „jeho pohyby?“

„Ano,“ pravil Clayton. Zdálo se, že přemýšlí. „Bylo to úžasné podivné. Seděli jsme tu já a onen mlhavý host v tomto tichém pokoji.“

V tomto tichém prázdném hostinci. V tomto tichém malém městě.

Nikde zvuku mimo naše hlasy a jeho slabé oddechování, když poletoval. Jedna svíčka hořela na stole a druhá svítila na nočním stolku.

To bylo vše. – Časem ta neb ona vzplála na chvíli dlouhým, útlým udiveným plamenem. A divné věci se děly.“

„Nemohu,“ pravil, „nebudu nikdy – –!“

A náhle usedl na malou židli u nohou postele, počal štkáti a vzlykati. Pane! Byl to trýznivý a fňukavý tvor! ‚Vzchopte se,‘ pravil jsem a pokusil jsem se poplácati mu na záda – a má zpropadená ruka jím pronikla! V tu dobu, víte, nebyl jsem již dávno tak těžkým jako prve na schodišti. Byl jsem si plně vědom podivnosti situace. Pamatuji se, že jsem odtrhl ruku, poněkud mne zamrazilo a poodešel jsem k nočnímu stolku.

‚Vzchopte se,‘ řekl jsem mu, ‚a zkuste to‘. Abych mu dodal odvahy a pomohl mu, počal jsem to zkoušeti sám.

‚Cože!‘ pravil Sanderson. ‚Pohyby?‘

‚Ano, pohyby.‘

‚Ale – –‘ řekl jsem pohnut myšlenkou, která mi již na chvíli tanula na mysli.

‚To je zajímavé,‘ pravil Sanderson, tiskna prst do hlavičky své dýmky.

‚Chcete nám namluviti, že tento váš duch – –‘

‚Činil se, seč byly jeho slabé síly, aby odstranil celou prokletou hradbu? Ano!‘

‚Neudělal to,‘ pravil Wish. ‚Nemohl! Jinak vy byste tam byl také odešel.‘

‚To je zcela správné,‘ řekl jsem shledávaje, že byla má prchavá myšlenka pronesena.

‚Je to zcela správné,‘ pravil Clayton, upíraje zamýšlený pohled do ohně.

Na chvíli bylo ticho.

‚A konečně to provedl?‘ pravil Sanderson.

‚Konečně to provedl. Musel jsem ho k tomu důkladně přidržovati, až to přece učinil – takřka nenadále. Zoufal si. Měli jsme scénu a žádal mne, abych mu ukázal pomalu celý obřad, aby to dobře viděl.‘

‚Tuším,‘ pravil. ‚Uvidím-li to, vystihnu ihned, co bylo chybné.‘

A měl pravdu.

‚Už vím,‘ pravil.

‚Co víte?‘ tázal jsem se.

‚Vím,‘ odpověděl.

Potom dodal svéhlavě: ‚Nemohu toho učiniti, díváte-li se na mne! Opravdu nemohu. To mu asi po celou dobu nejvíce vadilo.‘

Jsem takový nervosní člověk a vy mne rušíte.“

Nu, trochu jsme se pohádali. Přirozeno, že jsem to chtěl vidět; on však byl umíněný jako mezek a náhle přišla na mne únava, byl jsem zmořen jako pes – úplně mne utýral.

„Dobrá,“ řekl jsem, „nebudu se na vás dívat,“ a obrátil jsem se k zrcadlu na skříni u postele.

Pustil se do toho velmi rychle. Snažil jsem se ho sledovati, dívaje se do zrcadla, abych viděl, v čem mu to vážlo. Rámě se mu otáčela i ruce tak a tak a tak – a chvatně dospěl až k poslednímu posunků. A tak víte stál a pak zmizel! Ztratil se! Nebylo ho tam! Obrátil jsem se od zrcadla k němu. Nebylo tam nic! Byl jsem o samotě s plápolajícimi svíčkami a ohromen. Co se stalo? Stalo se vůbec něco? Snil jsem?... A pak jako by chtěly potvrditi, že je všemu konec, hodiny na chodbě vystihly, že je právě čas bítí jednu. – Tak! Bim! –

A já byl vážný a střízlivý jako soudce, a všechno mé šampaňské i whisky vyprchalo do širého prostoru. Bylo mně podivně, víte zpropadeně podivně. Podivně! Dobrý bože!“

Díval se chvíli na popel svého doutníku.

„To bylo vše, co se přihodilo,“ řekl.

„A pak jste šel spat?“ tázal se Evans.

„Co jsem měl jiného počít?“

Pohlédl jsem Wishovi do očí. Chtěli jsme se dáti do smíchu, bylo však nejspíše něco v Claytonově hlase a způsobech, co nám překazilo chuť.

„A jaké to byly posunky?“ tázal se Sanderson.

„Myslím, že je dosud znám.“

„Oh!“ pravil Sanderson a vytáhl perořízek a vyškrábal popel z hlavičky své dýmky.

„A proč je nyní neučiníte?“ tázal se Sanderson, zavíraje perořízek sklapnutím.

„Hodlám je nyní učiniti,“ pravil Clayton.

„Nepomohou,“ odpověděl Evans.

„Jestliže ano –“ připomenul jsem.

„Víte, bylo by mi milejší, kdybyste to nedělal,“ pravil Wish natahuje nohy.

„Proč?“ tázal se Evans.

„Raději toho nečiňte,“ řekl Wish.

„Ale vždyť on se je ani dobře nenaučil,“ pravil Sanderson nacpávaje si příliš mnoho tabáku do dýmky.

„Všechno jedno, raději ať to nedělá,“ pravil Wish.

Přeli jsme se s Wishem. Říkal, že provede-li Clayton tyto posunky, učiní si posměch z vážné věci.

„Vy však nevěříte –“ pravil jsem.

Wish pohlédl na Claytona, který zíral do ohně uvažuje o něčem.

„Věřím – A nejen napolo. Skutečně věřím,“ pravil Wish.

„Claytone,“ řekl jsem, „jste dokonalý prášil. Většinou to bylo povedené. Avšak ono zmizení... bylo tak přesvědčivé. Přiznejte se, že je to báchorka.“

Vstal, nedbaje mne, postavil se doprostřed koberce před krbem, tváří ke mně. Chvilí pozoroval zamýšleně své nohy a po celý ostatní čas upíral své zraky napiatě na protější stěnu. Zvedl zvolna obě své ruce do výše očí a začal ...

Nuže, Sanderson je svobodný zednář a člen lože Pěti králů, která se věnuje s takovým zdarem studiu a výkladu mysterií Zednářstva v minulosti i přítomnosti. A Sanderson není nikterak posledním z pracovníků této lože. Sledoval Claytonovy pohyby s podivným zájmem lesklých, zarudlých očí.

„To není zlé,“ pravil, když byl konec.

„Opravdu, umíte to kupodivu dobře slučovati, Claytone. Avšak jednu malou podrobnost jste vynechal.“

„Vím,“ pravil Clayton. „Tuším, že vám mohu říci kterou.“

„Nuže?“

„Tuto,“ odpověděl Clayton a zvláštním způsobem zakroutil, zatočil a vymrštil ruku.

„Ano.“

„Právě to, víte, nedovedl on provést,“ řekl Clayton.

„Ale jak vy – ?“

„Větší části tohoto obřadu, zvláště jak vy jste ho sestavil, nerozumím vůbec,“ pravil Sanderson, „ale tuto fási znám dobře.“

Rozjímal.

„Je to náhodou řada posunků – souvisejících s jistým odvětvím esoterického zednářství – to víte nejspíše sám. Nebo ne? Jak?“

Uvažoval ještě dále.

„Nevím, nepochybím-li, povím-li vám onen pravý obrat. Konečně, víte-li víte; nevíte-li, nevíte.“

„Nevím nic,“ pravil Clayton. „Mimo to, co ten ubožák včera v noci zde ukázal.“

„Nuže, buď si,“ řekl Sanderson a položil velmi opatrně svou dýmku na krbovou obrubu. Pak učinil několik rychlých posunků rukama.

„Tak?“ pravil Clayton, čině to po něm.

„Tak!“ odpověděl Sanderson a uchopil opět svou dýmku.

„Tak nyní,“ pravil Clayton, „mohu provést celou věc správně.“

Zvedl se před dohasínajícím ohněm a usmál se na nás všechny.

Domnívám se však, že v jeho úsměvu bylo trochu váhavosti.

„Začnu-li –“ pravil.

„Já bych nezačínal,“ řekl Wish.

„Vše je v pořádku!“ pravil Evans.

„Vždyť je to nezmar. Snad si nemyslíte, že nějaký takový hokus pokus uchvátí Claytona do říše stínů. Kdež pak! Zkoušejte si to, Claytone, pro mne za mne tak dlouho, až se vám ruce vykroutí z kloubů.“

„Nedůvěřuji tomu,“ pravil Wish, vstal a položil ruku na Claytonovo rámě.

„Přesvědčil jste mne jaksi napolo o svém příběhu a nechci viděti, jak se to dělá.“

„Nebesa!“ řekl jsem, „hled'me, Wish má strach.“

„Pravda,“ odpověděl Wish s opravdovou nebo podivu hodně líčenou horlivostí. „Věřím, provede-li správně všechny tyto pohyby, že odejde.“

„Nic podobného se nestane,“ zvolal jsem.

„Pro lidi jest jen jediná cesta z tohoto světa a Claytonovi chybí k ní ještě třicet let. Mimo to... A takový duch! Myslíte?“

Wish přerušil mě, zvedaje se, vystoupil z kruhu našich židli, zastavil se u stolu a stál tam.

„Claytone,“ pravil, „vy jste blázen.“

Clayton se zábleskem rozmaru v očích se ohlédl usmál se na něj.

„Wish,“ pravil, „má pravdu a vy ostatní se mýlíte. Půjdu! Dospějí a i na konec těchto pohybů a jakmile poslední posu nek zasviští vzduchem, presto! – Tento koberec bude prázdný, světlice bude v čirém údivu a úctyhodně

oblečený pán důkladné váhy přenesse se do světa stínů. Jsem si tím jist. A vy se přesvědčíte. Odmítám další rozhovor. Nechte mne, ať to zkusím.“

„Nikoliv,“ pravil Wish, pokročil a zarazil se.

Clayton zvedl ruce ještě jednou, aby opakoval duchovy posunky.

V tu dobu, víte, byli jsme všichni v napětí – hlavně k tomu přispělo Wishovo chování. Seděli jsme všichni se zrakem upřeným na Claytona – a já aspoň cítil jsem, jako bych tuhl a chladl od tyla až do pola lýtek a jako by mé tělo měnilo se v ocel a před námi s nevyrušitelně klidnou vážností Clayton se nakláněl, kýval a mával rukama. Když se blížil ke konci, bylo mi, jako bych dřevěněl a brněly mně zuby.

Poslední posuněk, jak jsem řekl, záležel v tom, že rozhodil ruce co nejdříve s tváří pozdviženou. A když konečně se hotovil k tomuto závěrečnému pohybu, přestal jsem dokonce i dýchat. Bylo to ovšem směšné, ale znáte však onen pocit po vyprávění strašidelných povídek. Bylo to po večeri v podivném, starém, šerém domě. Co jestli že přece – – ?

Stál tam hrůznou chvílí, paže rozevřené, tvář vzhůru obrá cenou s přesvědčivým a jasným výrazem v záři visací lampy. Chvíle ta zdála se nám věčností, načež jsme si oddechli s nekonečnou úlevou, přesvědčení, že se nic nestalo. Neboť bylo zřejmo – že neodešel. To vše byl nesmysl. Vyprávěl planou povídačku a byl by nás málem o ní přesvědčil. To bylo vše!... A v té chvíli Claytonova tvář se změnila.

Změnila se.

Změnila se, jako se mění osvětlený dům, když se světla náhle zhasí. Oči jeho obrátily se náhle v sloup, úsměv ztuhl mu na rtech a on se nehýbal. Stál, nepatrně se potácej.

I tato chvíle byla nám věčností. Potom rachotily židle, předměty padaly a my se všichni zvedali. Zdálo se, že mu klesají kolena, kácel se ku předu a Evans vstal, chytil ho do náručí...

To ohromilo nás všechny. Chvíli tuším neřekl nikdo nic souvislého. Uvěřili jsme a přece nemohli jsme tomu věřit!... . Když jsem se probral z tohoto tupého ustrnutí, shledal jsem, že klečím vedle něho.

Vestu a košili rozepli jsme násilně a Sanderson položil mu ruku na srdce...

Nuže – prostá událost před námi neohrožovala nikterak naši duševní pohodlnost; neměli jsme naspěch, abychom pochopili. Ležel tam hodinu; a věži

mi v paměti, temný a úžasný, až podnes. Clayton skutečně odešel, odešel do světa, který leží tak blízko a tak daleko od našeho světa, a odebíral se tam jedinou cestou, kterou se smrtelník může dát. Zdali však odešel tam mocí kouzla ubohého ducha, nebo ranila-li ho náhle mrtvice uprostřed plané povídačky – jak by nás porota svolaná ohledavačem mrtvol byla ráda přesvědčila – nenáleží mi posuzovati, je to právě jedna z oněch nerozřešitelných záhad, které zůstanou nevysvětleny, dokud nedostane se nám konečného objasnění všeho bytí. Jediné, co vím jistě, jest, že právě v tom okamžiku, zrovna v té chvíli, kdy ukončoval své pohyby, se změnil, zapotácel a padl před námi – mrtev.